

Col·lecció Infància i Adolescència, 14

La meva veritat. Història de vida d'una nena tutelada

RAQUEL GUAS DEL SOL

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials

Aquest volum de la col·lecció Infància i Adolescència conté el treball de recerca que va fer a segon de Batxillerat, en l'àmbit de les ciències socials, RAQUEL GUAS DEL SOL.

© Departament de Drets Socials, 2023

Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Avinguda del Paral·lel, 50-52
08001 Barcelona

Edició i maquetació: Secció de Publicacions i Assessorament Lingüístic del
Departament de Drets Socials

1a edició electrònica: **novembre de 2023**

Aquesta obra es publica amb una llicència de Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0

Sou lliures de:

Compartir — copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format

Adaptar — remesclar, transformar i crear a partir del material

D'acord amb els termes següents:

Reconeixement — Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si hi heu fet algun canvi. Podeu fer-ho de qualsevol manera raonable, però no d'una manera que suggereixi que el llicenciador us dona suport o patrocina l'ús que en feu.

NoComercial — No podeu utilitzar el material per a finalitats comercials.

CompartirIgual — Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, heu de difondre les vostres creacions amb la mateixa llicència que l'obra original.

Podeu trobar aquesta obra i les altres que ha publicat el Departament de Drets Socials al nostre [catàleg de publicacions](#).

Agraïments

Al llarg del treball, veureu que no em canso d'agrair a totes les persones que algun cop han estat al meu costat el fet d'haver-hi estat. Per tant, no cal que les esmenti aquí, ja que ho faig més endavant.

Sí que vull esmentar el meu tutor, Lluís Montull Martínez, que és sens dubte la persona que més m'ha ajudat a elaborar aquest treball. A la primera classe de Sociologia ja vaig tenir molt clar que series un dels meus mestres preferits. M'encanta debatre amb tu tota mena de temes i m'encisa veure com gaudeixes ensenyant l'assignatura. Estic molt agraïda que acceptessis ser el meu tutor del treball. No hauria pogut emprendre millor aquest camí amb cap altra persona que no fossis tu.

Presentació

Em fa molta il·lusió presentar aquesta història i la seva autora per una senzilla raó: l'una no pot anar sense l'altra. Publicar aquest relat de vida vol dir donar a conèixer les experiències d'una dona valenta i resilient, la Raquel¹.

Los xiquets i les xiquetes que atén el sistema de protecció són infants que no han rebut l'estima ni la protecció de les persones que no els ho han pogut proporcionar. Són menors que estan a càrrec d'educadors, treballadors socials, psicòlegs, pedagogs... Molts d'aquests professionals no només els acompanyen en el seu creixement personal, sinó que també els ajuden a portar la motxilla emocional, plena de records, problemes, dubtes, ràbia, tristesa, culpa, vergonya i, sobretot, desconfiança en els adults, perquè en algun moment de la seva vida els han fallat.

La Raquel ha estat també una xiqueta tutelada i ha hagut d'aprendre a gestionar el que portava dins la seva motxilla. Tal com ella diu en el relat, és empàtica, detallista, responsable, dura i tendra alhora, amb sentit de l'humor, i gràcies a la seva capacitat d'introspecció i als seus valors i principis ha sabut guiar la seva vida i tirar-la endavant amb força i coratge.

Espero que aquesta història no sigui única i serveixi d'inspiració en la vida d'altres persones. Molta sort i encerts, Raquel, en la nova etapa de transició cap a la vida adulta.

Ester Sara Cabanes i Vall

Directora general d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

---

¹ La **Raquel** rep, al llarg de la seva pròpia obra, el nom de **Sol**.

Índex

Introducció	8
Marc teòric	12
Àmbit legal	12
Piràmide de Maslow	12
Teoria del vincle de John Bowlby	13
Tutora de resiliència segons Boris Cyrulnik	13
Institucionalització segons Foucault	14
Trauma transgeneracional.....	14
Abans de.....	16
Marc teòric en funcionament.....	21
teoria de maslow	21
Tot se sap	23
Marc teòric en funcionament.....	26
Context legal	26
Adeu, mama	28
Marc teòric en funcionament.....	29
Context legal	29
Desubicada.....	32
L'arribada al Centre d'Acollida de les Terres de l'Ebre	32
I casa meva?	35
Sortides.....	37
L'escola	38
Marc teòric en funcionament.....	39
Què és el CATE?	39
Teoria de Maslow	42

UFA	44
I casa meva?	46
Marc teòric en funcionament	48
Context legal	48
Teoria de Maslow	49
LA CURA PER MITJÀ DE LA PARAULA.....	50
CRAE	50
Tutora de resiliència segons Boris Cyrulnik	52
Lydia	54
Confinament al CRAE	58
Psicòloga	61
La sala dels valents	61
I casa meva?	64
Marc teòric en funcionament.....	71
Què és el CRAE?	71
Teoria del vincle de John Bowlby.....	75
Família col·laboradora	78
Teoria de Maslow	78
UNA NOVA JO	79
Pis d'autonomia	79
Psicointegra	86
Natàlia	86
Creixement personal	88
Família disfuncional.....	91
Marc teòric en funcionament.....	99
Què és un pis d'autonomia?	99
Objectiu del pis d'autonomia	99
Funcions del pis d'autonomia.....	99
Autonomia	100
Trauma transgeneracional.....	100
Suara.....	101
Teoria de Maslow	102

DESPRÉS DELS DIVUIT.....	104
Marc teòric en funcionament.....	105
Institucionalització	105
PREJUDICIS I ESTEREOTIPS	108
Enquesta.....	108
CONCLUSIÓ	119
FONTS D'INFORMACIÓ	122
Bibliografia	122
Webgrafia	122
ANNEXOS	125
Annex 1. Enquesta primera opció.....	125
Annex 2. Enquesta segona opció	127

Introducció

En nom de la veritat s'han dit moltes mentides, però el que pot ser una mentida per a alguns pot ser la veritat més gran per a un mateix. Per aquest motiu, el meu treball de recerca s'anomena *La meva veritat*, perquè és *meva* i no espero que ningú hi estigui d'acord, però sí que m'agrada lluitar per allò que crec.

Aquest treball té un interès personal: poder-me expressar lliurement. Per primera vegada en la meua vida no he hagut de parar compte amb allò que dic o penso, o per si feia mal a algú.

També té un interès general. Qualsevol persona que estigui vivint un moment complicat en pot treure un profit. Del que exposo veurà que pot aprendre de totes les coses dolentes que li passen i que se'n pot sortir.

Mitjançant aquest treball aconseguiré que se m'escolti i donaré a conèixer tots els processos i les situacions pels quals passem els nens tutelats. Em refereixo a situacions que no han estat controlades pels pares o guardes legals i que, tot i que no depenen de nosaltres, acabem pagant-les i en som els més afectats.

Com he arribat a fer aquest treball? D'ençà que a quart d'ESO em van explicar què era un treball de recerca, sempre he volgut fer-lo sobre el que més conec: els centres per a nens tutelats. No sabia si arribaria a fer-lo mai, i encara menys de quina manera l'enfocaria. Amb l'ajut del meu tutor, vaig decidir que el tema principal del treball seria la meua història de vida, entesa com els diversos relats sobre la pròpia vida de la persona que els relata.

Com a marc teòric d'aquesta història de vida —i també durant el relat— es fan referències i es detallen les teories psicològiques següents: la piràmide de Maslow, la teoria del vincle de John Bowlby, el concepte de tutor de resiliència plantejat per Boris Cyrulnik, la institucionalització de Foucault i el trauma transgeneracional. Addicionalment, cal considerar dins d'aquest marc teòric la legislació que afecta els menors tutelats: la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, promulgada per la Generalitat de Catalunya. La finalitat

és mostrar com aquestes teories i la Llei es manifesten en la meua vida, mitjançant situacions reals que explico perquè s'entengui millor.

L'objecte principal d'aquest treball és entendre'm més, conèixer-me més. Tenia la necessitat de dir moltes coses, però, per falta de valor, no m'havia atrevit mai a fer-ho i ara he trobat la millor manera: escriure-ho. Quan escric ho faig per a mi, no he d'anar amb compte de no ferir ningú, perquè jo decideixo a qui ho ensenyaré.

Aquest treball també ha de servir per visibilitzar els nens tutelats, per mostrar la capacitat que tenen per tirar endavant i per donar-los veu. Perquè jo no soc l'única, no només és la meua història de vida. Hi ha moltes històries de vida per explicar i escoltar. Hi ha molts nens i nenes que mereixen un reconeixement per viure la vida que els ha tocat i tirar endavant amb un gran somriure.

A més, aquest treball aporta coneixement sobre teories de l'àmbit de la psicologia que no estan tan lluny de nosaltres com sembla, ja que gent del nostre voltant les pot estar vivint en primera persona. Vivim estudiant i coneixent, però tot aquest coneixement no el portem més enllà. No recordem que allò que ens han ensenyat passa i pot tornar a passar, potser a nosaltres mateixos.

La metodologia de recerca que he utilitzat es basa, en primer lloc, en la meua experiència, és a dir, en la part més pràctica. En aquest punt detallo algunes situacions que he viscut des que era petita, aproximadament quan tenia cinc anys, fins que he acabat el treball, que ja en tinc divuit. Òbviament, explicar tota la meua vida al peu de la lletra m'hauria dut molt de temps. Per tant, he fet una tria dels records més clars i importants que m'han portat fins on soc ara.

En segon lloc, pel que fa al marc teòric, m'he basat en la bibliografia que he extret de webs i en les observacions del meu tutor i la meua psicòloga, perquè parlant sobre el treball i alguna part concreta de la història de vida hem arribat a la conclusió que hi ha teories que tenen a veure amb les explicacions més personals.

També he partit d'una enquesta —pel que fa a la vessant més pràctica i quantitativa—, adreçada a un nombre reduït de persones amb l'objectiu de tractar un punt molt interessant: els prejudicis i els estereotips. En parlo en un apartat específic i, a més, se'n pot fer la consulta (vegeu els annexos). Tots fem ús dels

prejudicis i estereotips, conscientment o inconscientment. Tendim a generalitzar i qualifiquem un grup de persones amb els mateixos adjectius, segons la seva manera de fer i d'actuar, i en les respostes d'aquesta enquesta es fa palesa aquesta tendència.

Les imatges que incloc en finalitzar el treball també són de font pròpia, menys una, que es mostra la teoria de la piràmide de Maslow. Són imatges d'unes activitats que feia i que segueixo fent amb la meva psicòloga a les sessions de teràpia. Al peu de la imatge detallo breument de què tracten. Òbviament, estan relacionades amb el que narro. També he inclòs imatges de notes adhesives (també de font pròpia), que fèiem servir per comunicar-nos quan estava en un dels recursos que explico al cos del treball.

Cal esmentar que molts dels noms de persones que surten en aquest treball són ficticis, corresponen als noms dels nens tutelats i educadors que ja no formen part de la meva vida o del meu dia a dia. En canvi, els noms dels meus familiars i dels adults més propers sí que són tots reals.

L'índex s'estructura de la manera següent:

- En el primer capítol exposo de quines teories de l'àmbit de la psicologia i context legal parteixo. També en parlo al final del subcapítol Marc teòric en funcionament, que encapçala gran part dels capítols en què es divideix el treball.
- En el segon explico algunes situacions no gaire "normals" que em passaven de menuda a casa. Aquestes vivències i moltes d'altres són les que em duen al capítol següent.
- El tercer tracta d'una petita part de les situacions negatives que es vivien a casa meva i que acaben sortint a la llum i, per tant, em porta a explicar el capítol següent.
- Arriba l'hora d'acomiar-me de les persones amb qui he crescut i que estimo; aquest és el tema del quart capítol.
- Per fi puc explicar com vaig trobar un lloc millor, el Centre d'Acollida de les Terres de l'Ebre (CATE). En aquest capítol, el cinquè, narro com

va ser la meua arribada al CATE i explico el funcionament d'aquest centre (característiques, treballadors...).

- Després del meu pas pel CATE hi ha més esdeveniments. Em refereixo a la meua estada a la Unitat de Foment a l'Autonomia (UFA), un annex del CATE. És el capítol sisè, en què em centro a parlar de la gent que tinc al voltant.
- En el meu capítol preferit, el setè, explico el Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE), un lloc màgic i molt familiar, el més especial de tots en aquell moment. D'aquest centre hi ha moltes coses de què podria parlar, però em limito a parlar de la gent, que és com la fa ser aquest recurs, del confinament, de la meua psicòloga, de les característiques del CRAE, de les teories esmentades i que coincideixen amb tot allò que em passa durant aquesta època. També esmento casa meua, cosa que realment no deixo de fer en cap moment del treball.
- És hora de tornar a acomiadar-se de casa meua, el CRAE. Aquest cop m'acomio no per anar a un lloc més segur, ja que tots ho són, sinó per anar a un lloc on podré fer-me gran: el pis d'autonomia. En aquest capítol, el vuitè, explico la nova Sol, el creixement personal més bonic que he pogut fer mai i del qual estic orgullosa. I continuo parlant de la meua família, de la meua psicòloga i en què consisteix un pis d'autonomia.
- El penúltim capítol, el novè, és on finalitza el relat de la meua història. És ple de dubtes i pors, però ja no els podré escriure, sinó viure'ls i descobrir-los. Em plantejo com serà la meua vida després d'haver complert els divuit anys, un cop hagi marxat dels recursos per a nens tutelats. Explico una mica com m'imagino la meua vida, com serà i on serà a partir d'aleshores, però per saber-ho l'hauré de viure...
- I l'últim capítol, el desè, és sobre els prejudicis i els estereotips. Mitjançant l'enquesta explico què són i faig evident els prejudicis i els estereotips que hi ha en contra dels nens tutelats.

Marc teòric

El marc teòric en què es basa aquest treball consta, d'una banda, de la llei per la qual té lloc el meu acolliment i, de l'altra, de tres teories, dues de l'àmbit de la psicologia i una altra de la filosofia, que m'han servit també per contextualitzar la meva història de vida. Al final de cada capítol, incloc un subcapítol en què raono tot el que he exposat a partir d'aspectes o conceptes d'aquests dos àmbits, el legal i el psicofilosòfic.

Àmbit legal

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, promulgada per la Generalitat de Catalunya, és gairebé present en tots els capítols perquè considero que és important observar que la Llei s'aplica en casos reals. Per tant, n'explicaré els aspectes més rellevants al llarg del treball.

Aquesta Llei constitueix una de les fites més crucials en la tasca legislativa, intensa i destacada, que ha dut a terme el Parlament de Catalunya en l'àmbit de l'atenció i la protecció de l'infant i l'adolescent. Mitjançant aquesta disposició, es reconeix el dret de totes les persones menors d'edat a rebre l'atenció integral necessària per desenvolupar la seva personalitat i per al seu benestar en el context familiar i social.

Piràmide de Maslow

La piràmide de Maslow o jerarquia de les necessitats humanes és una teoria psicològica formulada per Abraham Maslow en la seva obra *Una teoria sobre la motivació humana* (1943), que posteriorment va ampliar. Maslow estableix una jerarquia de necessitats humanes i defensa que, a mesura que se satisfan les

necessitats més bàsiques (part inferior de la piràmide), els éssers humans desenvolupen necessitats i desitjos més elevats (part superior de la piràmide).

Aquesta teoria, tal com passa també amb la Llei 14/2010 esmentada, és present al llarg del treball (concretament, al segon, cinquè, sisè, setè i vuitè capítols). A mesura que he anat canviant d'entorn i persones, he anat evolucionant com a persona i he anat assolint cada escala de les necessitats que descriu aquesta teoria.

Teoria del vincle de John Bowlby

La teoria del vincle és la teoria formulada per John Bowlby (1907-1990), un psicòleg i psicoanalista britànic que creia que els aferraments de la primera infància exercien un paper crític en el desenvolupament posterior i també en el funcionament mental.

Bowlby creia que els nens neixen amb una tendència biològicament programada per cercar i romandre a prop de les figures d'aferrament, la qual cosa els proporciona nutrició i comoditat, però també els ajuda a sobreviure. Romandre a prop d'un cuidador satisfà les necessitats del nen i els protegeix dels perills de l'entorn.

El treball de John Bowlby consisteix en un estudi interdisciplinari que abraça els camps de les teories psicològiques, evolutives i etològiques.

Tutora de resiliència segons Boris Cyrulnik

Boris Cyrulnik és un psiquiatre francès que va viure la seva infància durant la invasió alemanya de França a la Segona Guerra Mundial. Va aconseguir escapar-se de la deportació als camps, a diferència dels seus pares, que van morir. Totes les experiències que va viure van despertar el seu interès pel pensament humà i el seu comportament. Se'l coneix com "el pare de la resiliència" i va ser també un dels fundadors de l'etologia humana.

Té més de vuitanta obres publicades, entre les quals hi ha el llibre *Tutores de resiliencia: dame un apoyo y moveré mi mundo*, que tracta el concepte de “tutor de resiliència”.

Institucionalització segons Foucault

Foucault va ser el primer a aplicar el concepte d’institucionalització en la seva obra *Vigilar i castigar* (1975) com a mecanisme de materialització, exteriorització, normalització i rutinització de la realitat social. La institucionalització implica pràctiques socials que es repeteixen regularment i contínuament, que es mantenen per mitjà de sancions i de les normes socials, i que tenen una importància fonamental en l’estructura social.

Segons Foucault, la institucionalització consisteix en la incapacitat de l’individu de viure en llibertat un cop ha abandonat la institució, en aquest cas el recurs d’acollida, és a dir, el mateix sistema que hauria ajudat l’adolescent es podria acabar convertint en un impediment per a la seva autonomia després d’una llarga estada en aquests recursos.

Trauma transgeneracional

Els antecedents del concepte de trauma ancestral silenciats són a l’obra de Sigmund Freud, que va intuir algunes de les idees amb què avui treballem, però que nova desenvolupar a fons.

Nicolas Abraham, Mária Török, Françoise Dolto, Anne Ancellin Shützenberger i Didier Dumas van analitzar diversos casos de deliris en nens i van descobrir que hi havia continguts que també eren presents en els seus pares i també en els avis. Aleshores van donar forma a la idea que hi havia un “inconscient de clan” i que alguns nens eren “representants d’una càrrega emocional aliena”.

Des d’aleshores es va començar a incorporar la idea “d’herència transgeneracional”, una idea que planteja que els continguts inconscients i, en

particular, els conflictes silenciats es transmeten perquè les generacions posteriors els resolguin. Per tant, aquests conflictes apareixen en els descendents en forma de símptoma.

Després d'aquest preàmbul teòric, començo amb la meva història.

Abans de....

Soc la Sol. Quan vaig néixer, la meva mare tenia quinze anys i el meu pare, divuit. M'agrada donar aquesta dada, ja que és divertit veure la cara de sorpresa que posa la gent, fins i tot més que no pas quan dic que visc en un centre per a menors.

Sempre m'ha fet gràcia que la gent se sorprengui d'aquestes dades, ja que, si bé és cert que no encaixen dins els paràmetres de la normalitat, també ho és que en ple segle XXI cap família té una situació perfecta. De fet, no soc l'única persona que manté una diferència escassa d'edat amb els seus pares, però això segueix sent un motiu d'escàndol.

La meva família sempre ha estat una mica complicada; en vaig ser conscient des de ben menuda.

El primer record que em ve al cap de la meva història de vida és dels sis anys, quan el meu germà petit Dani en tenia un.

Jo era asseguda darrere la cadireta del Dani, amb ell lligat a la falda. No és que estiguéssim jugant a fet i amagar amb els meus pares o amb ell, no, bàsicament perquè els pares estan ocupats barallant-se; es criden, s'insulten i... pam! El pare pega tan fort a la mare que aquesta cau a terra i s'hi queda estesa inconscient durant una bona estona. D'entrada, el meu pare es preocupa, no entenc el perquè, ja que ni tan sols s'hi apropa; penso que és més aviat perquè està en xoc que no pas pel que acaba de fer o per les conseqüències que pot arribar a tenir per a ell. En aquell moment jo tampoc no tinc el valor d'apropar-m'hi, ni a un ni a l'altre. No tinc clar si és que no vull deixar sol el meu germà o realment no me'n vull allunyar per no sentir-me sola; darrere la cadireta i el meu germà em sento segura.

Quan la mare es desperta i s'aixeca del terra ho fa amb certa dificultat i em demana que m'hi acosti. Al mateix temps, el pare, assegut a l'escriptori del menjador, em demana que vagi amb ell. Podríem equiparar aquesta situació amb la pregunta de: "A qui estimes més, al papa o a la mama?".

Aquell dia em va tocar triar, no només a qui estimava més, sinó també amb qui em quedaria per al que jo em pensava que seria tota la meva vida. Vaig triar la mare, en desconec el motiu.

Ara, quan hi penso, crec que vaig prendre aquesta decisió per la por que em va despertar el pare en aquell moment i per la debilitat que vaig veure en la meva mare.

Després d'aquest episodi, el pare va continuar vivint amb nosaltres, tot i que no passava gaire temps a casa. Quan hi era només feia cas al Dani —no ho dic per gelosia, que òbviament jo em podia haver sentit gelosa en aquell moment. El preferia a ell perquè volia fer coses "d'homes" i es pensava que amb mi no les podia fer. Sovint, quan seiem a taula per dinar, el Dani comentava el que veia a la televisió. Quan sortien anuncis de joguines sempre deia que ho volia tot i el pare s'enfadava, ja que tot el que demanava el Dani eren nines i joguines i això molts consideren que són per a les nenes. Jo era tot el contrari, preferia jugar amb cotxes i joguets de superherois. Però per al pare el Dani havia de seguir els estereotips de nen i jo els de nena, és a dir, esperava que tant el meu germà com jo respectéssim el que s'esperava d'una nena i d'un nen "normals".

Baralles com aquesta no es repetien gaire sovint, però sempre hi havia alguna discussió. A vegades la mare desapareixia uns dies i tornava beguda i, mentrestant, el pare no es volia fer càrrec de nosaltres ni sabia què fer. Al final, crec que la mare es va adonar que la seva relació no anava enlloc i el va enganyar amb un altre home, la qual cosa ho va "complicar" tot.

Al principi jo no entenia ben bé qui era aquest home i per què sempre estava amb la mare, fins que un dia el pare em va preguntar si quan anàvem pel carrer amb la mare ens acompanyava també un home. Li vaig respondre que sí; justament aquella mateixa tarda ens havia acompanyat un home. El pare volia saber-ne més coses i em va preguntar si jo sabia qui era. Aquest dubte em va sonar estrany, el dubte i també la ràbia acumulada del pare, i jo, amb sis anys més o menys, em vaig inventar que aquell home era un company de la feina de la mare i que era la primera vegada que el veia. Però els adults saben quan els nens diuen mentides i ho va detectar de seguida. Uns dies més tard, de camí a l'escola, el pare em va dir que em

quedés allà amb el cotxet del Dani i que no em girés. Al principi no li vaig fer cas, perquè va ser tot tan ràpid que em vaig girar sense tenir en compte el que m'havia dit i, de cop, vaig veure com etzibava un cop de puny a un home que era a l'altra banda del parc. Després del primer cop de puny en van venir d'altres. En aquell moment em vaig girar i ja no vaig mirar més. De tota manera, no vaig ser del tot conscient del que acabava de veure fins que no van passar uns dies.

Quan parlem d'aquests temes la meva àvia sempre m'explica que jo estimava molt aquest home; és cert, m'encantava que em vingués a buscar a l'escola quan la mare no podia venir, tot i que el meu pare no ho volia. La veritat és que feia la funció de pare més que no pas el meu pare de sang. Tot i així, l'estima que tenia cap a ell va desaparèixer quan em vaig adonar que a la mare la feia molt més feliç estar amb ell que amb mi, que tota la seva atenció era només per a ell. I aquesta estima, amb el pas dels anys, es va convertir en odi quan vaig saber i entendre que aquest home era a la presó per violació. A més, mentre estava amb la mare s'amagava de la policia, la qual cosa la mama ja sabia quan s'hi va ajuntar, però se'l creia quan li deia que no havia estat ell —òbviament hi havia proves que demostraven que sí que havia estat ell.

Després de passar força temps amb nosaltres i de venir cada nit a veure la mare, o fins i tot venir a cuinar com si fos un més de la família, el van tancar a la presó. Però que estigués a la presó no va ser cap impediment perquè la mare continués amb ell: l'anava a veure de tant en tant, s'escrivien cartes (moltes de les quals vaig llegir), etc. A vegades fins i tot hi escrivia jo en aquestes cartes: el saludava, li explicava com anava a l'escola i poca cosa més. En una d'aquestes visites la mare es va quedar embarassada i el 2012, quan jo tenia set anys i el Dani dos, va donar a llum a la meva preciosa germana, que es diu Laura.

Encara que la mare estigués amb aquest home, el pare continuava vivint amb nosaltres i de la mateixa manera que la mama havia portat la seva nova parella a casa, el pare feia el mateix amb la seva. Que el pare tingués parella no em molestava, em molestava molt més que fos la mare qui tingués noves parelles, però em va començar a caure malament quan vaig sentir que la mare en parlava malament —suposo que els nens som molt influenciables. El pare va estar vivint amb nosaltres gairebé fins que la meva germana va començar a parlar. Recordo

que li molestava moltíssim que la Laura l'anomenés "papa". Clarament no tenia les capacitats suficients per entendre que una nena d'un any no té cap culpa de no tenir pare i "adoptar" el dels seus. El pare va marxar i durant un temps no en vam saber res més, ni jo ni els meus germans. Recordo que els primers dies que no era a casa jo sempre preguntava a la mare per ell, però ella sempre em feia callar i es posava a plorar amb el meu padrí o qui hi hagués a casa, ja que sempre hi havia algú assegut amb ella bevent i fent-li companyia. Si no era dins a casa, era al bar; si no era un familiar, era un amic o algun conegut del moment. Es queixava de mi perquè tot el dia preguntava per ell i deia que ella estava sola i que no podia més. Jo només preguntava per ell al vespre, que era quan feien els dibuixos que sempre miràvem junts, no perquè m'agradessin, sinó per poder passar una estona amb ell. Però veient la reacció de la mare, em va quedar clar que no havia de preguntar més i ho vaig deixar córrer. Durant molt de temps vaig deixar de pensar ni tan sols que tingués un pare.

Quan tenia nou anys, la mare em va venir a buscar a catequesi un dimecres amb el Dani i la Laura, i ens va explicar que havia quedat amb el pare que ens vindria a veure. La reacció del Dani i meva va ser: "Quin pare?". Ni tan sols el recordàvem ja. Ens vam asseure en un bar. Encara avui recordo fins i tot quin bar era, en quina taula ens vam asseure i com estàvem asseguts cadascú. La mare i el pare parlaven, però l'únic que recordo d'aquella conversa és a la mama maleint el papa perquè ni el Dani ni jo recordàvem qui era.

Durant tots aquests anys ens vam canviar diverses vegades de casa, unes amb unes condicions, d'altres amb unes altres, però sempre teníem on anar a viure. I a totes les cases on vam viure sempre hi vivien familiars nostres amb nosaltres perquè no tenien casa ni diners, o per qualsevol altre motiu. A la mare no li molestava ajudar-los, però a l'hora de ser ajudada no es deixava i als altres ja els anava bé que ella digués que no volia la seva ajuda.

Quan tenia nou anys vivíem a Ferreries, un barri de Tortosa, on vam tenir la millor casa que havíem tingut fins a aquell moment. Però sempre arribaven els problemes, que semblava que ens perseguien. Quan feia un temps que vivíem en aquella casa, que semblava la millor del món, la propietària ens volia fer fora. No sé per què no ens volia vivint allà. A vegades, quan es barallava amb la mare fora a

la porta de casa, escoltava comentaris racistes sobre la nova parella de la mare, que era marroquina, però em resisteixo a pensar que aquesta fos la seva excusa per no voler-nos vivint allà.

Poc després de fer la comunió, quan tenia uns deu anys, la propietària del pis va aconseguir fer-nos fora i vam anar a viure a un pis més humil, el que millor recordo, ja que va ser l'últim al qual vaig estar abans d'anar al centre. Tot i que no era tan bonic com el de Ferreries, hi estava més còmoda, potser perquè només hi érem nosaltres quatre (la mare, el Dani, la Laura i jo), sense cap familiar pel mig, o perquè per fi tenia una habitació per a mi i podia gaudir del meu espai personal.

Durant el primer any que vam passar en aquest pis la mare cada vegada bevia més, i jo ja començava a adonar-me que encara que ella reia quan bevia i semblava que tot anés bé, però, en realitat, res no anava bé i me'n vaig començar a allunyar. Quan sortia a les nits a prendre una cervesa amb l'àvia o amb la meva cosina Andrea (que és com una germana gran per a mi), jo no hi anava. Segons elles jo era, i segueixo sent, molt antisocial i una avorrida; el que passava era simplement que no em sentia còmoda envoltada de gent que bevia per no afrontar els seus problemes. Aquesta situació em produïa molta ràbia i no la podia suportar, per això preferia quedar-me sola a casa.

I mentre era a casa, em dedicava a netejar i ordenar de dalt a baix, en comptes de mirar la tele com faria qualsevol nena de deu anys.

Va arribar un moment punt que ja no suportava més aquella situació; no podia veure com la mare, el Dani i la Laura tornaven feliços d'aquestes sortides de nit, mentre jo netejava cada dia la casa. És veritat que era jo qui decidia no anar-hi, però això feia que restés temps amb la meva família i me'n sentia exclosa. Aleshores vaig fer com la mare: en comptes d'afrontar els meus mals, em vaig refugiar a fer-me més mal i em vaig començar a autolesionar.

Quan tenia onze anys, va néixer la meva germana petita, la Verònica, el juliol del 2016, fruit de la relació que la mare va mantenir amb el germà de la parella d'aquell moment de la seva germana, malgrat que en aquell moment la mare tenia parella, l'home marroquí de qui he parlat abans.

En aquesta casa on vivíem aleshores, els problemes semblaven més greus, m'afectaven més, fins al punt que ja no suportava més aquella situació. La mare només estava pendent dels seus problemes amorosos i no ens feia cas, quan no estava beguda al sofà, era a la dutxa amb una ferida al cap perquè caigut perquè no s'aguantava dreta, o s'estava barallant amb la veïna o la policia per l'escàndol que feia ella sola...

Jo havia de cuidar els meus germans, canviar-los els bolquers, despertar-me a les tres de la matinada per donar el biberó a la bebè i tot el que s'hagués de fer.

Al final vaig explotar. Vaig començar amb les autolesions per veure què se sentia, per desfogar-me d'alguna manera. Però ho vaig deixar de fer fins que va arribar un moment en què estava tan cansada d'aguantar els problemes "d'adult" de la mare que vaig començar a fer-ho més sovint. No ho feia pas per cridar l'atenció, de fet, ningú em veia quan ho feia ni tampoc ensenyava a ningú les lesions; era la meua manera de desfogar-me. No podia compartir amb ningú el que sentia ja que pensava que ningú m'entendria.

No m'agradava autolesionar-me, però quan ho feia em sentia amb forces per continuar sent l'heroïna de casa meua. Sempre estava seria, trista i de molt mal humor. De tota manera, cap familiar no se n'adonava, perquè sempre he estat així, com ells diuen: "*La niña es así*". I no és que fos així, així em van fer ells de tant dir-m'ho. A classe, a vegades començava a plorar per coses sense cap mena d'importància i el professor se'n va adonar...

Marc teòric en funcionament

TEORIA DE MASLOW

La teoria de Maslow és una teoria sobre la motivació i estableix què impulsa la conducta humana. El nom procedeix del seu autor, el psicòleg humanista Abraham Maslow, que a la primera meitat del segle xx explica, a la seva obra, la teoria sobre la motivació humana. Aquesta teoria és una de les més conegudes, ja que exposa

d'una manera senzilla i molt visual el comportament humà segons les seves necessitats.

La piràmide es divideix en cinc nivells ordenats de manera jeràrquica segons les necessitats dels éssers humans. Quan les persones tenen cobertes les seves necessitats bàsiques passen a altres necessitats més avançades, és a dir, van pujant de nivell a la piràmide mogudes per desitjos més elevats, fins a arribar a dalt de tot. En aquest sentit, l'interès de Maslow era descobrir què mou el comportament de les persones i per què les mateixes tries satisfan de maneres diferents les persone

Imatge 1. Piràmide de Maslow.

Font: https://economipedia.com/definiciones/piramide-de-maslow.html?nab=1&utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F.

En primer lloc, hi ha les necessitats bàsiques o fisiològiques (biològiques), que constitueixen la base de la piràmide. La necessitat més bàsica és la supervivència física, i és la primera que motiva el nostre comportament. Aquestes necessitats fisiològiques són les úniques inherents a tota persona: respirar, vestir-se, alimentar-se, descansar, etc. Per tant, inclou tot allò que permet que l'ésser humà pugui sobreviure.

Aquest és l'únic nivell del qual gaudíem tant jo com els meus germans a casa; no ens faltava roba, que ens donaven de Càritas o altres familiars, ni menjar.

Tot se sap

El meu tutor d'aquell curs, sisè de primària, es va preocupar molt per mi i cada dia em preguntava com anaven les coses per casa. Jo li explicava coses que òbviament eren greus, però vigilava que no ho fossin tant com perquè a la meva mare li pogués passar qualsevol cosa.

Per primera vegada vaig sentir que algú m'escoltava i es preocupava per mi, algú que s'adonava de la gravetat de la situació com jo.

El pare i la mare tornaven a estar en contacte i jo vaig aprofitar per allunyar-me de casa de la mare amb l'excusa de reprendre la relació amb el pare. Me n'anava a dormir amb ell i la seva xicota, que era la mateixa de la qual he parlat al capítol anterior.

El 31 de juliol del 2016 no havia d'anar a dormir a casa el pare, només hi havia d'anar a passar el dia, però ell m'ho va proposar. Com que normalment jo sentia el gran desinterès que mostrava cap a mi, aquell dia vaig voler-m'hi quedar, ja que ell m'ho demanava.

Ens vam quedar adormits junts al sofà mirant una pel·lícula, amb la Yuka, la gossa, alspeus del sofà. Aquella situació em va fer sentir que per fi tenia el meu pare amb mi. Però no va ser així. A mitjanit em vaig despertar perquè vaig notar alguna cosa estranya sota els pantalons: era ell, m'estava tocant.

Jo sabia que el meu pare no ho havia de fer això, però vaig decidir continuar-hi anant, disposada a aguantar-ho abans que seguir amb la mare. No m'ho feia gaire sovint, en total van ser quatre vegades, i per això ho vaig deixar passar. Però quan vaig començar a parlar amb el professor i em va preguntar pel pare i per què no anava a viure amb ell, li vaig explicar això i també el tema de les autolesions. Li vaig demanar que no ho expliqués a ningú.

Un dia que no vaig anar a l'escola el meu professor li va trucar per assegurar-se que tot anava bé per casa, ja que no era la primera vegada que hi faltava. Aquell dia la

mare no ens va despertar a l'hora per portar-nos-hi ja que la nit abans havia estat bevent, i va entrar a la meva habitació feta una fera, picant fort a la porta i amenaçant-me que si li prenien els meus germans me'n faria culpable i no m'ho perdonaria mai. Vaig pensar que si el professor deia res del que jo li acabava d'explicar podia ben ser un motiu perquè li prenguessin.

El professor, suposo que cansat de tantes històries semblants i veient que la situació empitjorava, es va posar en contacte amb l'equip de valoració de maltractaments infantils detectats en l'àmbit sanitari (EVAMI). Més tard, van venir unes persones de l'equip tècnic, un equip multidisciplinari vinculat al centre d'acollida. Es van reunir amb el professor i després amb la meva mare, per parlar sobre les meves lesions i sobre el que havia passat amb el pare; també li van preguntar sobre la situació a casa.

Abans que tot això passés, jo ja havia intentat parlar amb la mare sobre el que m'havia fet el pare, però ella anava beguda i es va tancar en banda. No s'ho volia creure, ja que el pare era "l'amor de la teva vida" i, encara que no estigués amb ell, el tenia idealitzat i no es creia que fos capaç de fer res semblant. Literalment em va dir: "Però si estàs bé, no t'he vist plorar cap dia".

Després de parlar amb l'equip tècnic i el meu professor, la mare em va obligar a ensenyar-li les lesions al mig del carrer i després ho va explicar a tots els familiars més propers, perquè deia que hi havia d'haver secrets a la família.

Molts dels familiars, un cop ho van saber, em miraven amb pena, sense saber què fer ni què dir, però pensant que no sabia què em deia, perquè pensaven igual que la mare, que tot era mentida. Els que només sabien que m'havia autolesionat pensaven que el que pretenia era cridar l'atenció.

L'Andrea, la cosina de la meva mare, que ara ja té vint-i-tres anys, era com una germana gran per a mi. En aquell moment, ara ja fa set anys, l'Andrea era bastant més petita i la mare no hauria hagut de parlar de certes coses amb ella, però la mare també era molt jove. És més, també em feia servir a mi com a amiga, quan jo només tenia dotze anys. La mare ho explicava tot a l'Andrea esperant rebre la seva opinió i algun consell.

L'Andrea, després de tenir coneixement tant de les lesions com del que m'havia fet el pare, va venir a casa a parlar amb mi. Volia saber si era veritat el que explicava del pare i també per què m'autolesionava. No parava de repetir-me que hi ha coses en les quals no es pot mentir, que tot era molt greu... Aquella mateixa tarda també va venir el pare per parlar-ne. Ens vam asseure a taula els quatre: el pare, la mare, l'Andrea i jo.

Jo, una mica abans de començar les classes aquell any (2016), havia decidit deixar d'anar a casa del pare amb l'excusa que ja no em venia de gust, però realment va ser perquè vaig prendre consciència de la gravetat de la situació i, tot i que no suportava la mare i les seves borratxeres, ni tampoc homes diferents a casa dia rere dia, no podia permetre més el que em feia el pare.

Per tant, vaig pensar que veuria molt menys el pare i que, després d'explicar el que m'havia fet, no el tornaria a tenir tan a prop. M'equivocava.

Quan el vaig veure entrar per la porta em vaig espantar molt. L'havia vist moltes vegades més després del que havia passat i, per tant, no entenia per què tenia por llavors i no quan em quedava sola amb ell. Estava molt espantada perquè sabia que, digués el que digués ell, els altres el creurien; ell era l'adult i jo la nena que no sap el que diuen on es fica. Estava molt espantada perquè ell ho arregla tot a cops de puny, insults i crits; estava atemorida perquè és una persona que, només de mirar-la, ja t'intimida, no cal ni tan sols que el coneguis. Només de veure'l em tremolava tot.

Tots esperaven que jo parlés, que digués alguna cosa. Però, què havia de dir? Una nena d'onze anys, sola davant d'una dona que era la seva mare però que no la creia ni sabia com enfrontar la situació. A més, feia molts dies que no la mirava a la cara. També tenia al davant la cosina que, encara que intentés creure-la, no ho aconseguia. Sí que l'agafava de la mà i l'animava a parlar, però sabent el que pensava feia mal i no proporcionava cap mena de seguretat. I, per últim, també hi era ell, que sempre ha estat un sac de nervis, males paraules i agressivitat.

Jo estava completament segura del que m'havia fet, però aquell dia semblava que em volien fer creure tot el contrari. El pare deia que veia molt la tele, que allò que deia ho havia somiat; la mare deia que si fos veritat, hauria plorat cada dia des de

la primera vegada que m'ho va fer; l'Andrea deia que podia ser que acabada de despertar estigués confosa i m'hagués imaginat coses que no eren.

Vaig arribar a dubtar de mi mateixa... Era veritat? Potser tenia tanta son que no sabia realment què estava passant? Ho havia somiat?...

Els van continuar parlant, però no vam arribar a cap conclusió. Jo en cap moment vaig dir que potser ho havia somiat o que segur que ho vaig veure a la pel·lícula d'aquella mateixa nit i que em venia de gust dir que m'ho havien fet a mi. Simplement no vaig dir res; vaig escoltar i vaig intentar no plorar.

Fins i tot encara ara dubto. Quan tinc les persones d'aquell temps al costat, menys el pare, és com si res no hagués passat. Em parlen del meu pare com si no m'hagués fet res: "Ah, doncs el teu pare i el Dani...". I a mi em toca tallar-los i dir-los: "No és el meu pare, digueu-li pel seu nom", tot i que m'encantaria continuar la frase dient-los: "Vosaltres podeu fer com si els vostres problemes no existissin, però jo ja no soc així. A mi el meu passat em pesa i a vegades em toca recordar-lo per adonar-me de tot el que he hagut de passar per arribar on soc ara". Però, com es pot dir això a un grup de persones que viu en un altre món, que no s'atreveix a veure més enllà per por?

Més tard, no sé com, vam passar al tema de les lesions. El pare em va ensenyar que ell també ho havia fet, i fins i tot me'n va començar a explicar els motius...

Finalment va marxar, i jo em vaig sentir molt alleujada, perquè aquell dia em vaig sentir molt atacada, una mentidera als ulls dels altres. No podia més.

Marc teòric en funcionament

CONTEXT LEGAL

El context legal d'aquesta etapa de la meva vida s'emmarca en l'article 52 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, que tracta de la no-escolarització, l'absentisme i l'abandonament escolar.

Què significa?

L'absentisme és l'absència a classe sense justificar o sense una justificació acceptable. Es distingeix entre absentisme lleu, absentisme moderat i absentisme greu. Les administracions públiques han de posar especial atenció a detectar els casos de no-escolarització, absentisme i abandonament escolar i han d'adoptar de manera coordinada les mesures necessàries per fer-hi front mitjançant els protocols corresponents.

L'EVAMI, del qual he parlat abans, té caràcter permanent i està integrat per un/a professional de la psicologia i un/a professional del treball social.

Aquest equip assessora, valora i informa dels casos de maltractament o sospita de maltractaments que hospitals, centres d'atenció primària o altres serveis sanitaris notifiquen a l'organisme competent.

En funció de la valoració d'aquest equip es pot determinar la retenció hospitalària de l'infant o adolescent o l'ingrés en un centre d'acolliment mentre se'n diagnostica la situació i les mesures pertinents que cal prendre.

Les seves responsables em van demanar que els expliqués tot el que havia compartit amb el meu professor.

Adeu, mama

L'equip tècnic va venir a casa dues o tres vegades per parlar amb nosaltres, i una d'aquestes vegades em van preguntar com volia solucionar aquella situació, si des de casa o bé des d'un centre. Vaig triar marxar, la qual cosa la mare va considerar un acte egoista i de mala persona. Desconec la seva reacció, vaig preferir no mirar-la i no preguntar què pensava de la meva decisió.

Sovint me'n penedeixo, no per mi, ni per la mare, sinó per haver abandonat la meva família. Vaig deixar sols tres nens petits; el més gran només tenia sis anys i encara no sabia ni eixugar-se després d'anar al lavabo. Els vaig deixar sols amb una persona alcohòlica, egoista... una persona que buscava l'amor que li faltava en homes que només la volien per a una estona i no sabien què volia dir estimar, en comptes de cercar-lo en els seus fills.

La nit abans que me n'anés vam fer un sopar. No recordo ben bé qui hi havia, només els meus germans, la mare i l'àvia. Potser hi havia algú més, però no ho recordo. Mentre feia la maleta, la mare va entrar a la meva habitació i em va dir: "En què penses?". No sé en què pensava, potser no pensava en res. Potser en com de de pressa estava anant tot, o en com enyoraria els meus germans. No sabia què pensava ni sentia i li vaig respondre: "No m'he acomiadat de l'única amiga que tinc".

Podria haver estat perfectament una de les meves grans preocupacions d'aquell moment, no? Era l'única amiga que tenia, i sabia que la perdria, i així va ser.

La mare es va enfadar molt: "Com pot ser que estiguis pensant en ella abans que en nosaltres?". Jo no havia dit que no pensés en ells, però em vaig limitar a respondre: "Sí, mama, tens raó, ho sento".

Li vam intentar explicar al Dani —la Laura només tenia tres anys i la Verònica, mesos— què passava, per què me n'anava i a on. La mare els va dir que me n'anava a un campus a estudiar per ser més intel·ligent, perquè era difícil d'explicar a un nen

de sis anys que no has sabut fer de mare i que la teva filla ha de marxar perquè tu no saps protegir-la de tu mateixa. La solució fàcil va ser mentir i seguir mentint durant un temps, mentir fins i tot quan el nen ja va ser capaç d'entendre-ho.

Aquella nit el Dani va plorar molt; és un nen sensible i cada dia que passa ho és una miqueta més. És molt semblant al pare i al seu germà: persones sensibles, nervioses, que quan no passa el que volen ho arreglen tot amb crits, cops de punys, insults i es posen vermells de la ràbia...

Quan vaig veure que no parava de plorar vaig pensar que potser m'havia equivocat i que aquella no era la solució, que el que hauria estat correcte era quedar-se a casa i continuar lluitant contra tot el que tenia damunt, malgrat que no ho pogués suportar. Però una part de mi no va voler anar a la Joana i dir-li que ho intentéssim des de casa. Per primera vegada en dotze anys vaig ser egoista i vaig pensar en mi, vaig continuar amb el que havia decidit, tot i que em va costar mirar el Dani a la cara perquè sentia que l'estava traint, que el deixava sol.

El 21 d'octubre del 2016, de bon matí, em va venir a buscar a casa la Joana, una professional de l'equip tècnic, i em va portar amb el seu cotxe vermell al Centre d'Acollida d'Amposta.

Marc teòric en funcionament

CONTEXT LEGAL

El context legal d'aquesta etapa de la meua vida s'emmarca en l'article 7 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, que tracta del dret de ser escoltat: els infants i els adolescents, d'acord amb les seves capacitats evolutives i amb les competències assolides, i en qualsevol cas a partir dels dotze anys, han de ser escoltats tant en l'àmbit familiar com en l'escolar i el social i també en els procediments administratius o judicials en què es trobin directament implicats i que aboquin a una decisió que n'afecti l'entorn personal, familiar, social o patrimonial.

Se n'han de respectar les condicions de discreció, intimitat, seguretat, recepció de suport, llibertat i adequació de la situació. **L'article 132 tracta sobre l'adopció de la mesura d'acolliment en un centre:** l'acolliment en centres s'ha d'acordar quan es preveu que el desemparament o la necessitat de separació de la família són transitoris i quan no és possible o aconsellable l'acolliment per part d'una persona o una família. També és aplicable quan no s'ha pogut constituir l'acolliment preadoptiu, tot i haver-hi els requisits per fer-ho.

L'acolliment en un centre consisteix a ingressar l'infant o l'adolescent en un centre públic o concertat adequat a les seves característiques a fi que rebí l'atenció i l'educació necessàries.

El desemparament s'explica a l'article 105 com la declaració de la situació de desemparament d'un infant o adolescent que fa, a Catalunya, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA).

Es consideren desemparats els infants o adolescents que es troben en una situació en què els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a la seva protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar.

Són situacions de desemparament les següents:

- L'abandonament.
- Els maltractaments físics o psíquics, els abusos sexuals, l'explotació, etc.
- La desatenció física, psíquica o emocional greu o cronificada.
- La violència masclista o l'existència de circumstàncies en l'entorn sociofamiliar de l'infant o adolescent, quan perjudiquin greument el seu desenvolupament.

Qualsevol altra situació de desatenció o negligència que atempti contra la integritat física o psíquica de l'infant o l'adolescent, o l'existència objectiva d'altres factors que n'impossibilitin el desenvolupament integral.

L'article 106 tracta sobre el procediment de desemparament: en el moment que es té coneixement que un infant o adolescent es pot trobar en situació de

desempament, el departament competent en matèria de protecció dels menors desempaments ha d'incoar l'expedient de desampament. Abans de l'acord d'iniciació, l'òrgan competent pot obrir un període d'informació prèvia amb la finalitat de conèixer les circumstàncies del cas concret i la conveniència o no d'iniciar el procediment.

La incoació s'ha de notificar als progenitors o als titulars de la tutela o de la guarda del'infant o l'adolescent, i se'ls ha d'informar del dret que tenen de comparèixer en el procediment, aportar informes o altres elements de prova, o efectuar les alegacions que considerin procedents.

Per a la resolució del procediment els equips tècnics competents han d'evacuar un informe amb caràcter preceptiu.

El procediment fineix per resolució motivada que declara la situació de desampamento, en cas contrari, ordena l'arxivament de l'expedient.

Tutela i guarda protectora: la declaració de desampament d'un infant i adolescent, però, comporta l'assumpció automàtica de les funcions de tutela per part de l'organisme competent, la DGAIA. És a dir, implica la suspensió de la potestat del pare i la mare o de les persones tutores durant el temps en què s'aplica la mesura de protecció que es decideixi en cada cas.

La tutela és l'autoritat per tenir cura d'un infant i adolescent, i la guarda és l'obligació devetllar per ell, tenir-lo en companyia, alimentar-lo, educar-lo i procurar-li una formació integral. Aquestes responsabilitats recauen sobre el pare i la mare, titulars de la potestat de l'infant i adolescent, o, si no se'n té, sobre les persones tutores.

La DGAIA no assumeix la tutela de manera directa en tots els casos. Si el desampament és causat per l'entitat pública, exerceix només la guarda durant aquesta situació, però la tutela continua sent de qui l'exercia fins aquell moment (pare, mare o persona tutora ordinària).

Desubicada

L'arribada al Centre d'Acollida de les Terres de l'Ebre

El moment d'arribar al Centre d'Acollida de les Terres de l'Ebre (CATE) és el que més em costa d'explicar, ja que el centre forma més part de mi que no pas tot allò que m'ha pogut arribar a passar a casa. Potser d'altres ho viuen diferent i casa seva és el més important de la seva vida, però jo fa molt de temps que no visc en el meu entorn familiar. Fins i tot podria dir que em sento molt fora de lloc quan visito la meva família i, a mesura que he anat creixent, m'he adonat que soc qui soc pel que m'han fet passar a casa, però encara ho soc més per tot allò que he après al centre.

Quan era a casa no plorava mai; sempre era la seriosa, la que ajudava o directament ho feia tot, semblava que jo podia amb allò que ells no podien... Al CATE, en canvi, no hi va arribar la mateixa Sol, era una Sol completament diferent, tot i que no entenia aquest canvi tan radical en mi. A més, estava encara més confosa del que hauria d'estar una nena d'onze anys quan marxa de casa i té clar que no hi tornarà mai. No entenia per què en comptes de mostrar el meu posat seriós i dur, estava trista, no podia parar de plorar i tenia molta por.

Quan vaig entrar per la porta, la Joana es va acomiadar de mi i una educadora em va ensenyar la meua habitació, que no estava al costat de les habitacions dels altres companys, sinó a prop dels despatxos del director, la subdirectora d'aquell moment, la recepció, la sala d'educadors, la sala de visites [per a familiars i per a l'equip d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIÀ), entre d'altres] on moltes vegades ens castigaven, etc. A tot aquest espai l'anomenaven sala taronja, ja que les parets eren de color taronja.

Després de deixar les coses a l'habitació, vam continuar amb el recorregut pel centre. Té dos pisos. El de dalt només té habitacions on dormen els més grans del centre, per tant, l'educadora no va creure necessari ensenyar-me'l. De la sala

taronja es pot sortir per dues portes, una a cada punta del centre del pis de baix. Nosaltres vam sortir per la que estava al costat de la meva habitació. Només sortir, ens vam trobar una noia, la Luna, que en aquell moment devia tenir uns disset anys. La Luna es va convertir en una persona molt important per a mi; em va cuidar com a una germana petita, sempre estava al meu costat es preocupava de com estava, què em passava i m'abraçava sempre que creia que ho necessitava.

La veritat és que gràcies a la seva companyia, i també la de moltes altres persones d'aquell centre, vaig començar a entendre què era estimar i com s'havia de fer, tot i que molts d'ells tampoc no ho sabien fer ni ho demostraven del tot bé. Em van obrir els ulls i em van ensenyar que el que jo creia que era l'amor, allò que vaig aprendre a casa meva, no era un amor sa i veritable. Ara m'adono que tampoc ho era aquell que em van ensenyar ells, però, com a mínim, ho vaig saber veure iestic molt agraïda a tota aquella gent que, mentre vam compartir casa, em van estimar com una més de la família que ells havien creat.

Després em van ensenyar el menjador on s'ubicava el grup dels petits, ja que el centre distribuïa els nens i les nenes per grups d'edat: petits, preadolescents i adolescents. A mi, amb onze anys, em tocava estar amb el grup dels petits; en aquell moment només érem quatre. Sopàvem a dos quarts de vuit i anàvem al llit a les vuit... molt diferent de casa, però m'hi vaig acostumar.

A vegades intento pensar com va anar tot i hi ha moltes coses que no recordo, per exemple, com vaig conèixer la meva tutora d'aquell moment o com vaig conèixer la majoria de companys que ara considero la meva família... Hi ha moltes coses que no recordo moltes coses, però puc parlar de moltes d'altres.

Em van canviar moltes vegades d'habitació. La primera vegada que vaig compartir habitació va ser amb les meves companyes de la sala de petits, la Lara i la Irina, amb les quals vaig continuar convivint en uns quants centres més.

Viure al CATE és complicat, almenys ho va ser per a mi. Hi ha molta gent de tota mena, n'hi ha de problemàtics, sobretot a la meva època, etc. Ara és molt diferent. Cada vegada hi havia més nens petits, gent amb discapacitats, persones que no eren dolentes però que no es podien permetre mostrar-se dèbils davant la gent i tractaven malament tothom que els envoltava, persones com jo, que no hi

encaixàvem, etc. Jo, per no destacar més del que ja ho feia i per intentar encaixar-hi, mesclava el caràcter de diferents companys i els imitava.

Hi havia dies de tot tipus: dies en què tolerava aquells que es reien de mi perquè estava tot el dia plorant, d'altres que em posava tan nerviosa que fins i tot per respirar ja es riguessin de mi... I aleshores em defensava: els cridava, els insultava... perdia els nervis. I no ho feia perquè jo sigui així, sinó perquè tinc molt de caràcter i perquè durant molt de temps havia aguantat tot el que em feia la gent i hi havia dies que simplement no ho permetia, i d'altres que ho permetia massa, no trobava mai un punt mig. Per aquest motiu no m'agrada aquesta etapa de la meua vida, m'avergonyeixo moltíssim de la persona que vaig ser quan vaig arribar al CATE, semblava un animalet per domesticar. Crec que aquests són els motius pels quals no recordo ni la meitat de coses que vaig fer, dir o viure.

D'educadors, també n'hi havia de tota mena, òbviament; però al CATE hi ha una gran quantitat de feina per fer i molts nens, als quals no es pot dedicar gaire temps per descobrir com són realment. Els educadors es limiten a anar a la sala dels menuts per comprovar que tot està bé, els recullen a l'escola i després —això amb el grup dels petits— ja no interactuen amb ells gaire més durant el dia. A aquesta sala es destina uns quants educadors que es van alternant la presència; n'hi ha alguns que molt poques vegades apareixen per aquesta sala.

En canvi, els tutors de cada nen sí que de tant en tant els agafen individualment per parlar-hi una mica, per saber com estan, si volen fer alguna extraescolar, si estan bé al centre... però era quasi impossible parlar tranquil·lament sense que el tutor hagués de marxar un moment per resoldre qualsevol conflicte o perquè algun altre nen el necessitava.

La meua tutora era la Paula, a la qual estimava molt. La veritat és que no parlàvem gaire ni passàvem gaire estona juntes, almenys quan érem al CATE, però quan la veia, ni que fossin cinc minuts, em sentia bé, em transmetia seguretat i tranquil·litat, perquè és una persona que sap estimar i cuidar; amb mi ho va fer fins a l'últim moment que vam estar juntes al mateix centre.

Els educadors feien torns de matí, tarda, nit i caps de setmana. De matí hi havia molta gent treballant: l'equip tècnic, el director, la subdirectora, quatre educadors

i els cuiners i netejadors. A la tarda hi havia més educadors que al matí, ja que al matí no hi havia tants nens que donessin tanta feina.

Una nit, quan jo encara estava desperta al llit, va entrar una educadora de nit a presentar-se. Era la Lydia. Al principi, per a mi, era una educadora més, però no hi tenia gaire contacte, ja que era del torn de nit. Tot i així, hi havia nits que coincidíem i parlàvem i la veritat és que em queia molt bé, a diferència de tots els altres companys, que tenien un malnom per a ella, igual que per a tots els altres educadors. Em qüestionaven com em podia caure bé. Sempre he pensat que a ells no els agradava perquè, des del meu punt de vista, era l'educadora que més límits posava.

Encara que no vegi amb molt bons ulls el CATE; tinc clar que em van donar més afecte del que la mare m'havia donat mai, però, tot i així, en podia haver rebut més.

I CASA MEVA?

Pel que fa a les sortides amb la família, es valora cada cas individualment i es decideix si és possible, la periodicitat amb què s'han de fer aquestes sortides... Els nens no sempre volen anar a casa, fins i tot n'hi ha que no volen mantenir contacte amb la seva família i aquests poden anar a casa d'amics a passar-hi el cap de setmana si es considera adient.

Les sortides a casa es fan en caps de setmana i dies festius; primer es comença fent visites curtes, depenent de cada cas i de l'opinió dels professionals que porten el menor, i després, segons l'evolució del menor amb la seva família (si es troba bé a casa, si no hi ha conflictes...), s'allarga l'estada fins a un cap de setmana sencer.

Hi ha nois que entren a un centre de menors i, quan s'hi han adaptat, no tenen intenció de tornar amb la seva família. És a dir, aquest menor veu que al centre hi està bé i no en vol marxar, però vol continuar veient la seva família els caps de setmana. Hi ha, per contra, aquells per als quals la seva estada al centre és curta — un any i mig o dos— i el motiu d'aquesta estada és millorar la relació amb la seva família a fi de poder-hi tornar.

Durant els set mesos que vaig estar al CATE vaig anar tenint visites amb la mare i els meus germans a la sala de visites. Allà hi ha un vidre a través del qual l'equip

tècnic supervisa la visita, però els que són dins no veuen ningú. Les nostres visites no eren gaire seguides, ja que així ho demanava jo; em sentia que els havia traït i abandonat i no volia fer front a la situació.

La primera vegada que ens vam trobar els vaig veure molt canviats i vaig pensar que sense mi estaven millor; vaig tenir la sensació que mai els havia vist tan bé.

Això no li vaig explicar mai a ningú. El 8 de gener del 2017 va ser el meu aniversari i vaig anar a passar el dia amb la mare a casa. Hi havia els meus germans, l'àvia, el padrí, els meus cosins... La mare, com era habitual, es va passar amb la beguda, la qual cosa no em va sorprendre, però sí que em va fer més mal que abans. Li havien pres la filla per culpa seva, sabia que jo no suportava que begués i es va emborratxar davant meu.

A la tarda em va portar al cine amb dues nenes de classe que no eren gaire amigues meves, només companyes de classe, però, com que a l'escola tothom s'havia adonat dels meus problemes familiars, es van oferir a quedar amb mi, suposo que perquè els feia pena, perquè després d'aquell dia ja no vaig saber res més d'elles. La mare, ben beguda, es va posar a parlar amb les seves mares i va començar a plorar. Parlava malament de mi sense conèixer-les, els explicava què sentia i què pensava, sense parar de plorar, sense tenir en compte que jo i les altres dues nenes ho estàvem sentint tot.

No ho vaig explicar als del centre ni a la Joana, no volia que sabessin que la mare continuava fent malament les coses fins i tot ara, que no ens vèiem ni dues vegades al mes. Vaig arribar al centre amb ganes de sopar i anar a dormir, però, quan vaig obrir la porta de la sala dels petits, molts companys de centre i educadores m'esperaven per cridar "Sorpresa!". Em va sorprendre molt i m'ho vaig passar més bé amb ells que amb qui era la família meva de veritat.

Abans d'aquesta visita a Tortosa, havia anat a passar un dissabte o diumenge amb ells abans de Nadal, d'11 h a 19 h, per veure com funcionaven amb aquesta nova situació. Vaig accedir a passar l'aniversari amb ells perquè aquesta visita havia anat bé, però em vaig equivocar.

Després d'aquest mal dia d'aniversari, vam continuar amb les visites a la sala i només puntualment anava a passar el dia a Tortosa. De mica en mica, vam anar avançant i vam començar a passar el dia soles per Amposta i a tenir més trucades setmanals a la nit els dimecres.

SORTIDES

El primer cap de setmana al CATE el recordaré tota la vida, ja que no havia sortit mai de Tortosa. Vam anar a Tarragona, a veure un teatre i, d'un dia a l'altre, ja havia estat a Amposta i Tarragona. Vaig descobrir món, una cosa que em pensava que no faria mai, perquè tenia clar que sempre estaria lligada a la meva família per ajudar-los a tirar endavant.

El centre organitza sortides els dies festius i els caps de setmana: excursions a la platja, a la muntanya, a parcs temàtics... Però els nois també poden sortir del centre cada dia en el seu horari de sortida. Durant el dia, tothom fa diferents sortides, tant sigui per anar a l'escola com per anar a fer un encàrrec. Tenir un horari de sortida implica que el menor

que surt ha de ser una persona responsable i ha de tenir un bon comportament cívic. Quan un menor entra en un centre comença tenint un quart d'hora de sortida, depenent de l'edat. Jo no vaig tenir mai sortida lliure, ja que només es permeten a partir dels catorze o quinze anys. Aquest temps de lleure normalment s'amplia fins a dues hores i mitja, i se'n gaudeix dins d'unes hores que marca el centre —en general, no es pot sortir després de sopar si no és que el tutor ho accepta i l'endemà no hi ha classe.

Però no tothom veia tan divertit com jo el fet de fer activitats els caps de setmana o, a vegades, simplement, hi havia dies que els venia més de gust quedar-se a casa. En aquests casos els educadors sempre deien: "Això no ho fan ni les famílies normals, ja podeu estar agraïts". Penso que no era necessari dir això, perquè de gent desagradida n'hi ha a tot arreu, però també hi havia els que realment no els venia de gust sortir aquell dia, però amb aquesta frase ens recordaven que no teníem una família "normal".

L'ESCOLA

Quan vaig canviar de Tortosa a Amposta també em van canviar d'escola; tots els que cursàvem primària en aquell moment vam anar a l'escola de Freginals, un altre lloc on em van ensenyar el significat d'estimar i de família. Quan ja feia unes quantes setmanes que era al centre, vaig començar a anar a l'escola.

S'intenta que els nois i les noies de cada centre vagin a escoles i instituts diferents perquè es relacionin amb persones que no només siguin del centre, tot i que, a vegades, és impossible per falta de places i d'instituts.

Al centre proporcionen al menor tot el que pot necessitar: material escolar, llibres, etc.

Pel que fa a les sortides escolars, cada centre té el seu funcionament; en alguns casos les paguen, en d'altres no, a vegades en paguen la meitat... Tot depèn de l'edat i del tipus de sortida. Els menors que són expulsats de l'escola compleixen l'horari escolar dins els centres i, per fer-ho, els educadors demanen a les escoles que els facilitin deures per cobrir aquest període. També hi ha una pèrdua de la confiança, atesa la mala actitud a l'escola, que es va recuperant a mesura que el càstig acaba.

Vaig estar vivint set mesos al CATE, on, en teoria, només n'hi pots estar sis. Durant el temps que hi vius, els professionals que porten el teu cas decideixen la tornada a casa és possible o et porten a un altre centre que cobreixi les teves necessitats.

D'aquests set mesos, tinc la visió de la Sol d'onze anys, a la qual li va encantar viure allà, però també la de la Sol de disset anys, la qual ja ha passat per quatre centres i és capaç de veure les múltiples mancances del centre d'acollida d'aquell moment. Actualment, el centre ha canviat molt i, per tant, no en puc opinar perquè ja no hi sóc, però a la Sol d'abans li semblava genial, perquè era l'únic centre que havia conegut fins a aquell moment.

Marc teòric en funcionament

QUÈ ÉS EL CATE?

El CATE és un centre d'acolliment (centres residencials per a l'atenció immediata i trasllat de l'infant i l'adolescent) a les Terres de l'Ebre, que la Cooperativa Suara va fundar l'any 2009.

El primer centre d'acolliment disposava de 20 places per a menors, de 0 a 18 anys, i el gestionava l'entitat d'iniciativa social Suara, amb una àmplia experiència en l'àmbit d'atenció a la infància i l'adolescència. El servei disposava d'una plantilla de 20 treballadors, que incloïa educadors, un treballador social, un psicòleg i un pedagog, a més del personal de servei. L'obertura del centre va ser progressiva i va començar a acollir infants a partir del 8 de juny, amb 10 places en funcionament en un primer moment, fins a arribar a les 20 places a la tardor. Alguns dels menors acollits procedien del Centre de la Mercè de Tarragona, depenent de les circumstàncies i característiques de l'infant. El Departament va invertir 300.000 euros en les obres per adaptar l'edifici de l'antiga clínica a les necessitats d'un centre d'acolliment.

Més endavant es va buscar un altre tipus d'edifici per aconseguir millors condicions i que proporcionés moltes més places i, per tant, tingués més treballadors.

Com qualsevol centre d'acolliment, oferia residència temporal als menors de 0 a 18 anys en situació de risc social, tot i que el 2020 el Govern va decidir treure dels centres els infants tutelats de menys de sis anys i portar-los amb famílies d'acollida, mesura que va adoptar durant el confinament a fi d'alleugerir els centres i aconseguir que hi hagués prou espai.

La finalitat d'aquests centres és elaborar el diagnòstic de la situació o del risc de desemparament d'aquests infants i adolescents respecte dels seus familiars, quan és impossible o poc aconsellable fer l'estudi al territori.

A partir del diagnòstic, l'equip tècnic de professionals proposa mesures d'atenció als menors ingressats.

Educadors socials

Els educadors socials ajuden, donen suport i protegeixen les persones vulnerables o en situació de risc. Aquests professionals intervenen en diferents entorns i acompanyen les persones per millorar la seva realitat, per tant, són els professionals que tenen a càrrec seu, d'una manera més directa, l'educació dels menors al centre.

Funcions en relació amb l'infant i l'adolescent

Les funcions dels educadors socials són les següents:

- Afavorir les condicions que garanteixin l'acollida de l'infant i l'adolescent en un ambient d'afecte, comprensió i seguretat emocional i material.
- Informar l'infant o l'adolescent del funcionament del centre i dels seus drets i deures.
- Cobrir les necessitats bàsiques de l'infant i l'adolescent (d'educació, d'alimentació, afectives, d'higiene, de salut, psicològiques...) i atendre especialment les que s'han desatès en la seva desprotecció.

Funcions en relació amb el menor (tutors)

Les funcions de l'educador social en relació amb el menor són les següents:

- Estar amb el menor i acompanyar-lo en tot el procés, la qual cosa significa escoltar-lo i donar-li suport perquè pugui canalitzar els seus anhels i interessos. La tutoria esdevé una eina bàsica per dur a terme aquesta funció, que és la prioritària.
- Ser el model referencial que el menor pren com a guia a l'hora d'adoptar unes normes de conducta, uns valors socials i unes actituds.
- Tenir present en tot moment els objectius que cal assolir amb cada menor i la línia d'intervenció i actuar d'una manera pedagògica.
- Elaborar, executar, avaluar i fer el seguiment del PEI (Projecte Educatiu Individual) a partir de la realitat sociofamiliar i les seves característiques personals, emmarcat en el pla d'intervenció que elabora l'EAIA. Per fer el

PEI amb èxit, s'ha d'observar l'infant i l'adolescent en els aspectes emocionals, relacionals, de conducta, d'hàbits, etc.

- Fer un seguiment de les seves tutories amb la resta de l'equip educatiu.
- Potenciar en el menor hàbits positius que afavoreixin la convivència familiar isocial.
- Responsabilitzar els menors de les diferents tasques que es duguin a terme a fi que se sentin involucrats de ple en la dinàmica del centre.
- Evitar i neutralitzar amb els mitjans estrictament necessaris qualsevol conducta agressiva o violenta dels menors.

Funcions en relació amb l'equip educatiu

Les funcions de l'educador social en relació amb l'equip educatiu són les següents:

- Intervenir sempre que sigui necessari, adoptant les decisions que consideri oportunes, les quals, posteriorment, constituïran un element de revisió per part de tot l'equip educatiu.
- Estudiar com es pot intervenir millor pedagògicament en actituds, conductes i personalitat del menor i comunicar-ho a la resta de professionals de l'equip.
- Ser referent d'un grup de menors dels quals es fa un seguiment més directe, i configurar-se com el tutor educatiu a qui els menors s'adrecen per resoldre lesseves necessitats.
- Dur a terme les activitats quotidianes i gaudir del nivell d'autonomia necessari per dur a terme les seves funcions.
- Planificar i desenvolupar les activitats culturals, de taller, esportives, creatives, de manteniment i de caràcter lúdic del centre.
- Prendre la responsabilitat en les activitats i respondre en el moment de la supervisió o sempre que sorgeixi un problema mentre es duen a terme aquestes activitats.

Funcions en relació amb la institució

Les funcions de l'educador social en relació amb la institució són les següents:

- Estar present d'una manera activa en el desenvolupament de les activitats que es duen a terme al centre, en tots els moments del dia, i potenciar la bona harmonia entre els membres del grup.
- Respectar i complir la normativa del centre, i exigir el mateix als menors.
- Vetllar pel manteniment de l'ordre i la seguretat del centre, i evitar alteracions d'ordre i intents de fuga que es puguin produir.
- Mantenir en tot moment un fort esperit de treball en equip i de col·laboració amb els altres professionals del centre.
- Participar en totes les reunions a les quals se'l convoqui.
- Assumir qualsevol altra tasca que la direcció o l'equip educatiu li delegui.
- Mantenir una actitud participativa en les activitats del temps lliure, motivant i dinamitzant el grup.
- Preveure, orientar i controlar les situacions, i intervenir sempre que sigui necessari.
- Observar i descobrir els interessos i les aptituds concretes dels menors, així com les necessitats concretes del grup, escollint les activitats més adients.
- Avaluar el procés, tant individual com del grup, d'acord amb la fitxa d'avaluació.
- Informar de tot allò que pot ser notori per als altres professionals, la direcció o l'equip tècnic.

TEORIA DE MASLOW

Un cop al CATE, vaig assolir el nivell següent de la teoria de Maslow, el de la seguretat, ja que el primer nivell ja el tenia assolit de casa. Aquest nivell inclou tots els aspectes que ens fan sentir segurs per mantenir ordre i seguretat a la vida i per

poder viure sense por, inclosos la seguretat física (salut), el fet de tenir diners (treball) i la necessitat d'un habitatge, entre d'altres.

Un cop s'ha assolit el nivell més bàsic, en què es cobreixen les necessitats fisiològiques, ja es pot passar a aquest segon nivell.

UFA

Després d'aquests set mesos, un dia va venir la Paula a parlar amb mi. Em va fer seure amb ella i em va preguntar si volia marxar amb ella a un altre centre: la UFA.

La UFA va ser un nexa del CATE que actualment ja no està en funcionament, i es va utilitzar per alliberar deu places del CATE, ja que en aquell moment (l'estiu del 2017) hi entraven molts menors estrangers no acompanyats i necessitaven més espai, per tant, van optar per fer aquest nexa on anaven "els preadolescents als quals gairebé no se'ls podia prestar atenció", en paraules textuales d'una educadora.

A la UFA hi anaven nens que ja vivien al CATE i també educadors que hi treballaven, entre els quals hi havia la Lydia i la Paula, de les quals he parlat abans, i també la Clàudia, que va ser la que em va ensenyar el centre.

Al CATE hi tenia una cotutora que no van traslladar a la UFA i, per tant, me'n van haver d'assignar una altra, l'Estel, malgrat que jo hauria volgut que fos la Lydia.

Viure a la UFA era molt diferent. Només érem deu (molts hi van entrar quan d'altres en van marxar):

- La Irina, amb qui encara tinc contacte perquè no només vam estar juntes des del primer moment que vaig arribar, sinó que vam continuar juntes uns quants anys més. No la considero només una companya de pis; per a mi és una amiga i com una germana.
- La Gisela. Quan va arribar el desembre del 2016 al primer centre que vam estar (el CATE), em va resultar estranya la forma en què ens vam unir tan ràpid, ja que a mi no m'havia estat mai fàcil fer amics i encara menys fer llaços tan forts com els que vaig fer amb ella. Jo recordo estimar-la moltíssim, però érem massa diferents. Quan jo era petita fins i tot l'admirava, però, quan vaig anar creixent i vaig tenir una mica de criteri, vaig veure que em deixava portar per ella i moltes de les coses que jo feia o deia eren perquè abans ho havia fet ella; o només això, sinó que culpava

els educadors o assistents socials per estar en un centre, la qual cosa no he vist mai així. Per tant, em vaig adonar que no podia tolerar més aquesta situació i me'n vaig allunyar, no només per com veia ella les coses, sinó perquè em vaig adonar que era massa egoista i que anava fent mal a tothom que no pensava o actuava com ella, incloent-hi educadors i nens.

- El Diego i el Valentí. Són germans i també vaig agafar-los afecte, però amb el Valentí quasi no hi havia relació i al Diego, tot i que sabia que no era dolent i tenia bon cor, no l'aguantava gaire, perquè sempre es reia de tothom i si no reies amb ell, llavors es reia de tu. Hi havia dies, però, que, com tothom, necessitava una estona d'estima i tractar bé la gent per rebre el mateix a canvi, i aquests dies hi estaves bé amb ell, malgrat que després es posés la cuirassa de nen al qual ningú pot superar i tothom ha de respectar.
- El Manel.
- L'Albert i l'Israel. Són germans. L'Israel tenia set o vuit anys i era un amor de petit; l'Albert va haver de marxar aviat de la UFA i tornar al CATE, ja que va arribar un nen amb discapacitat (l'Eric) i van creure convenient que entrés a la UFA per estar més tranquil, perquè allà no hi havia tanta gent.
- L'Anna.
- L'Àlex. És una persona molt important per a mi; avui dia encara continuem vivint junts, tot i que és una persona molt complicada. Quan vivíem a la UFA sempre deia que només l'entenia jo, perquè quan parlava ho feia amb desgana i la gent no l'entenia i jo sempre el "traduïa" i ell m'ho agràia. Tenia molt poques habilitats socials i comunicatives, però ara ja no em necessita per traduir-lo, ja que al centre li han ensenyat moltes coses, i gràcies a ell mateix ha aconseguit desprendre's d'allò que havia après a casa seva i ha tirat endavant.
- La Lara. Té la mateixa edat que jo, però sembla molt més menudeta. És una nena amb discapacitats. Tothom la tractava amb cura per si es posava nerviosa o per si tenia qualsevol altra mena de reacció; sense voler-ho,

reaccionava d'alguna forma expressament perquè li féssim cas. No era dolenta, ni violenta; era autèntica. Tenia dies bons i dolents com tothom, i els dolents podien arribar a ser molt dolents perquè, com que tenia problemes mentals, no era capaç de gestionar els seus sentiments. Si un dia la molestaves, et deia de tot menys guapa, sobretot si eres més petita que ella, perquè sabia que l'altra persona no es podia defensar. Però es feia estimar moltíssim i, al final, aguantàvem la seva enrabiada. Quan estava bé era una passada de persona, sempre t'abraçava molt fort fins que t'aixecava de terra, et feia dibuixos i et deia com t'estimava.

A la UFA era tot molt més familiar, els educadors podien estar més per nosaltres i teníem moments més de família. Els divendres a la nit, per exemple, sèiem tots al sofà a mirar una pel·lícula, malgrat que més de la meitat ens quedàvem adormits.

Moltes nits ens quedàvem parlant de qualsevol ximpleria amb l'educadora, o a l'habitació de l'Anna i la Irina, perquè les habitacions eren de dos, menys una que era de tres, per tant, tot era més familiar i íntim, a diferència del CATE, on havíem de dormir de quatre en quatre. Per mi l'habitació, com ja he dit anteriorment, sempre ha estat una cosa molt important, el meu lloc segur on em puc refugiar, i al CATE només se'ns deixava estar dins l'habitació per anar-hi a dormir, en canvi, a la UFA, podíem estar dins sempre que volíem.

Vaig començar a considerar aquell lloc casa meva, però continuava funcionant com el CATE i, per tant, m'havien de buscar un altre lloc que no fos de passada, ja que allà no ens hi podíem quedar tota la vida.

Així, al CATE hi vaig estar des de l'octubre del 2016 fins al juny del 2017, i a la UFA, des del juny del 2017 fins al gener del 2018.

I casa meva?

Abans de marxar a la UFA, la meva cosina Lucía va ingressar al CATE. La Lucía és filla de la Zaida, la germana de la meva mare, i té dos germans més petits que ella, per tant, com jo, és la germana gran.

La meva tia era molt jove (disset anys) i no sabia fer-se càrrec de la Lucía, així que se'n van acabar fent càrrec el meu padrí i la meva padrina, els pares de l'Andrea i d'un altre cosí. De fet, només la padrina era familiar de sang nostra, el padrí era la seva parella, però jo me l'estimava igual o més que a tots els meus familiars junts. Era com un pare per a mi, com el que no havia tingut mai, a vegades fins i tot li intentava dir "papa", però no em deixaven.

Quan em van dir que la Lucía havia entrat al centre em vaig desequilibrar, no em vaig saber controlar i vaig començar a plorar moltíssim, no sé quin n'era el motiu exactament, però suposo que em va saber greu que una nena tan petita —tres anys menys que jo— hagués de viure aquesta experiència, o potser em sabia més greu que no l'haguessin sabut cuidar.

La Luna em va venir a tranquil·litzar, em va ajudar a veure la situació des d'una altra perspectiva i em va acompanyar a saludar la meva cosina. La Lucía estava bé, em va intentar explicar què havia passat perquè acabés allà, però ni ella es va saber explicar bé ni jo vaig ser capaç d'entendre-la.

Poc després vaig marxar a la UFA i ella a casa seva, però, com que la padrina i el padrí estaven separats i la Lucía va entrar al CATE quan vivia amb el padrí i els pares d'aquest, va anar a viure amb la padrina, amb el consentiment de l'EAIA, ja que les assistents socials estaven al cas que amb ella passava alguna cosa, no com va passar amb mi.

A la UFA les visites amb la mare i els germans van passar de ser tot el diumenge a Tortosa a tot el cap de setmana. Aquell any, 2017, fins i tot vaig passar el Nadal i el Cap d'Any amb ells; hi havia la mare, les germanes (el Dani estava amb el pare perquè així ho havia demanat el nen), el padrí, l'àvia i la nova parella de la mare, l'Antonio.

Semblava que tot anava a millor, però no era així. El dia de Cap d'Any notava l'àvia i el padrí incòmodes, però no en sabia el motiu i vaig pensar que l'Antonio no els queia bé. Això em quadrava perquè l'Antonio era un home molt extravertit, cridaner i alegre i a una persona tranquil·la com jo no li agrada estar envoltada de gent així. Era bastant xocant que la meva mare estigués amb algú així coneixent-la: home que troba home que estima més que a ningú. Però no acabava d'entendre

què passava, de fet, encara no tinc clar el dia que vaig començar a entendre el problema.

L'endemà de cap d'Any, l'1 de gener del 2018, em vaig despertar pel so d'uns cops a la finestra de la meua habitació, que donava al pati de llums comú, al qual només podien accedir l'única família de veïns que teníem, però no eren ells; eren els propietaris de la casa, que picaven a la finestra reclamant-li a la mare que pagués el lloguer. Jo estava molt espantada i no podia sortir de l'habitació per evitar que veiessin els llums de fora i sabessin que hi havia algú a casa. Per tant, no podia avisar la mare que hi havia dues persones picant desesperadament a la finestra. Quan es van cansar

de picar a la finestra van anar a picar a la porta i va ser llavors quan vaig aprofitar per anar a avisar la mare, que dormia al sofà amb l'Antonio. Però tots dos estaven de ressaca i va ser impossible desperta-la. No es va aixecar i els propietaris van continuar picant.

A la tarda, quan vaig arribar a la UFA, l'educadora em va preguntar com havia anat el permís i em vaig limitar a dir que havia anat molt bé per evitar explicar què havia viscut i per poder seguir veient els meus germans.

Marc teòric en funcionament

CONTEXT LEGAL

L'article 6 tracta sobre el desenvolupament de les potencialitats personals: la criança i la formació dels infants i adolescents n'ha de garantir el desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social d'una manera lliure, integral i harmònica, i n'ha de potenciar en tot moment les capacitats educatives.

D'acord amb l'article 23, sobre els recursos i serveis, l'Administració de la Generalitat, mitjançant el departament competent en infància i adolescència, ha d'elaborar un mapa de recursos i serveis per prevenir les situacions de risc social i la desprotecció i per protegir els infants i els adolescents.

Els ens locals, amb el suport de la Generalitat, han de promoure l'establiment de recursos o serveis preventius per als infants i els adolescents i, especialment, de centres oberts, mitjançant els plans d'actuació local que preveu la Llei de serveis socials, els serveis residencials i d'acolliment en consideració a la situació i les necessitats dels infants i els adolescents del seu territori, hi han de facilitar l'emplaçament dels recursos preventius i dels serveis residencials i d'acolliment mitjançant l'oferiment de sòl o d'habitatges dotacionals d'ús públic, o altres mitjans, d'acord amb el planejament urbanístic i la normativa vigent.

Sovint he esmentat l'EAIA, l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, que és un servei dedicat a l'atenció als infants i adolescents en situació d'alt risc social i que es responsabilitza de la prevenció, l'estudi i el seguiment d'aquests casos en el seu àmbit territorial.

TEORIA DE MASLOW

Un cop cobertes les necessitats anteriors, la següent, la d'amor i pertinença, la vaig cobrir a la UFA.

El tercer nivell de la teoria de Maslow es relaciona amb les necessitats socials que impliquen sentiments de pertinença, és a dir, sentir-se integrat a la societat a través de les relacions interpersonals i el desenvolupament afectiu: amistats, parella, família, formar part d'un grup, rebre i donar afecte, etc.

La primera necessitat l'havia complert a casa amb la mare i encara amb més èxit al CATE i a la UFA; la següent, la de seguretat, es compleix per primera vegada al CATE i la UFA, on em sento com si fos casa meua, i, finalment, a la UFA assoleixo la tercera necessitat, ja que sento que en formo part.

LA CURA PER MITJÀ DE LA PARAULA

CRAE

El 9 de gener del 2018, l'endemà del meu aniversari, la Paula, la meva tutora, em va dir que al cap de pocs dies marxaria al nou CRAE d'Amposta, que era el primer que obrien, un altre tipus de centre del qual parlaré amb més detall més endavant. Cinc dies abans, el 4 de gener, ja hi van anar tres companys meus de la UFA, l'Albert, l'Israel i el Manel, mentre a la UFA n'entraven d'altres.

Tot i aquest moviment, en cap moment vaig poder imaginar que jo també seria una deles que marxaria, i no només jo; el 12 de gener la Gisela, la Irina, l'Àlex i jo marxàvem, fins i tot algunes educadores del CATE i de la UFA, entre les quals hi havia la Lydia, van entrar a treballar en aquest nou centre.

Al centre, per acomiadar-se dels nens, sempre deixaven que triéssim el sopar i després passaven un vídeo que havien preparat els educadors amb les fotos dels nens i missatges per encoratjar-los a començar la nova etapa que havien d'emprendre. Així va ser: l'última nit a la UFA ens van preparar aquest comiat als quatre que marxàvem.

A mi no m'han agradat mai els canvis, i separar-me de Paula va ser el pitjor que em podia passar en aquell moment, per tant, no només vaig tenir un mal inici d'any per culpa de la meva mare, sinó que amb això se m'allargava.

Un cop vam arribar al CRAE, la Lydia ens va ensenyar la casa a mi i a la Gisela. La Gisela i jo sempre dormíem juntes, en una habitació preciosa i bastant gran; aquest era el meu lloc preferit de tota la casa.

Quan ja ens havia ensenyat tot el centre, ens van dir que podíem anar a seure al sofà amb els altres i, tot i que la majoria eren nens petits amb els quals ja havia

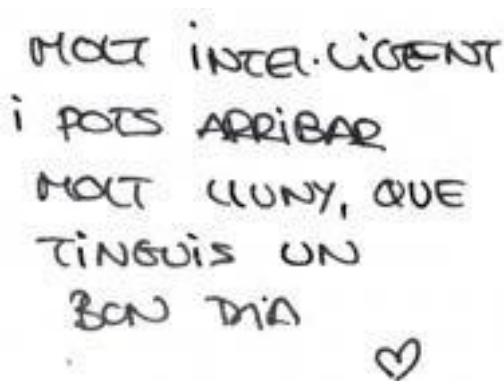
conviscut al CATE o a la UFA, o a tots dos llocs, em sentia molt incòmoda, no sabia dir si era per l'absència de la Paula o si era per algun altre motiu.

Em va costar adaptar-me, però amb temps i esforç, tan meu com de les educadores que suportaven les meves negatives a estimar-les com estimava la Paula, ho vaig aconseguir; vaig aconseguir que el CRAE Creixent fos més casa meva que la meva casa meva de veritat.

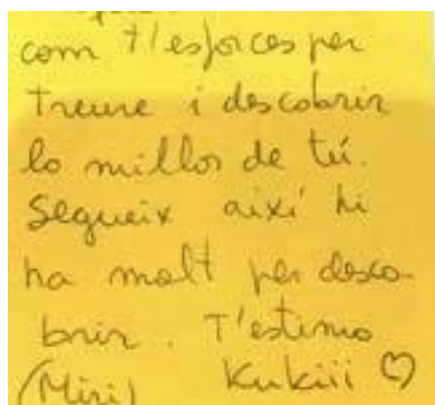
És cert que tot sovint no tenia aquest sentiment de casa. La majoria de vegades em mostrava seriosa i distant amb els altres; els més menuts molts cops em molestaven moltíssim, no paraven quiets i cridaven i jo tampoc em mostrava afectuosa, però, a vegades, tot i estar així allà dins, m'adonava de com els estimava.

Malgrat que el CRAE era com casa meva, moltes vegades em paro a pensar com ser de dur arribar fins allà. Vaig haver de passar per dos centres abans, i penso que és molt injust que una persona que ha patit tant —no només parlo per mi, sinó per tots els que viuen o han viscut en un centre—, que ja ha hagut de marxar de casa seva una vegada perquè no la sabien cuidar, una persona que ha hagut de pagar el que han fet els seus familiars, hagi de continuar canviant de casa fins a quatre vegades més, com em va passar a mi. Perquè, al final, cada centre en el qual has estat, si hi trobes l'afecte i atenció que necessitaves, acaba sent casa teva. També és cert, en el meu cas, que cada vegada que he anat canviant de centre he anat creixent com a persona i, si no hagués passat per tots aquests llocs i no hagués estat en mans de totes les persones que hi havia, ara no seria la que soc. Però trobo injust haver d'anar de centre en centre, després de patir el que hem patit a casa, ja que quan comences a trobar l'estabilitat en un, quan aconsegueixes crear vincles amb esforç i dedicació en un lloc, de cop, tot s'ensorra i aquests vincles es trenquen en molts casos perquè has de marxar, ja que una altra persona necessita la teva plaça o perquè la DGAIA o l'EAIA, o tots dos, consideren que hi ha un centre millor per ubicar-te. Ells no poden saber siistirà millor en un CATE o en un CRAE, ja que no viuen amb mi cada dia i em veuen créixer, ni tampoc senten el que jo sento quan estic asseguda al CRAE sopant amb la meva família.

Tot i així, en el meu cas el CRAE va ser una de les millors coses que em podia haver passat mai, però, si ho haguessin muntat d'una manera diferent i només hagués estat en un centre, hauria pogut mantenir la meva estabilitat i assolir tot allò que he aconseguit després de molts anys sense haver hagut de fer tantes voltes i ni tantes baixades i remuntades amb cada canvi de casa.

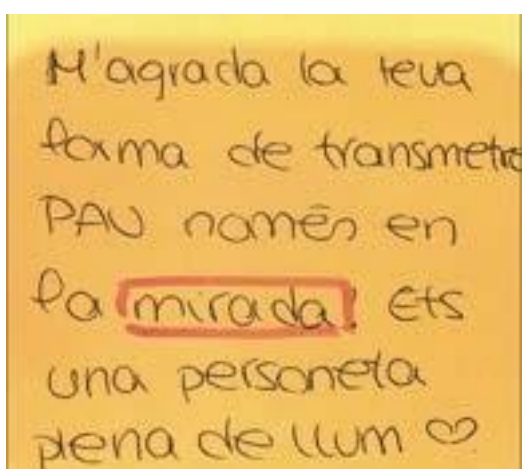

MOLT INTEL·LIGENT
i POTS ARRIBAR
MOLT LLUNY, QUE
TINGUIS UN
BON DIA

com t'esforces per
treure i descobrir
lo millor de tu.
Segueix així hi
ha molt per desco-
brir. T'estimo
(Miri) Kukiii

Imatge 2. Nota d'una educadora. Font: pròpia. Imatge 3. Nota d'una educadora. Font: pròpia.

M'agrada la teua
forma de transmetre
PAU només en
la mirada! Ets
una personeta
plena de llum

Imatge 4. Nota d'una educadora. Font: pròpia.

Tutora de resiliència segons Boris Cyrulnik

Boris Cyrulnik és un neuropsiquiatre i etnòleg francès nascut a Bordeus el 26 de juliol del 1937. Les seves condicions particulars de vida el van portar a investigar sobre la resiliència que, segons ell, és "la capacitat de l'ésser humà per refer-se d'un trauma i, sense quedar marcat de per vida, ser feliç".

La resiliència és la capacitat humana per fer front a les adversitats de la vida, superar-les i, fins i tot, ser transformat i enfortit per aquestes. La resiliència és part del procés evolutiu i s'ha de promoure des de la infància, i suposa la integració dels aspectes positius i negatius de la vida. Una manera perquè la persona aprengui a enfrontar les

desgràcies és que els patiments l'enforteixin i la preparin per afrontar les adversitats que es puguin presentar al llarg de la vida.

La resiliència no és un atribut ni una qualitat fixa amb què naixem, sinó un procés dinàmic en què la persona i el seu entorn interactuen de manera recíproca, i suposa la possibilitat d'aprendre i créixer a partir d'experiències adverses i desfavorables; és el resultat d'un equilibri entre factors protectors, factors de risc i personalitat de la persona.

Cyrulnik introdueix a la seva obra *Tutores de resiliencia: dame un apoyo y moveré mi mundo* el concepte de "tutor de resiliència", que és algú, una persona, un lloc, un esdeveniment, una obra d'art, etc. que provoca un renaixement del desenvolupament psicològic després del trauma. Gairebé sempre és un adult que troba el nen i que assumeix per a ell el significat d'un model d'identitat.

Aquest tutor de resiliència ha de complir les característiques següents, ja que no es pot ensenyar a aconseguir allò que no es té:

- Sentir que té control sobre la vida.
- Saber com fer front a les dificultats de la vida.
- Tenir empatia amb els altres i preocupar-se'n.
- Tenir una bona capacitat de comunicació i de relacions interpersonals.
- Tenir habilitats per solucionar problemes i prendre decisions.
- Establir metes i expectatives realistes a la seva vida.
- Ser capaç d'aprendre de l'èxit i el fracàs.
- Ser compassiu.
- Portar una vida basada en valors.

- Sentir-se a gust amb ell mateix i ajudar els altres.
- Ser capaç de demanar ajuda quan ho necessita.

En el meu cas, com he exposat i a partir del que explicaré ara perquè s'entengui encara millor, és i sempre serà la Lydia.

LYDIA

Al CRAE la Lydia era la meva tutora. A la UFA volia amb totes les meves forces que fos la meva cotutora, en canvi, me la van assignar directament de tutora. En realitat la idea va ser seva —ho vaig saber per una companya de tardes seva d'aleshores—; ho va demanar perquè ens enteníem molt bé. Però jo volia la Paula, no la Lydia, així que la meva comunicació amb ella va ser poca o pràcticament nul·la. No m'han agradat mai els canvis i aquest, per mi, era un canvi massa gran i important, ja que, a part de no tenir la Paula i sentir que la traïa tenint una altra tutora, al CRAE no hi havia el mateix ambient que al CATE o a la UFA. Era diferent, més familiar, o almenys així intentaven que fos.

En aquest centre les educadores podien tenir una relació més propera amb els nens i estar més pendents amb el que sentien o el que els passava, per tant, les educadores tenien un tracte més individualitzat amb els nens. La Lydia intentava amb totes les seves forces arribar a mi i que pogués confiar en ella per desfogar-me sempre que ho necessites.

Sempre m'han dit que no li ho vaig posar gens fàcil. I és cert. Ella sempre estava disponible per a mi i jo només veia les coses dolentes que feia o que no m'agradaven, com, per exemple, abraçar la Irina o passar estona amb altres nens que tenia sota la seva tutoria. La veritat és que s'involucrava més del que calia en mi. Una vegada, per exemple, em va venir a buscar després de l'institut —jo aleshores cursava primer d'ESO— per anar a berenar juntes prop del riu sense que hi hagués ningú més, per parlar de diverses coses que havien passat a casa meva aquell cap de setmana, quan en realitat ella hauria d'haver estat al CRAE fent feina amb l'altra companya, i no fent-se càrrec d'una sola nena, ja que n'érem deu. I, tot i que aquell dia no ho vaig saber valorar, ja que en tornar al centre va anar amb els altres nens i totes dues ens vam enfadar —jo per gelosia i ella perquè jo no era capaç

de valorar tot allò que feia per mi—, ara soc conscient del gran esforç que feia perquè jo estigués bé i poguéssim confiar l'una en l'altra.

Estic molt agraïda perquè, sense el seu amor, les seves abraçades i sense ella a la meua vida, jo no seria la persona que sóc ara. La Lydia és la descripció perfecta del títol d'aquest punt, "la cura per mitjà de la paraula", i correspon perfectament a la figura de "tutora de resiliència" de Boris Cyrulnik. Al CRAE preferien aprofundir en nosaltres mateixos i trobar què era el que no funcionava dins nostre per així ajudar-nos a trobar la nostra cura mitjançant hores de converses, i no pas passar dels nostres sentiments o del que ens passava. Sovint teníem reaccions desmesurades davant d'algunes situacions o comentaris que feien els altres, i els educadors, en aquest cas la Lydia, en comptes de castigar-nos com haurien fet al CATE, et preguntaven per què havies reaccionat així, què t'afecta tant. Es preocupaven del que senties, i aquest tracte

era el que més s'agraïa, ja que al CATE, quan t'enfadaves, no els importaven els motius ni el que diguessis o fessis: esperaven que acabessis de fer-ho i després et castigaven, i jo, personalment, sentia una impotència enorme quan creia que tenia motius per comportar-me d'aquella manera i ningú els volia escoltar o ningú m'explicava per què no tenia raó.

En canvi, la Lydia m'escoltava i m'ensenyava. Naturalment, quan em passava de la ratlla, arribava un punt que no ho suportava més i ja no em volia escoltar; al final, he acabat entenent que ho feia perquè els educadors també són persones i, com que ens estimen, els sap greu que fem algunes de les coses que fem i alguns dies prefereixen abordar la situació en un altre moment.

L'estiu del 2018, la Lydia havia de marxar de vacances tot el mes. En aquell moment em vaig adonar que ja l'estimava moltíssim, perquè no volia que marxés, no em volia quedar sola. I la meua por es notava, jo la feia notar. Suposo que la Sol menuda d'aquell moment es pensava que si la Lydia s'adonava de la por que tenia de quedar-me sola tot un mes sense ella, no marxaria... Però va marxar.

L'altra educadora que estava amb nosaltres a les tardes era molt amiga de la Lydia, s'entenien molt bé, i la Lydia li va demanar que em donés una caixeta que m'havia preparat amb regals, sobres amb cartes, fotos i altres coses que havia d'anar obrint

segons el dia que posés al sobre. Va ser el millor regal del món. D'aquesta manera no la vaig enyorar tant i, a més, vaig anar veient com m'estimava a través de les cartes i les fotos, que no només eren de nosaltres dues, també n'hi havia en què sortia jo sola o fins i tot amb la Paula. L'objectiu de la Lydia sempre va ser estimar-me, que jo m'estimés i que fos conscient de la gent que tinc al costat. Amb aquest regal ho va aconseguir una mica més. Potser en aquell moment no ho vaig saber veure com ara. Per mi, tot el que feia la Lydia, el que em deia o com em tractava a vegades era molt injust, però ella és d'idees molt clares i de pensaments fixos, i el més important per ella era que jo estigués bé, ensenyar-me i cuidar-me com s'ha de cuidar una nena d'aquella edat. Sempre he pensat que els seus esforços per tractar-me com s'ha de tractar una nena de la meva edat—en aquell moment tenia tretze anys—eren comprensibles, però mentalment, volgués ella o no, sempre he estat molt més madura del que em pertocava per l'edat que tenia, per tot el que havia passat, i això ella no ho entenia.

Però ara que soc capaç de veure des de fora tot el que vaig passar amb tretze anys, soc conscient que el paper que sempre ha fet la Lydia amb mi és el de mare. I així la veig: la mare que no havia tingut mai i que ara tinc, una persona que m'estima, que m'ensenyava, que m'aconsella i que s'enfada quan cal perquè es preocupa, una persona que em tracta d'acord amb l'edat que tinc i que no em carrega més del que puc suportar.

A principis de desembre, la Lydia em va demanar de parlar soles a l'habitació. Deixava el CRAE per anar a fer de directora en un pis de MENES. Estava clar que havia d'acceptar la nova feina i, tot i que jo ho podia entendre, em vaig sentir abandonada una altra vegada. No li ho vaig retreure mai, però no ho vaig saber portar bé. Un dia dinant, per exemple, l'Àlex, que també tenia la Lydia de tutora, em va preguntar si sabia que la Lydia marxava, i em vaig enfadar amb ell, vaig sortir de la cuina deixant el dinar a mitges i amb un cop de porta. Em vaig comportar així perquè vaig sentir que l'Àlex es pensava que ho havia sabut ell abans que jo i, a més, em va semblar que m'ho deia per fer mal. Sé que no era així: l'Àlex no és dolent, no és d'aquesta mena de persones que saben com fer mal i en fan, ni tan sols era capaç de comunicar-se amb facilitat. Però jo portava aquella situació tant per dins que va

ser la meua oportunitat de donar un cop de porta i ho vaig fer, i me'n vaig anar a plorar.

L'endemà de marxar la Lydia del CRAE, em vaig despertar plorant i vaig anar de seguida als educadors de cap de setmana amb els quals també tenia molta confiança.

El cap d'Any del 2018 em van preguntar si volia anar amb la Lydia i ni m'ho vaig pensar, però després d'haver contestat vaig pensar en com d'estrany seria passar de tenir la Lydia com a tutora a dormir a casa seva, passar un dia tan especial amb ella...

Imatge 5. Nota d'una educadora. Font: pròpia.

Tot i així, hi vaig anar, amb ella i l'Adri —la seva parella—, el qual coneixia de molt abans perquè feia pràctiques a l'escola a la qual jo havia anat. L'endemà, l'1 de gener del 2019, la Lydia i l'Adri em van explicar què és una família col·laboradora (ho explico en el punt 7.5), i em van preguntar si volia que ho fóssim. La resposta era clara. Ara ja fa quatre anys que la Lydia, l'Adri i jo som família col·laboradora, però això no és important, el més important de tot és que des que vaig entrar al centre, la Lydia, directament o indirecta, sempre ha estat per mi i amb mi i, tot i que la meua mare i el meu pare no hagin estat mai per mi, ara ho agraeixo, perquè així he tingut l'oportunitat de tenir l'Adri i la Lydia a la meua vida i poder compartir una setmana junts quan hi ha vacances o anar amb ells algun cap de setmana; és el millor que m'ha pogut passar mai. I, tot i que no són els meus pares biològics, m'han

obert les portes de casa seva, m'han estimat i cuidat, han fet allò que no els pertoca perquè no sóc filla seva, només sóc una nena que li ha tocat viure en un centre perquè els seus pares no l'han sabut cuidar. Ells dos són més pare i mare que els de sang. També ens barallem i ens enfadem, com qualsevol altra família, no tot és perfecte.

Imatge 6. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: Amb qui aniries a una illa deserta? Font: pròpia.

Confinament al CRAE

L'any 2020 va arribar la pandèmia de la COVID-19 i ens vam haver de tancar a casa i no sortir durant un bon temps, una cosa que estic segura que no va ser fàcil per a ningú.

El confinament ens va portar molts moments bons i dolents, però aquest treball és ple de coses que ningú voldria sentir, ni llegir, ni viure... i jo voldria demostrar-vos que no tot el que viu un nen tutelat és dolent.

Per als que vivíem al CRAE en aquells temps no va ser fàcil estar tancats a casa, però tampoc un malson. Hi havia dies de tot. Els primers dies se'ns va fer estrany: no vèiem tan sovint l'educadora de matins, mai havíem passat tant de temps junts...

Però els riures van anar desapareixent quan vam ser conscients que no només serien dues setmanes com ens havien dit. A casa hi havia nens i nenes petits i nerviosos que tenien la necessitat de fer alguna cosa: distreure's, cridar, jugar... La

meitat de les coses que necessitaven fer les feien, però molestaven la majoria dels que érem més “grans” a casa, per no dir tots —la més gran era jo i només tenia quinze anys. La convivència era dura, i en aquests temps encara més, perquè no anàvem a l'escola i no ens podíem relacionar amb ningú més que no fossin els de casa. Hi havia la Carla, una noia que va ocupar la plaça de la Gisela i que, per tant, dormia amb mi; l'Andrea, una noia que va entrar molt després de la Carla; la Irina i l'Israel, que sempre jugaven a qualsevol ximpleria per distreure's i fer alguna cosa més que mirar la televisió —les noies només tenien un any menys que jo, i l'Israel, dos o tres.

Jo em portava molt bé amb tots ells: amb la Carla tenim una connexió molt especial, compartíem habitació i a les nits ens quedàvem parlant de mil coses o molestàvem l'Àlex, que dormia sol a l'habitació del costat i era molt fàcil espantar-lo. Amb la Irina ens coneixem d'ençà que jo vaig entrar al CATE i sempre hem estat juntes a tots els centres menys en un.

Amb l'Israel, igual que amb la Irina, ens coneixíem des del principi. Era el nen petit de tots els centres als quals anàvem. Era molt especial per a nosaltres, ens encantava empudegar la Irina junts, i també l'Andrea, que acabava d'entrar al CRAE i no hi tenia gaire relació; amb els altres sí, perquè a més de tenir una facilitat enorme per relacionar-se, la Carla i l'Andrea ja van conviure amb anterioritat al CATE i els altres dos van coincidir amb elles en activitats que feien als centres junts, o als esplais als quals anàvem.

Jo sempre estava sola a l'habitació, fent deures, llegint... feia el que fos per no sortir-ne, simplement perquè m'hi trobava més bé que a qualsevol altre lloc de la casa, però l'educadora dels matins em va insistir que estigués més amb la resta i va parlar amb la Carla perquè m'incloguessin en els seus jocs. A mi no em va semblar gens bé que ho fessin així, ja que pensava que era jo qui havia de decidir si volia anar o no amb ells i, a més, em feia molta vergonya per si molestava o hi sobrava. Però em vaig sentir tan pressionada que, al final, em vaig acabar afegint a les seves ximpleries —algunes de les quals no m'agradaven, perquè sentia que perdia tota aquella seriositat que sempre m'ha caracteritzat—, però sorprenentment vaig acabar gaudint molt de formar part d'aquell grup i la Carla sempre em deia que s'ho passava millor quan jo jugava amb ells.

A mitjans de la pandèmia, durant una assemblea de les que es fan als centres per fer propostes d'activitats o de millora del centre, del menjar o d'altres coses, els educadors ens van dir que havíem de canviar d'habitació. Jo estava molt tranquil·la, perquè sabia que no em canviarien; la Carla i jo sempre teníem l'habitació perfecta, mai fèiem gaire soroll, ni discutíem... però a nosaltres també ens van canviar. Jo em vaig quedar a la meua habitació —i sort, perquè m'arriben a canviar d'habitació i m'hauria enfadat de per vida— i la Carla va marxar a una altra on podia dormir sola —només n'hi havia dues d'individuals—; a mi em va tocar dormir amb l'Andrea.

Jo no vaig saber reaccionar bé a aquesta notícia i vaig sortir a mitja assemblea plorant desconsolada i molt enfadada. Només pensava en el poc cas que em faria la Carla si ens separaven d'habitació, ja que l'únic moment del dia que teníem per a nosaltres era abans d'anar a dormir i quan ens despertàvem, perquè ella em despertava a mi o jo a ella, depenia del dia. Fins i tot hi havia dies que totes dues dormíem al meu llit perquè ella tenia por. La Carla és com una de les meves germanes petites i no me'n volia separar. Sempre la cuidava —m'encanta cuidar la gent que estimo, com també feia amb els meus germans—, però no només es tractava d'això: per mi la Carla era i segueix sent el meu salvavides. Si un dia tenia molt mal dia, podia recórrer a ella; si un dia necessitava riure, podia recórrer a ella; si un dia volia fer ximpleries, les podia fer amb ella. Sense saber-ho i d'una manera diferent, ella també em cuidava a mi.

Ara bé, tot i que no em va semblar bé aquest canvi d'habitació, la veritat és que em va servir per tenir més relació amb l'Andrea. Però vam anar massa a poc a poc. Mai he sabut apropar-me a la gent i, com que em mostro seriosa, ella tampoc s'apropava a mi. Fins que, després de gairebé dues setmanes de compartir habitació, vam començar a parlar un dia, en plena pandèmia, que els cinc —l'Andrea, la Irina, l'Israel, la Carla i jo— ens vam quedar desperts tota la nit per demostrar que una de les educadores de nit dormia a les nits, la qual cosa no es podia fer, i en un moment determinat de la nit l'Andrea i jo ens vam quedar soles i, com no ens podíem adormir, vam establir una conversa rara i incòmoda, però des d'aquell dia ja ens vam tractar com els altres.

Gràcies al confinament he après i he guanyat moltíssim: he pogut tenir la millor infància retardada de la meua vida, però no només gràcies a la pandèmia, sinó també a la Carla, la Irina, l'Israel i l'Andrea.

Recordaré totes les cabanes al pati o al menjador, els balls ridículs amb cançons de la pandèmia, recordaré també amb molts riures com empudegàvem aquella educadora de nit que sempre dormia i que a nosaltres ens feia tanta ràbia que ho fes. No oblidaré mai cada vegada que jugàvem a fet i amagar amb tota la casa a les fosques, recordaré i agrairé tots els nostres riures i moments junts.

No he pogut viure la infància a casa meua i m'ha tocat créixer massa ràpid, però he tingut quatre personetes al meu costat que m'han ensenyat a ser una nena petita sense jutjar-me; he gaudit d'ells i ells de mi, i la veritat és que m'ha encantat ser una nena tutelada, perquè si no ho hagués estat, no els hauria trobat a ells ni a la nena que porto dins.

Psicòloga

LA SALA DELS VALENTS

Estant al CRAE, alguns vam començar a anar a la psicòloga que ens oferia la DGAIA a través del Consell Comarcal.

El primer dia que hi vaig anar no vaig parlar gens. La Natàlia, la psicòloga, em va presentar la sala on faríem teràpia com "la sala dels valents". Un cop vam seure, va començar a fer-me preguntes ben normals, com les que et fa algú que no et coneix, res gaire profund. Intentava repetidament que jo li contestés alguna cosa, però no ho aconseguia. Jo simplement movia el cap o les espatlles. La Lydia sempre em diu que hauria d'haver entrat amb mi aquell dia. Els dies següents que hi vaig anar sí que va entrar amb mi, perquè jo no volia parlar gens, només responia una o dues paraules a allò que em preguntava la Natàlia. Era molt estrany haver de parlar amb algú a qui no coneixia de coses desagradables que m'havien anat passant al llarg de la vida —i ara, en canvi, les escric—, però a poc a poc em vaig anar obrint a la Natàlia i no va fer falta que la Lydia entrés més amb mi.

Al final, fer sessions amb la Natàlia m'encantava. En aquella època no tenia la necessitat de desfogar-me i explicar-li les coses que em passaven com faig ara; en aquella època la que més parlava era ella. Fèiem moltes activitats molt boniques amb les quals volia que m'adonés de la gent que tinc o que tenia al meu costat: dibuixàvem, pintàvem... i també em feia escriure. Ens va recomanar, a mi i a la Lydia, tenir una llibreta: jo hi anava escrivint tot allò que em passava, que em preocupava i que no era capaç de dir en veu alta, i la Lydia llavors em responia, perquè abans no m'agradava que els altres intuïssin que alguna cosa anava malament o que jo no estava bé; perquè això em feia sentir molt egoista.

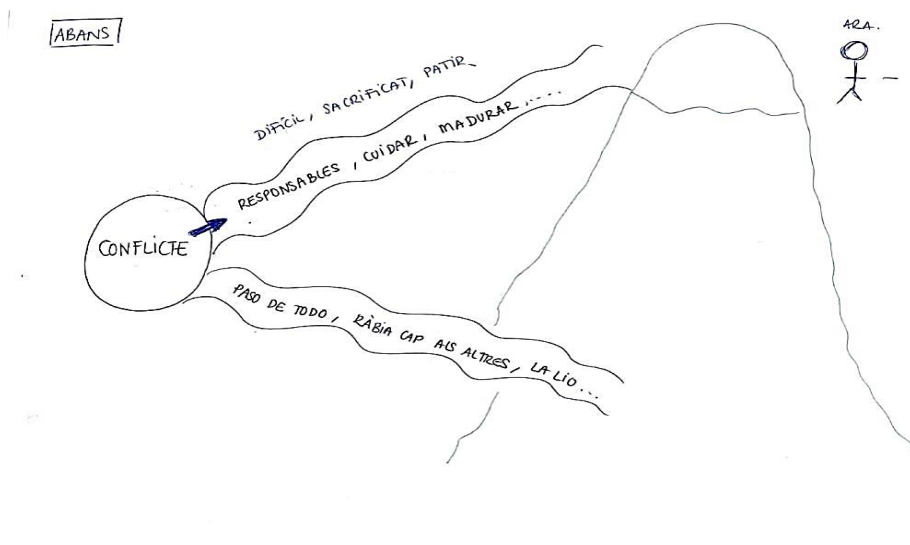
Passat un temps, en comptes d'anar al Consell Comarcal, la Natàlia va començar a venir al CRAE. Al pis de baix, on hi havia el despatx de la directora i on feien reunions els educadors, hi havia una altra sala buida que es va convertir en la sala dels valents durant un temps, fins que a la Natàlia li van oferir una altra feina i va haver de marxar. Sempre he entès el fet que els professionals hagin de marxar, però el que no he entès mai és el que ve després...

L'últim dia de la Natàlia vam plorar molt, tant ella com jo. Les sessions amb la Natàlia eren increïbles; ella en si mateixa ho és. Tant de bo fóssim com ella: alegre, optimista —massa, en realitat—, ho sap tot; hi havia dies que jo no sabia què sentia i, en canvi, ella sí, és més que una simple psicòloga. La Natàlia estima molt i d'una manera molt bonica, i a cada sessió em feia sentir molt especial.

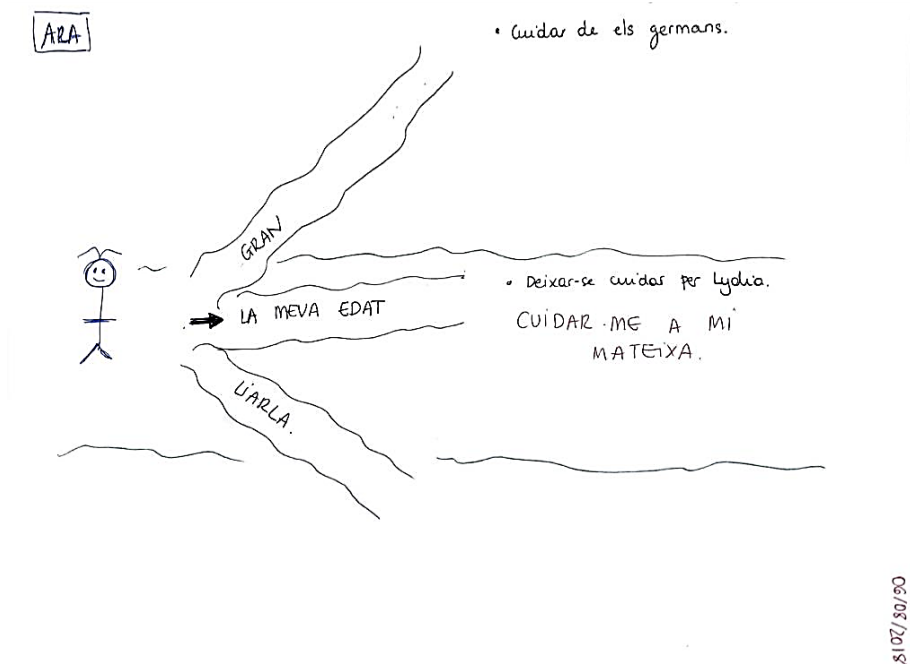
Abans de marxar, em va prometre que algun dia quedàriem per anar a berenar o per fer qualsevol cosa, i m'ho vaig creure. No vam quedar mai i em vaig enfadar molt, perquè sovint sembla que per a elles aquesta sigui només una "faena"; però la feina d'educadora, de psicòloga, no és una feina qualsevol. Nosaltres, els nens tutelats, no escollim estar allà com ells; per a nosaltres ells són el nostre dia a dia, les persones a qui acabem recorrent quan ens passa alguna cosa, però no com a última opció, sinó com a opció única. Per a nosaltres ells són la nostra família, perquè hi compartim temps, espai i records, i un cop marxen un trosset de nosaltres marxa amb ells. Amb uns hi ha més vincle que amb d'altres, però al final t'acabes recordant de tots, i el fet que marxin és prou dolorós com perquè et facin promeses que no compliran mai. Els adults fan aquestes coses, promeses importants que mai compleixen. Però, com diu el meu tutor del treball, quan els adults fan promeses és

perquè ho senten, tot i que la vida a vegades es complica i després no es poden complir. I la Natàlia m'estima molt, ho ha demostrat tot sovint. I l'estima també és això, no veure's, però tenir un vincle especial.

Faig una crida als educadors, psicòlegs i treballadors socials, perquè, si han de marxar, que marxin, però que no prometin res que no puguin complir, ja que, si no, fan mal sense voler-ne fer i sense tenir en compte que l'endemà molts de nosaltres recordem aquelles promeses.

Imatge 7. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: Abans actuava com un adult. Font: pròpia.

06/08/2018

Imatge 8. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: Ara hauria d'actuar com una nena de la meva edat. Font: pròpia.

I casa meva?

Quan vaig entrar al CRAE la relació amb la meva mare era la mateixa que a la UFA: trucades els dimecres i visites els caps de setmana, tot i que una setmana només hi anava a passar el diumenge i la següent m'hi estava de dissabte a diumenge, i així successivament.

El mes de gener els propietaris de la casa on vam passar el darrer Cap d'Any van anunciar un ultimàtum a la mare perquè marxés del pis. I així va ser; se'n van anar a viure a una casa ocupada —per recomanació de l'home amb qui estava la mare en aquell moment—, i van deixar moltes coses en aquella casa, ja que a la nova no n'hi cabien ni la meitat. Només tenia dues habitacions, un lavabo brut i molt petit, igual que la cuina, i un menjador en un forat a la paret que donava a les escales de fora de casa.

Entre les coses que van deixar a la casa hi havia roba i records de tots els germans en caixes, sobretot meus, ja que la mare no va poder tenir cura de tots quatre i, tot i que les meves coses estaven més ben guardades i cuidades que les dels altres germans, es van quedar allà. En aquell moment ells eren petits i amb el temps han pogut anar creant més records de la seva infància; els meus ja fa temps que són a la brossa.

L'11 de febrer del 2018 la mare m'havia de recollir per passar el diumenge amb ella, però no es va presentar. Em van deixar engegar el mòbil, cosa que no se'ns permetia dins els centres, i vaig escoltar uns missatges que tenia del número de la mare. Eren uns àudios, però qui parlava no era ella, sinó una nena petita que deia alguna cosa com que la mare s'havia tallat i alguna cosa més sobre foc. No ho vaig entendre i vaig pensar que alguna nena petita familiar de l'Antonio havia agafat el mòbil per jugar i poc més.

Dies després, la mare va trucar dient que aquell dia havia hagut d'anar al metge perquè s'havia tallat fent el dinar... No sé com ni quan vaig acabar entenent que allò li havia fet l'Antonio, com també els blaus dels braços o els del pit.

Un dia de març, a casa només érem l'Antonio, la Vero —que tenia dos anys—, la mare i jo. La Laura estava amb l'àvia, que l'havia de tornar a l'hora de dinar, i el Dani, amb el pare.

La mare em va demanar que li canviés el bolquer a la Vero. Mentre ho feia, vaig sentir l'Antonio com li deia de tot a la mare: *"Putá, te follas lo primero que te pasa por delante, zorra, cerda, te mataré como te acerques a otro..."*.

Vaig deixar la Verònica sola al llit, amb el gran temor que caigués, i vaig sortir de l'habitació —preferia convertir-me en una germana ximple pel cop que es podia donar que no pas tenir una mare deforme per la pallissa que estava a punt de propagar-li aquell home. Em vaig posar al mig de la mare i l'Antonio, morta de por; tremolava de dalt a baix, però sabia que hi tenia més a perdre ell que no pas jo —ser una nena tutelada té molts privilegis, un dels quals és que la justícia et faci més cas que a qualsevol altre, ma mare, per exemple.

El problema va ser que l'Antonio no em veia, només la veia a ella, tenia els ulls fixos en ella i no apartava la mirada en cap moment, era com si jo no hi fos. Vam sortir d'allà i vam acabar recorrent tres bars diferents, on la mare va beure tres cerveses a cada un i va acabar més que beguda.

Quan vam tornar a casa no podíem obrir la porta. En realitat, la porta des de fora no es podia obrir, perquè no tenia pany i feien servir un pal de ferro; i la persona que era dins havia d'obrir, en aquest cas l'Antonio, i no ens va voler obrir. Entre la mare i jo ho intentàvem, però no podíem, i mentrestant la Verònica anava pujant i baixant unes escales trencadíssimes amb les quals es podia tallar o per les quals podia caure, i jo havia d'anar vigilant una alcohòlica que cridava moltes animalades a la seva parella violenta i un bebè pujant i baixant escales, alhora que intentava obrir una porta que clarament no s'obriria.

Finalment, a la mare, ben beguda, li va passar pel cap anar a la veïna de baix, la germana d'una exparella de l'home que teníem dins de casa nostra —si a allò es

podia considerar casa, d'una banda, i nostra, d'una altra—, a la qual havia trencat totes les dents d'una pallissa. La mare li va demanar de passar pel balcó, el qual era sota del nostre. Pretenia, amb l'estómac ple de cerveses, saltar d'un balcó a l'altre. A casa havíem d'entrar d'alguna manera, no ens podíem quedar al carrer, per tant, vaig decidir treure'm les sabates i li vaig demanar a la mare que sortís del mig per enfilar-me jo des d'un segon pis fins al tercer. No sé com ho vaig fer, no sé si vaig passar por o no, però ho vaig fer.

Tan aviat com vaig trepitjar el terra del balcó, va sortir per la porta l'Antonio dient-me: "*¿Pero tú estás loca, niña? ¿Qué te crees, Spiderman?*". Sort en va tenir que jo no era com soc ara, perquè, si no, no m'ho hauria pensat i li hauria clavat un cop de puny —encara que considero que soc massa racional per fer aquestes coses.

La mare va pujar cridant per les escales amb la Verònica en braços: "*¿Como toques a mi hija, te mato!*". Jo no sabia si riure o plorar, ja que, pocs minuts abans, mentre encara intentàvem obrir la porta, jo, enrabiada, vaig cridar: "*¿Me cago en tus muertos!*", i la mare em va dir que no li digués això, que aquest era un tema molt delicat per als gitanos.

Poc després de tota aquesta bogeria va arribar la meva àvia amb la Laura. Van pujar i la mare va marxar a comprar dues xibeques i uns kebabs per a mi i la Laura, i ens va deixar allà a les tres soles amb l'Antonio. Quan va arribar, es va tancar a l'habitació amb ell.

A la tarda vam quedar per anar al cine amb el pare, la seva dona i el Dani; anar al cine la Laura, ell i jo era el meu regal d'aniversari per al Dani. De camí cap allà anàvem junts l'Antonio, la mare, les petites i jo, i la mare i l'Antonio no paraven de burlar-se de mi, ja que, segons ells, allò d'haver escalat pel balcó em feia semblar Spiderman. També es reien del meu tallat de cabells i deien que semblaven els cabells d'una persona de quaranta anys. Anaven beguts, i més que hi van acabar al final del dia, quan vam sortir de la pel·lícula, ja que ens havien estat esperant al bar del costat.

Abans d'entrar al cine, la Laura em va preguntant si estava bé, ja que estava a punt de posar-me a plorar. Jo, com sempre, li vaig dir que sí, que tot estava perfecte...

Per tornar a casa, la mare no tenia com portar-me ni tampoc es va preocupar gaire. Vaig trucar el meu padrí i li vaig demanar si em podia acostar a Amposta. Em va dir que no tenia gasolina, i jo, que tenia moltes ganes de marxar d'allà, li vaig dir que m'havien sobrat cinc euros del cinema i que si volia els els donava. No sé si va fer servir aquests diners per a la gasolina o per comprar herba, però em va acabar portant a casa i, de camí, vaig explicar, tant a ell com a Andrea, el que havia passat, tot sense plorar. No hi van donar importància i em van explicar moltes coses que havien passat amb l'Antonio i la mare que jo no sabia: l'Andrea havia trobat una bosseta de coca per casa un dia que hi havia anat a fer el cafè amb la mare, blaus pel cos de la mare...

Un cop vam arribar a Amposta i vaig pujar cap a dalt amb l'educadora dels caps de setmana, volia fer com si res, com cada vegada que havia passat alguna cosa, que jo no explicava res, però aquesta vegada no vaig poder més, no ho vaig aguantar. Entre plors, li vaig explicar tot el que havia passat i aquell va ser l'últim dia que vaig anar amb la mare.

Després de decidir no anar-hi més —encara que no ho hagués decidit jo, tampoc no m'haurien deixat tornar-hi—, el 2 de maig del 2018, la Lydia i la directora del CRAE em van explicar que les meves germanes Vero i Laura van haver de marxar aquell mateix dia de casa amb una família d'acollida cadascuna (tot i que amb aquestes famílies només s'hi podien estar un any aproximadament). No recordo exactament què va passar però, per fi, les treien d'aquell entorn.

Sí que podria explicar moltes coses dolentes que havien passat abans fins i tot que el Dani se n'anés amb el pare. El Dani va decidir pel seu compte anar amb el nostre pare que, comparat amb la parella de la mare, no era una companyia tan dolenta.

Al principi del treball he narrat el dia en què la mare va anar per terra després que el pare li clavés un cop de puny a la cara. Aquell dia jo no vaig ser capaç d'apropar-m'hi, no vaig tenir prou valor. En canvi, el Dani i la Laura van ajudar la mare a aixecar-se del terra el dia que l'Antonio li va fer el mateix, però en comptes de desmaiar-se, va començar a sagnar molt i va caure a terra. A partir d'aquell dia, el Dani va voler marxar amb el pare.

El 3 de maig no vaig anar a classe perquè no em trobava amb ànims, i les educadores van aconseguir que pogués veure les meves germanes una horeta al parc acompanyada de la Lydia, que ni tan sols estava dins del seu horari, però m'hi va acompanyar. Per primera vegada en molt de temps les nenes anaven netes, ben vestides i, tot i que desconcertades per la situació, tenien un enorme somriure a la cara.

A partir de llavors, les visites amb la meva família van canviar: veia els meus germans els divendres al Consell Comarcal de Tortosa, juntament amb l'àvia i a vegades la tita Zaida. A més, amb l'àvia vam començar a fer tot aquell procediment com amb la mare quan jo era al CATE: primer unes horetes per Amposta, després més hores i, més tard, anava tot el dia a Tortosa. Els meus germans també tenien visites amb la mare al Consell Comarcal: la mare portava el dinar perquè dinessin tots junts —hi havia una sala expressament per a visites—, però durant un temps va deixar d'anar a les visites i van deixar de programar-ne amb ella.

L'Antonio va aconseguir el que buscava: tenia la mare per a ell sol. Va aconseguir que tots ens allunyéssim d'ella i que es quedés sola. Jo, quan vaig ser conscient del tipus d'home que era, em vaig prometre a mi mateixa que no deixaria d'anar mai amb ella i que estaria sempre al seu costat, però va arribar un moment en què, per ella o per ell, ja no vaig poder més. Em va saber molt de greu, ja que no només sentia que l'abandonava, com ella sempre havia fet amb mi, sinó que també abandonava els meus germans, ja que pensava que deixava que passessin per allò que jo també havia passat, o potser encara pitjor. No els vaig ajudar, simplement vaig marxar per poder estar millor jo.

L'estiu del 2019 vaig començar a anar amb la tia Isa, la germana de l'àvia. No recordo ben bé com vaig començar a anar amb ella, però ens vam passar gairebé tot l'estiu juntes. Amb ella, els permisos eren molt més amplis que amb l'àvia, ja que la tia Isa sempre ha estat molt apartada d'aquesta part de la família, tan conflictiva i tòxica, en la qual m'he criat. Tot i així, ningú d'aquesta família se salva del trauma transgeneracional, que es defineix fonamentalment com la transmissió del dolor emocional, físic o social perquè pateix una persona i que passa de generació a generació.

Com he comentat abans, les famílies d'acollida de les nenes eren temporals i, si no m'equivoco, a finals del 2019 les meves germanes van començar a viure amb la tia Isa. Actualment, encara continuen amb ella i, de tant en tant, queden amb aquestes famílies que les van acollir durant un any o una mica més, ja que aquestes famílies són per a elles com ho és la Lydia per a mi, la mare, el pare o l'acompanyant que no havíem tingut mai.

Durant el 2019 la mare se separava de l'Antonio i hi tornava repetides vegades, i quan ell la feia fora de casa, ella anava amb la tita Zaida, la qual sempre —o almenys els últims anys— li ha fet costat, però des d'una certa distància, ja que qui s'apropava a l'Antonio en sortia perjudicat. Tant se val que la mare veiés que tenia gent al costat que l'estimaven, al final sempre tornava amb ell.

L'any 2020, un dia després que l'educadora de matins em felicités perquè em veia molt bé, més feliç i moltes altres coses positives, el meu bon humor i la meua felicitat van desaparèixer de cop per culpa de la mare; em va haver d'explicar que la mare havia tingut un accident i que l'havien ingressat a l'UCI. Em vaig quedar en xoc; sempre havia tingut por que alguna cosa així passés i, un cop va passar, no vaig saber què fer ni com reaccionar. Dins meu hi havia dues Sols lluitant: una volia que la mare morís, i no me n'avergonyeixo —si moria, ningú més patia per ella ni ella patiria més; i l'altra estava plena de ràbia, perquè la mare era una dona dependent dels homes, que es va deixar arrossegar fins aquell punt —no volia que li passés res dolent, només ajudar-la i estimar-la com ella no ho havia fet mai.

L'educadora no en sabia gaire més, perquè els de l'EAIA tampoc tenien gaire informació més per donar. L'endemà em va explicar l'accident, però jo ja m'imaginava què havia passat. Efectivament, el que jo pensava era cert: la mare va caure pel mateix balcó pel qual m'havia enfilat jo. Vaig fer l'Spiderman perquè ella no caigués i dos anys més tard es llença —o la llencen— pel mateix balcó. Avui dia encara és un misteri què va passar.

Pocs dies després vaig fer una videotrucada amb l'àvia, amb l'educadora present, perquè em detallés com estava la mare, ja que era l'àvia qui l'anava a veure cada dia a Tarragona.

Passat un temps la van traslladar al metge de Tortosa i, un cop li van donar l'alta, va anar a viure a casa l'àvia. El que ara narraré no ho he vist ni ho he viscut, tot m'ho ha explicat l'àvia (tot això va passar durant el confinament). La mare vivia amb l'àvia i li feia la vida impossible: la insultava, li pegava... Tenia una gallega al costat del llit per fer-hi pipí (ja que no es podia moure gaire bé) i allà hi posava la roba bruta perquè resultes fastigós netejar-la i, a més, a les nits feia trucades amb l'Antonio i tots dos es dedicaven a insultar l'àvia, entre altres coses.

Jo sempre m'he cregut l'àvia en tot, cegament; és la persona que sempre he tingut incondicionalment. Ella tampoc no sap estimar d'una manera sana, de fet, en part, és la causant que la mare tampoc ho sàpiga fer, com també ho és de moltes altres coses. Sempre he estat amb ella i ella amb mi; potser amb la mare no ho va saber fer, però, amb mi, va fer molt bé el paper d'àvia, sobretot quan més la necessitava, que va ser durant la infància.

No vaig dubtar a escriure un text ben llarg a la mare en què em desfogava i li deia de tot, ja que havia tractat molt malament a qui no s'ho mereixia i havia tornat als braços de qui encara s'ho mereixia menys. Ella diu que no sap què va passar aquell dia, però a mi em sembla que, encara que hi hagi coses que no recorda, està clar que sola no es va tirar, no tenia cap motiu per fer-ho; ni que s'hagués volgut suïcidar, hi ha maneres més eficaces i menys doloroses de fer-ho que no pas llençant-se contra el terra des d'un tercer pis. Està clar que va ser ell qui la va tirar, potser no expressament, potser s'estaven barallant i ell la va empenyar i va caure per mala sort, però, fos com fos, va ser ell.

Després de tot això vaig voler tallar tota mena de contacte amb ella, i vaig començar a fer les visites dels caps de setmana quinzenalment amb la tia Isa i amb l'àvia, per separat. També anava algun cap de setmana amb la Lydia i l'Adri, amb ells hi anava més sovint que amb la família.

Tots aquests successos van fer que, finalment, la meva relació amb la mare es dissolgués, no la podia suportar més. Les meves germanes petites van estar amb unes famílies d'acollida increïbles, ja que avui dia encara es continuen veient i s'estimen com si fossin família; la meva àvia és i serà sempre una de les persones més especials del món per mi i si algú li fes alguna cosa jo mateixa m'encarregaria

d'allunyar-lo de mi. I, per últim, l'Antonio, que va aconseguir allò que tant desitjava: tenir la mare per a ell sol.

Imatge 9. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: L'Antonio sota la pluja vigilant la mare des del balcó. Font: pròpia.

Marc teòric en funcionament

QUÈ ÉS EL CRAE?

El CRAE és un centre residencial d'acció educativa que proporciona una atenció integral a infants i adolescents, que es desenvolupa de manera assistencial, educativa, afectiva i terapèutica per donar resposta a les necessitats de tipus físic, psíquic, emocional i social, i vetlla pel desenvolupament harmoniós de la personalitat.

El grup d'infants i adolescents que viuen al CRAE estan sota tutela o guarda de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i l'estada al CRAE és una mesura de protecció alternativa i transitòria a la seva família d'origen, que els proporciona un lloc de residència i convivència, d'afecte i de seguretat i també recursos per assolir amb èxit la inclusió social i laboral.

D'acord amb el que diu la llei, paral·lelament i en col·laboració amb altres serveis especialitzats, al CRAE es treballa amb les famílies dels menors per restablir vincles i recuperar les seves funcions en la mesura possible.

Finalitat del CRAE

Els CRAE compleixen amb les finalitats que, de manera general, es detallen a continuació:

- Diagnòstica: per identificar les necessitats dels infants i adolescents.
- Educativa: per facilitar una educació integral.
- Compensadora: per corregir desigualtats i contribuir a assolir una justícia social.
- Assistencial: per satisfer unes necessitats bàsiques.

Els processos educatius que s'hi desenvolupen estan fonamentats en projectes educatius individualitzats que inclouen les necessitats, potencialitats i capacitats individuals de cadascú a fi de facilitar la comprensió de la seva realitat, el procés de socialització i una circulació social àmplia.

Entenem els infants i adolescents com a persones subjectes de drets i de responsabilitats, amb un potencial cognitiu i afectiu, amb un paper actiu, creatiu i en desenvolupament continu. Pensem que en tot moment cal observar-los, escoltar-los, fomentar la seva participació i donar-los el protagonisme que necessiten per aconseguir un creixement òptim.

Educadors socials

El CRAE sempre estava en moviment pel que fa als educadors, és a dir, cada cert temps les educadores que estaven de nit marxaven i n'entraven de noves. N'hi va haver moltes que no van durar ni dos dies. Nosaltres, els petits, sempre rèiem, ja que ens feia gràcia que no duressin ni una setmana; no n'érem els culpables, eren elles que trobaven una feina millor d'un dia a l'altre, o no els agradava el torn de nit, o qualsevol altra cosa.

Per a la gent que treballa com a educadora, aquesta és una feina més, però per als infants que conviuen amb ells i elles, no. Per tant, s'hauria d'evitar que una educadora estigués tan sols un dia amb aquests nens i nens, ja que els cal un temps per acostumar-s'hi. En el nostre cas, vam tenir sort que ens vam emprendre amb gràcia el fet que cada setmana tinguéssim una educadora nova, però, analitzant la situació anys després, penso que era una cosa que marejava i arribava un moment en què ni tan sols intentàvem acostumar-nos-hi, perquè sabíem que se n'anirien.

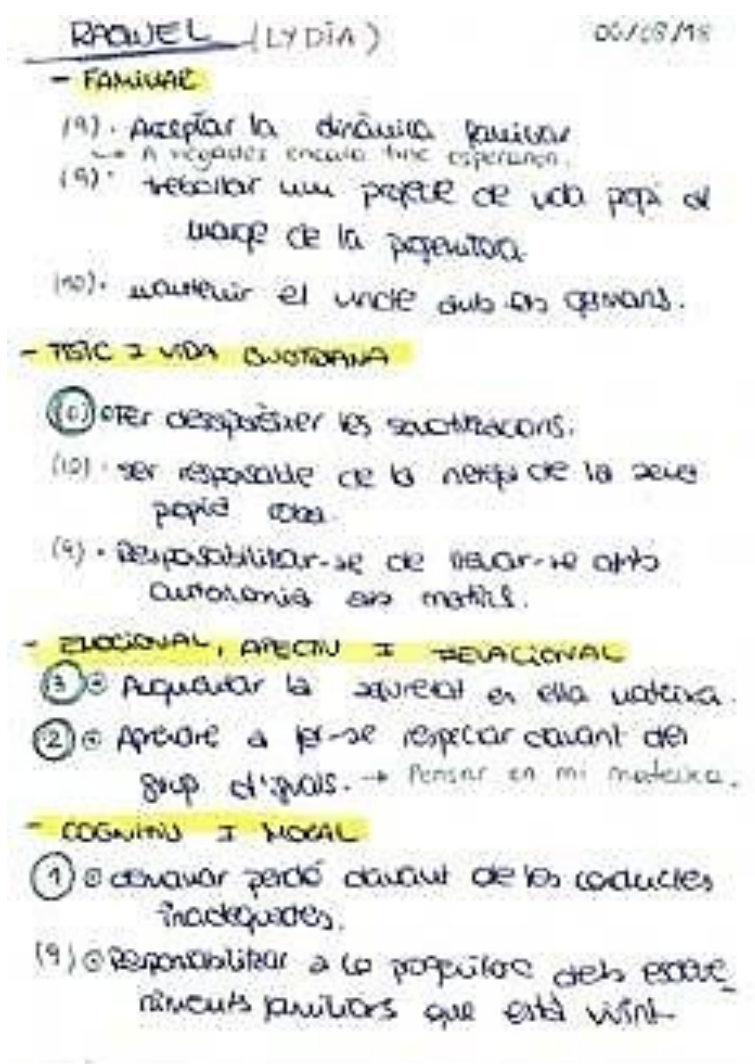
A part d'aquests canvis en les educadores de nit, molts dels que van començar com a educadors fixos també van anar marxant, fins i tot la directora. Sempre que ens reunien a la sala dels petits —també hi havia sala dels petits, però no era com la del CATE, aquí hi era perquè consideraven que un nen de sis anys i un de catorze no coincideixen amb el que volen veure a la televisió, per exemple—, sabíem que era per informar-nos que una educadora marxava. En molts d'aquests comiats, vam plorar molt, perquè les que lluitaven per fer-nos feliços i sempre estaven per nosaltres ens van robar el cor, i deixar de veure-les cada dia o cada cap de setmana era difícil fins i tot d'imaginar. Tot i així sempre acabaven arribant els nous educadors, als quals —almenys jo— al principi els ho posava una mica difícil fins que els agafava confiança i els començava a tractar amb més confiança. Al final, els acabava considerant un més de la família.

Funcions

Les funcions i tasques de l'educador/a social són molt diverses, i es poden dividir en quatre grans grups, depenent si la seva funció va adreçada a l'infant, a la família, a l'equip de treball o a l'entorn. Per poder dur a terme aquestes tasques cal haver cursat els estudis corresponents i, quant a les actituds i aptituds, és obvi, veient les tasques i funcions que cal fer, que cal disposar, entre d'altres, de les capacitats següents: saber observar i reflexionar, ser coherent, mostrar discreció, ser prudent, tenir paciència, saber treballar en equip, ser objectiu, ser bon gestor, tenir creativitat, etc.

En relació amb l'infant i l'adolescent

S'inicien amb l'acollida de l'infant i l'adolescent, als quals cal explicar el funcionament, els drets i deures que tenen. Tanmateix, cal cobrir les necessitats bàsiques de l'infant i atendre especialment les que estan desateses. Cal observar-ne els aspectes emocionals, relacionals, de conducta, etc. a fi de conèixer-lo i així elaborar el seu projecte educatiu individual (PEI). Tanmateix, si l'educador/a social és el tutor legal de l'infant, cal treballar també en l'atenció individualitzada. Cal que en el CRAE es creï un ambient normalitzador i hi siguin presents aspectes de la cultura, de l'actualitat social i dels costums usuals de la vida familiar.

Imatge 10. Objectius proposats per la Lydia per a mi, que és el mateix que el PEI. Font: pròpia.

En relació amb la família de l'infant o adolescent

L'educador/a social ha d'observar la relació entre l'infant i la seva família, propiciar les condicions necessàries per aconseguir el consentiment de la família de

referència a fi de facilitar el treball educatiu amb l'infant, establint-hi una col·laboració en la mesura de les seves possibilitats. Cal donar suport a la família de referència, si escau, seguint el pla que estableix l'EAIA per assolir la responsabilitat envers el procés educatiu de l'infant. Cal informar la família de referència del procés de l'infant quan sigui possible i intentar que la família col·labori.

En relació amb l'equip educatiu

Pel que fa a l'equip educatiu, cal assumir la línia educativa del centre i participar en l'elaboració, la implementació i la revisió del PEI, del reglament de règim intern, de la programació, de la memòria i d'altres documents. Cal informar la direcció de qualsevol circumstància significativa que impliqui una millor intervenció, aconseguir una bona gestió de la informació, la millora de l'organització i de la gestió del centre; participar en les reunions d'equip a fi d'unificar criteris d'actuació; potenciar un clima de convivència i respecte entre l'equip de professionals que faci possible la satisfacció en el treball i la implicació en el projecte educatiu del centre; regular la relació entre els infants i els adolescents i el personal auxiliar del centre; coordinar i supervisar els voluntaris i els estudiants en pràctiques que fan tasques de suport, si n'hi ha. Tanmateix, cal coordinar-se amb la resta de l'equip, així com dur a terme els acords i criteris consensuats en la reunió de l'equip interdisciplinari amb relació al procés de diagnòstic.

En relació amb l'entorn

Cal acompanyar l'infant als recursos i serveis externs, i també integrar i fer participar l'infant en la vida del barri. També és important potenciar les relacions socials normalitzadores en els àmbits escolar, veïnal, etc.

TEORIA DEL VINCLE DE JOHN BOWLBY

Els estils d'aferrament de cada persona s'estableixen d'acord amb la manera com un nen es relaciona amb el cuidador, tant si és el pare, la mare com la persona educadora. De fet, el creador d'aquest concepte també creia que l'aferrament podria formar part de la naturalesa humana, a partir de la creença que els nostres

avantpassats no podrien haver sobreviscut si no haguessin creat forts vincles emocionals.

Claus de la teoria del vincle de John Bowlby

1. Estableix que quan un nen té plena confiança que el seu cuidador sempre estarà disponible per a ell, serà menys probable que experimenti por.
2. Suggereix que aquesta confiança es construeix durant la infància i l'adolescència, dues etapes considerades crítiques en el desenvolupament humà.
3. Esmenta que les expectatives esmentades a la segona proposta estan directament relacionades amb l'experiència de la persona. És a dir, que un nen espera que el seu cuidador estigui disponible per a ell si en el passat ho ha estat.

Característiques de la teoria del vincle de John Bowlby

1. Manteniment de proximitat: desig d'estar a prop de les persones amb qui s'ha creat un vincle.
2. Refugi segur on es busca consol i seguretat davant el perill d'una amenaça: característica que suggereix que l'aferrament és una figura que s'utilitza per sentir seguretat i comoditat davant les situacions que poden representar una amenaça o una por.
3. Base segura des de la qual s'explora el món: capacitat de l'infant de sentir que pot explorar l'ambient circumdant sense perills, gràcies a l'aferrament.
4. Angoixa per la separació: aquesta mena d'angoixa no és una característica generada pel sentiment d'aferrament, sinó per la seva absència.

Tipus d'aferrament segons John Bowlby

Aferrament segur

Es considera l'aferrament emocionalment més sa. Sorgeix en els casos en què l'infant és capaç de confiar que els seus pares no el fallaran, que li donaran un suport incondicional. Perquè sigui així, el cuidador no només ha de proporcionar seguretat a l'infant, sinó que també s'ha d'esforçar per tenir prou contacte i comunicació.

Les persones que tenen aquest tipus d'aferrament no mostren dificultat per establir vincles íntims amb els altres. Així mateix, tampoc no tenen por a l'abandonament, i això fa que els sigui fàcil tenir una vida adulta independent, sense que impliqui prescindir dels vincles afectius i de les relacions personals.

Aferrament ansiós i ambivalent

Les persones amb ambivalència emocional tenen tendència a sentir-se angoixats. Els infants que desenvolupen aquesta forma d'aferrament no confien en els seus cuidadors, per la qual cosa, en créixer, experimenten una sensació d'inseguretat i incertesa. La causa d'aquesta manca de confiança és motivada perquè les cures que han rebut han estat ambivalents i inconsistents.

Arran d'això, és comú que sentin angoixa i por davant de les separacions. Fins i tot pot resultar difícil recuperar la calma quan reapareix la figura de l'aferrament, ja que senten que en qualsevol moment pot tornar a desaparèixer.

Aferrament evitatiu

Aquesta forma d'aferrament és típica dels infants que no reben prou seguretat dels cuidadors. Això els ha obligat a desenvolupar un distanciament social i una autosuficiència compulsiva respecte als seus creadors.

Es caracteritzen perquè no ploren quan la figura del cuidador desapareix. De fet, busquen evitar el contacte. És comú que aquesta conducta es confongui amb seguretat, però, en realitat, produeix malestar en el nen.

És per això que els qui duen a terme aquesta mena d'aferrament creixen amb el sentiment que se'ls valora poc i lidien amb alts nivells d'estrès emocional, cosa que eventualment es tradueix en dificultat per dur a terme relacions íntimes durant l'etapa adulta.

Potser per la meua història es pot pensar que jo compleixo un tipus d'aferrament evitatiu, però no és així en absolut.

M'aproximo més a un tipus d'aferrament ansiós ambivalent que a qualsevol dels altres; soc una persona molt sensible, emotiva, dramàtica... En canvi, una persona evitativa fa tot el possible per no prestar atenció als seus sentiments. Jo, sempre

que he necessitat plorar, parlar o expressar-me, ho he fet. A més, quan coincideixo amb algun adult amb qui puc confiar o que em promet que m'estima i em vol cuidar, en desconfio i penso que farà com el pare i la mare, que marxarà sense importar-li el que això pot significar per a mi.

Tot i així, amb el pas del temps m'he sabut anar apropant al tipus d'aferrament que tots volem i ens mereixem, l'aferrament segur. Malgrat que hi ha aspectes que he de perfeccionar —m'ha suposat molts anys i persones al meu costat arribar on soc ara—, estic molt orgullosa de mi mateixa i d'haver après tant i haver pogut escriure aquest treball.

FAMÍLIA COL-LABORADORA

Una família col·laboradora ofereix a un infant o adolescent, que viu en centres residencials dependents de la Generalitat, la possibilitat de viure una nova relació en un nucli petit, durant els caps de setmana i els períodes de vacances. La família que s'acull en aquest programa adquireix el compromís de compartir la seva família i la seva llar durant els períodes acordats; conviu amb l'infant i participa en el seu procés d'evolució personal, sempre en coordinació amb el centre on viu.

TEORIA DE MASLOW

El penúltim nivell de la teoria de Maslow, el de l'estima i el reconeixement — confiança, respecte, reputació, etc.— el vaig assolir al CRAE De fet, Maslow va classificar aquestes necessitats en dues categories: autoestima —independència, confiança en un mateix, dignitat, èxit, etc.— i reputació o respecte, que precedeix l'autoestima o la dignitat.

UNA NOVA JO

Pis d'autonomia

A finals de setembre del 2020 els educadors del CRAE em van comunicar que me n'anava al pis d'autonomia d'Amposta. Em va caure el món a sobre, no m'ho esperava: el CRAE era casa meva i no em podien tornar a fer fora, encara menys perquè, segons ells, hi havia un nen que necessitava molt més que jo la meva plaça allà. Soc conscient que hi ha altres persones que també necessiten la tranquil·litat de viure en un CRAE —a mi, és una de les millors coses que m'ha passat mai—, però no em sembla just que per poder proporcionar aquesta tranquil·litat i estabilitat a un nen, un altre l'hagi de perdre.

Comunicar-ho als companys em va costar molt. Vam estar dues setmanes o tres sense dir-ho, però va arribar el moment d'explicar-ho, no volia marxar sense haver-ho dit. Els educadors ens van reunir a tots a la cuina, i els meus companys de seguida es van adonar que la reunió era per comunicar que algú marxava. El que no sabien era que la persona que marxava no era un educador, com passava sempre. L'educadora, que sabia que el tema em feia plorar i que era incapaç de comunicar-ho jo, va decidir dir-ho ella. Un cop ho va acabar d'explicar, em vaig aixecar molt nerviosa de la cuina i vaig marxar; no podia estar més en aquell lloc tan incòmode. Poc després, la Carla va venir al menjador i va començar a plorar asseguda a les meves cames. A ella no li ha agradat mai plorar davant dels altres, però amb mi hi havia prou confiança per fer-ho. M'agradava molt que comptés amb mi quan estava malament i ara em sabia molt de greu marxar i no poder ser-hi per fer-li una abraçada quan la necessités. Quan es va posar a plorar em vaig haver d'aguantar el meu malestar i la vaig consolar; les dues plorant no hauríem anat enlloc.

La Daniela, l'educadora dels caps de setmana, cobria la baixa del meu tutor i, per tant, va estar amb mi cada tarda. Durant tot aquell temps que vaig saber que me

n'anava no ho vaig saber gestionar i ella va estar al meu costat fins i tot quan vam anar a veure el pis on viuria els següents dos anys i mig.

Hi vam anar un dimecres. Jo no hi volia anar, no en tenia gens de ganes, però s'hi havia d'anar. Quan la Daniela i jo vam entrar per la porta ens van rebre dos educadors, el Raül i el Rafa. El que més parlava i em feia preguntes era el Raül. Em va presentar un dels meus nous companys de pis, al qual no vaig saber ni com saludar. M'amagava darrere de la Daniela. Després d'aquestes presentacions, que em van fer sentir molt incòmode, el Raül ens va ensenyar el pis i, un cop vam arribar a la que seria la meva habitació, que era l'última parada, vaig fer que sí amb el cap i vaig posar cara de voler marxar. Ni tan sols vam entrar a l'habitació. En menys de tres minuts ja érem fora d'aquell pis.

Aquella nit vaig plorar molt; el dia de marxar cada vegada era més a prop.

Finalment, vaig acabar marxant el 16 de novembre del 2020. Dies abans, al CRAE em van fer el comiat amb el vídeo més bonic del món, amb tot de moments increïbles viscuts allà a la casa i amb ells. La veritat és que a vegades el torno a mirar i m'encantaria tornar-hi, però en aquella època, amb aquelles persones, que fos tot igual...

El dia que em tocava anar-me'n del CRAE estava enfadada amb tothom. Els que em parlaven ja no ho tornaven a fer per por que els contestés encara pitjor de com ho havia fet abans. A la tarda, quan vaig arribar de classe, vaig anar directa a la Daniela i em vaig posar a plorar: no volia marxar. Poc abans de l'hora de sopar, la Daniela i jo vam agafar la furgoneta del CRAE, la vam omplir amb les meves caixes i bosses, i vam anar al pis, que està a deu carrers del CRAE.

Un cop vaig tenir les coses a lloc i la Daniela a fora, no sabia què fer ni com començar a col·locar-ho tot a la meva nova habitació on dormia sola. Això sí, l'únic que sabia que havia de fer era no sortir de l'habitació. I així va ser, fins que el Raül em va cridar per anar a sopar, el meu primer sopar al pis... Em feia por, no només pel fet de ser nova, sinó de passar de ser la més gran en un centre a ser la més petita d'aquell lloc o estar envoltada de nens i educadors que no havia vist mai.

A diferència dels canvis del CATE a la UFA o de la UFA al CRAE, on ja coneixia la gent, aquí tremolava per altres motius. Tenia por d'aquests adolescents, en teoria autònoms i responsables, que semblaven els típics nois als quals només de veure'ls ja els atribueixes uns estereotips i prejudicis que, més tard i individualment, t'adones que no són certs. Tothom és com és i, a vegades, les persones responen a la primera impressió que en tenim, però soc conscient que no s'ha de generalitzar per aquest motiu.

Al principi, per a una persona com jo que sempre ha estat envoltada de nens de la mateixa edat o més petits, ara era estrany estar amb aquests nous companys de disset anys. Només hi havia una noia, molt desagradable, que sempre mirava per sobre de l'espatlla i deia coses molt masculistes i despectives cap a altres noies; i si no les verbalitzava, només amb la mirada ja n'hi havia prou. Però no la culpo: creixem amb unes idees i uns pensaments que és normal que siguem així. En el seu cas, no acabava d'acceptar el fet de ser lesbiana i la manera que tenia de desfogar-se era ficant-se amb les altres noies que veia pel carrer, a les xarxes socials o fins i tot amb mi. Més d'una vegada la vaig enxampar mirant-me com si fos un tros de carn o fent comentaris sobre el meu cos en veu baixa.

La resta dels companys eren nois. N'hi havia un que era homosexual i els altres reien i feien comentaris bastant homòfobs, alguns potser en mode de broma. La majoria de vegades els ignorava, s'agradava tal com era i no feia cas d'aquests comentaris. Els altres tres nois fumaven porros; cada tarda arribaven amb els ulls vermells. Un d'ells es portava molt bé amb la noia i sempre estaven junts jugant a algun joc del mòbil. Aquests dos eren els que més respecte em feien, els tenia temor, i molts cops els sentia rient-se de mi a l'habitació del costat, que era la de la noia.

El primer cap de setmana que vaig estar al pis ja volia marxar amb la Lydia. Li vaig demanar que em vingués a buscar, que no volia estar allà; però ella em va dir que m'hi havia d'acostumar, que no podia fugir. Em vaig enfadar molt amb ella. Però bé, com a mínim els caps de setmana dos dels nois marxaven i només ens quedàvem el Kevin i la Júlia —els que es portaven bé entre ells—, el Tomàs —el noi homosexual— i jo.

Els caps de setmana hi havia una educadora que em va agafar cert afecte bastant ràpid; em transmetia confiança i bon rotllo i, tot i que no n'entenia el motiu, m'agradava, i vaig deixar que m'estimés i jo també la vaig començar a estimar.

La primera setmana al pis anava parlant pel mòbil amb la Daniela i la Lydia. Eren el meu gran suport. Però, al final, em vaig adonar que si jo no parlava amb la Daniela, ella no em contestava, i vaig decidir fer el mateix que fan molts educadors: passar d'ella. A vegades, encara ara, ens trobem pel carrer i me la miro malament o no soc gaire agradable amb ella. No li he explicat mai per què; ella tampoc m'ho ha preguntat. Però em va passar el mateix que amb la Natàlia —la meva psicòloga del CRAE— o la Paula, per exemple, que em van fer creure que m'estimaven i que sempre estarien per mi. N'hauria tingut prou amb algun missatge. Però van desaparèixer, just quan més les necessitava.

Quan vaig entrar al pis, no tenia amics fora del CRAE, no tenia res ni a ningú, només la meva suposada família del CRAE i, d'un dia a l'altre, ells tampoc hi eren. Em pensava que almenys tindria el suport de la Daniela, però no va ser així. La vaig trobar pel carrer i va fer com si res. Com li dic a la meva psicòloga, jo no sé comportar-me així ni tampoc en vull saber.

Un mes després d'haver entrat al pis, el desembre, el Kevin i jo vam començar a parlar-nos i tenir més relació dins de casa, la qual cosa va fer que els altres em tractessin millor i m'incloguessin en el grup.

Amb el pas del temps, vaig anar veient com tots aquells companys amb els quals havia començat a conviure al pis anaven marxant, ja que feien els divuit, i d'altres anaven entrant.

L'estiu del 2021 van entrar l'Àlex i la Carla, els meus excompanys del CRAE, la qual cosa em va suposar, en part, una gran alegria. Jo no volia viure al pis i volia tornar al CRAE, però un cop vaig començar a portar-me bé amb el Kevin i van marxar alguns dels que no em queien gaire bé, ja m'hi sentia més còmoda. Em tornava a sentir com si fos casa meva. Per tant, el fet que entressin l'Àlex i la Carla al pis em feia sentir que allò que m'havia costat fer meu, m'ho venien a "prendre". No tenia res a veure que fossin ells en concret, hauria passat el mateix amb qualsevol altre del CRAE, però ells tenien una visió de mi que ja no existia; aquells sis mesos al pis

em van canviar molt i m'havia convertit en una persona molt diferent. Senzillament, no volia barrejar una cosa amb l'altra, volia que alguna cosa fos meva i, fora del CRAE, per fi ho havia aconseguit.

Tot i així, l'Àlex i la Carla són dues persones a les quals sempre he estimat molt i tornar a estar amb ells era també estar més completa, com si hagués recuperat alguna cosa que em faltava. A més, tornava a dormir amb la Carla i també passava temps amb el Kevin quan era al pis. Aquell estiu vaig començar a treballar per primera vegada de dependent, amb la qual cosa també vaig estar molt més distreta, feia coses diferents i no estava només tancada a casa.

El 2022, després que passessin molts educadors i nens pel pis, el Kevin també va haver de marxar, ja que havia fet els divuit. La veritat és que no em volia separar d'ell perquè va ser un gran suport per a mi; casa meva era ell. Sabia que després que ell marxés ens distanciaríem i no ho volia, però així va ser. Que ell marxés significava que m'havia d'acostumar a un altre canvi: aprendre a estar al pis sense trobar-lo a faltar, aprendre a fer de casa meva un pis sense ell, una cosa gairebé impossible. Va ser la primera persona que em va ajudar a incloure'm amb els altres companys, la primera que em va ensenyar a diferenciar les opinions generalitzades de la gent. Tot i que la primera impressió que dona és la d'un noi sense futur, que només fa que fumar porros, va ser ell qui em va ensenyar que tots aquests prejudicis i estereotips són només opinions generalitzades de la societat.

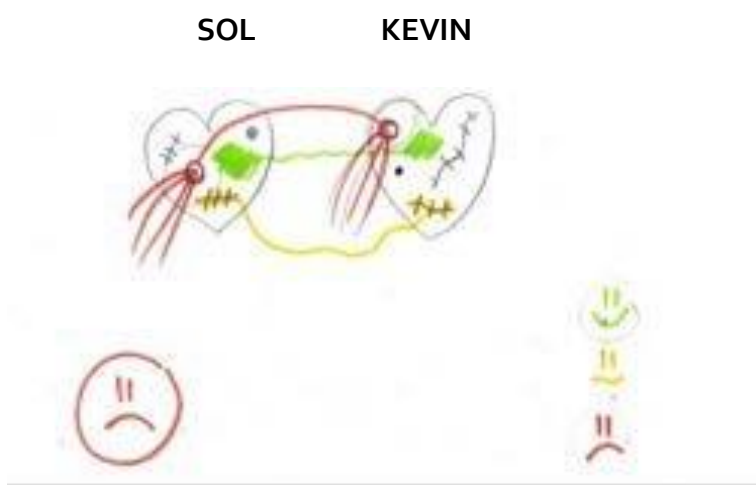
El Kevin és una persona amb un gran potencial, però tothom li ha fet creure que no és així i que, per la seva imatge i procedència, no es mereix tenir una feina. El seu entorn familiar i les amistats li han fet creure que no pot aspirar a res. Els educadors del pis i jo mateixa li vam deixar clar que no era així, però no va funcionar; ho va intentar, però no en va ser capaç per culpa de tots els traumes que tenia.

El Kevin és un exemple clar de persona que s'acaba perdent per culpa dels estereotips i prejudicis que la societat li atribueix.

Ell també va ser el primer que em va estendre els braços quan jo no passava un bon moment; quan sentia que no tenia ningú, ell sempre era allà per escoltar-me, per fer-me riure i per fer aflorar la meva part infantil que pensava que només em podien

treure els del CRAE. No només va ser un company de pis, va ser com un germà i sempre serà el meu millor amic.

Amb tot, la Natàlia, amb la qual vaig tornar a fer sessions estant al pis, em va explicar que si bé era cert que ens feia bé estar junts al principi, perquè ens tapàvem les "ferides" o traumes que ens havien provocat a casa, havia arribat un moment en què aquestes ferides eren massa grans i nosaltres sols no les podíem curar, i ens havíem convertit en dues persones molt dependents l'una de l'altra. Que marxés del pis, segons ella, va ser la millor solució.

Imatge 11. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: La meua "ferida" i la del Kevin. Font: pròpia.

Un cop va marxar, em va costar acostumar-me a la seva absència, però passava més temps amb les meves companyes del pis mirant pel·lícules, passant temps al menjador, jugant a jocs de taula...

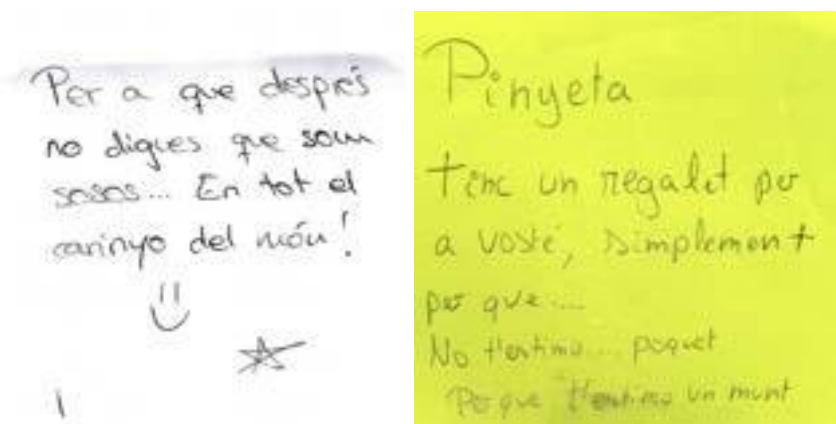
En algun moment del 2022, poc abans de l'estiu, va arribar un noi nou a casa, l'Edgar. Al principi, com passava sempre amb qualsevol persona nova que arribava, no hi teníem gaire contacte, però, a mesura que van anar passant els dies, ell, la Mariona, la Carla i jo ens vam acostar molt. Passàvem uns mesos complicats, perquè la Carla marxava a viure a Galícia amb el seu pare, i intentàvem estar el màxim de temps possible tots junts. Però va arribar l'hora d'acomiar-nos de la Carla. Quan va acabar el vídeo d'acomiadament de la Carla, tots els altres que vivien al pis van marxar com si res a les seves habitacions, però nosaltres quatre ens vam quedar plorant i abraçant-nos els uns als altres. Aquell dia vam plorar molt. Una cosa és canviar d'un centre a un altre dins la mateixa ciutat i una altra és que

una persona amb la qual has passat ja gairebé sis anys de la teva vida, algú que s'havia convertit com en una germana per a tu, marxi tan lluny i sàpigues que només la veuràs de tant en tant quan torni.

Poc després que la Carla marxés, l'Andrea va entrar al pis. Nous integrants a la família, d'altres que marxen... Jo, que ja fa dos anys i escaig que visc en aquest pis, soc la que més temps fa que hi és i la més gran. He vist marxar molts companys i també arribar-ne de nous. Ara, amb divuit anys acabats de fer, em toca conscienciar-me que d'aquí a molt poc temps seré jo la que hauré de dir adeu a casa meva. I, com sempre, em resulta molt complicat, crec que aquesta vegada més que mai, ja que no marxaré per anar a cap altre centre, no com fins ara. A partir d'ara ja no tindrè els meus educadors tot el dia amb mi, sinó que emprendré el meu camí sola i això fa molta por. Sento que passarà com sempre: perdré gent pel camí que ara considero imprescindible i no estic preparada perquè la gent que estimo em torni a abandonar.

En aquest centre els educadors no són tan afectuosos com ho eren els del CRAE, almenys quan hi vaig arribar jo. Quan hi vaig arribar no em separava del Raül i sempre estava abraçant l'educadora dels caps de setmana. En aquest pis sempre hi ha hagut adolescents que s'han fet els durs i "guais" i gairebé mai han demanat una abraçada. En canvi, al CRAE era ben al contrari: sempre hi havia mostres d'afecte per totes parts, tant si et passava alguna cosa com si no. Ara, al pis també són una mica més dolços, però fins fa res eren freds i distants.

Una vegada una educadora que havia de marxar de permís per embaràs ni tan sols es va acomiadar. Ara encara li retrec i riem, ja que en realitat som les dues igual d'antipàtiques, però mai m'hauria imaginat que ens portàvem tan bé i ens passàvem gairebé totes les tardes juntes parlant, rient i abraçant-nos de tant en tant.

Imatge 12. Nota d'una educadora. Font: pròpia. Imatge 13. Nota d'una educadora. Font: pròpia.

Psicointegra

El juliol del 2022 Suara Cooperativa va fer la presentació pública de Psicointegra, un nou servei d'acompanyament psicològic transversal i integral per millorar el benestar personal, familiar i social de les persones, així com per formar i acompanyar els professionals.

Psicointegra inclou atenció terapèutica especialitzada dirigida a millorar la salut i la qualitat de vida de les persones usuàries i les seves famílies. És un espai on la persona atesa troba un context de seguretat i confiança, on rep un suport d'escolta que li permet compartir emocions, experiències, pensaments, preocupacions, acompanyada d'un professional especialitzat que li permet tornar a elaborar i donar sentit i coherència al seu món intern.

Així mateix, inclou un servei de traumateràpia, un suport terapèutic específic i especialitzat adreçat als infants i adolescents víctimes de maltractaments. El trauma infantil i els trastorns conseqüents impliquen una alteració en el desenvolupament neurobiològic normatiu.

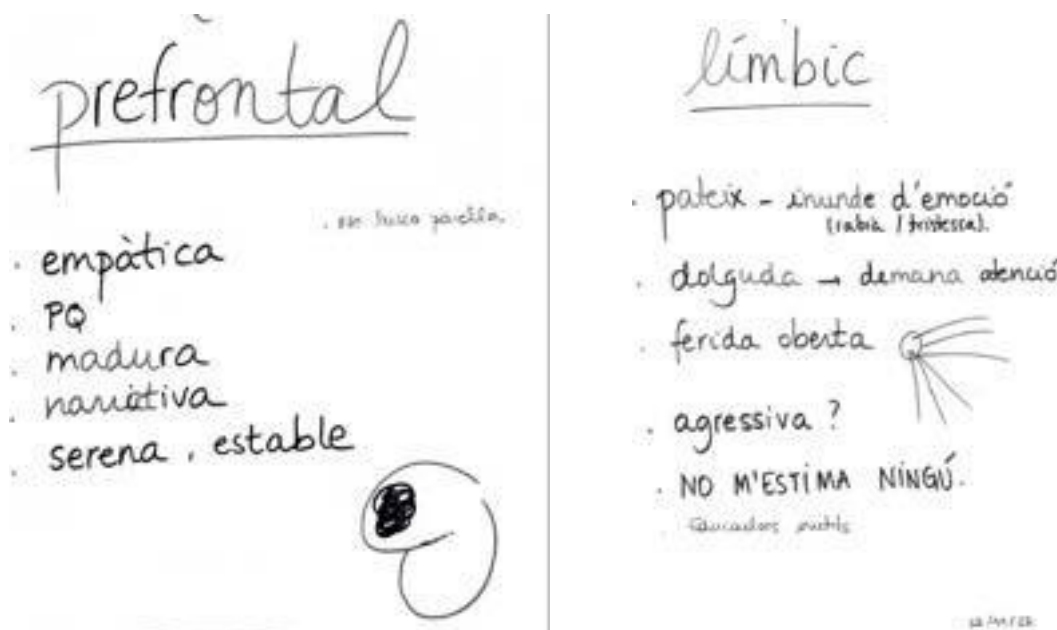
NATÀLIA

L'estiu abans d'aquesta presentació, les meves educadores del pis em van fer tornar a anar a la psicòloga. Vaig intentar explicar a l'Esther —la meva tutora del pis— el meu "conflicte" amb la Natàlia perquè entengués que no volia tornar a fer

sessions amb ella. Al mateix temps, però, no en volia tampoc amb cap altra psicòloga, ja que l'única que havia tingut havia estat la Natàlia i m'havia costat molt obrir-me amb ella; no volia passar dos mesos més intentant confiar en una altra persona per explicar-li les meves coses. Senzillament, no veia cap necessitat de tornar a anar a cap psicòloga. L'Esther no em va fer cas i hi vaig haver d'anar.

Després de tres anys vaig tornar a les sessions amb la Natàlia. No sabia què li havia de dir o què havia de fer perquè entengués que estava enfadada —sóc una persona molt rancorosa i perdono, però no oblidó. Un cop asseguda a la nova "sala dels valents", no em vaig poder comportar com ho feia abans. Ho volia fer, però no ho vaig aconseguir, potser per maduresa, per prudència o per racionalitat. Només li vaig deixar clar que encara estava molt enfadada i ella em va demanar perdó. Després d'això, ens vam posar al dia i a partir d'aleshores vam començar de nou les sessions, de les quals ja n'hem fet diverses. No recordo de què tracten totes i cadascuna de les sessions, però hi ha una gran diferència amb les que fèiem abans: abans l'única que parlava era ella i ara soc jo la que no calla perquè necessito dir tot el que em passa i ara sé explicar-ho. Ella m'escolta —sovint és l'únic que necessito— i m'aconsella. A vegades, quan em passa alguna cosa amb una altra persona, intenta que entengui el comportament d'aquella persona, m'ensenya a ser empàtica. No m'agrada que ho faci perquè quan m'enfado amb algú, començo a pensar el motiu pel qual ha fet allò que m'ha molestat i ho acabo entenent i perdonant, malgrat que moltes vegades aquella persona no s'ho mereixi.

Amb la Natàlia hi vaig una vegada a la setmana i, tot i que a vegades no em ve de gust anar-hi perquè no tinc gaires ganes de parlar del que em passa i intento evitar-ho, surto de la sessió més feliç que quan hi he entrat. Fins i tot algun dia que no tenia sessió amb ella, hi he necessitat parlar i ho hem fet amb una trucada fins que em trobava millor. Altres vegades, a l'estiu quan treballo, per exemple, quedem per esmorzar, perquè per feina no puc anar a les oficines de Suara. La Natàlia és molt més que la meva psicòloga, es preocupa i s'involucra molt en tots nosaltres, no només ens dedica una hora de sessió, va més enllà.

Imatge 14. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: Les dues Sols que hi ha al meu interior. Font: pròpia.

CREIXEMENT PERSONAL

Considero que sempre he estat una persona que m'he valgut per mi mateixa i mai he necessitat ningú —almenys fins que em van ensenyar com n'era de bonic estimar i sentir-se estimada; sempre m'ho deia un dels educadors de cap de setmana del CRAE. Per tant, tot allò que havia de fer al pis no em resultava, ni em resulta, gaire complicat: posar la rentadora, tenir l'habitació recollida i neta, fer les tasques dels dimecres —que implicaven netejar la part de la casa que assignaven els educadors—, cuinar i netejar una vegada a la setmana, fer els deures i estudiar, etc. En definitiva, tasques de sentit comú per tenir una casa polida i una vida organitzada.

El que em costava realment era el que hi havia dins meu, que feia molt de temps que no ho treballava amb ningú, ja que la Natàlia havia marxat i quan anava a casa la Lydia no em volia passar la meitat del temps plorant, explicant-li les meves penes, i esperant els seus consells. Volia que el temps que passéssim juntes fos ple de rialles, més que cap altra cosa. Per tant, feia molt de temps que allò que tenia dins meu i no sabia com fer funcionar —les meves emocions, les enrabiades...— no rebia l'atenció que necessitava.

Quan vaig arribar al pis, tot allò que tenia regirat i que necessitava treballar es va multiplicar per quatre; aquell moment sempre el recordaré com el pitjor que vaig

haver de passar estant en centres, pitjor fins i tot que quan vaig entrar per primera vegada al CATE —tenia molta por, em sentia molt sola i estava envoltada d'adolescents desagradables que es comportaven com autèntics neandertals. Allà em trobava, una nena de quinze anys sent el centre d'atenció durant uns quants dies. Ara, quan hi penso, ric, però no podia suportar aquella situació; em vaig passar una setmana plorant a les.

A poc a poc m'hi vaig anar acostumant i vaig començar a crear un vincle molt bonic i diferent de tots els anteriors: amb l'Esther, l'educadora dels matins del pis, som iguals —el mateix sentit de l'humor, el mateix nivell d'antipatia... Ens entenem molt bé, ningú m'havia comprès mai tan bé ni tan ràpid com ella; va ser la primera tutora a la qual no li vaig posar les coses complicades perquè pogués arribar a mi.

Crec que mentre el Kevin vivia al pis, no vaig evolucionar gaire; vaig créixer i era madura amb quinze anys, amb setze i també amb disset, però fins que ell no va marxar jo no vaig fer el gran canvi, un canvi que va ser possible gràcies a l'ajuda de l'Esther, l'Anna, la Lydia i la Natàlia, però especialment l'Esther, que és amb la que més temps he passat aquests últims dos anys i que sempre m'ha escoltat, m'ha aconsellat i m'ha ensenyat.

I aquest canvi va començar l'any 2022. Em va costar tot l'any, però al final vaig aprendre que la meva felicitat no depèn d'altres persones. Vaig aprendre que per ser feliç no necessito gent que no em valora i que no vol estar al meu costat. He aconseguit no ser tan desagradable i no parlar d'una manera tan antipàtica, he après a utilitzar la meva racionalitat davant de tot, he deixat marxar persones que no volia que marxessin, i m'he adonat que tenia altra gent al meu costat que valia molt més la pena. He après a interpretar els meus sentiments, a empatitzar amb la gent i a entendre per què es comporten de certa manera. També he descobert els meus somnis i les meves metes, i cada dia tinc més clar en què no em vull convertir i, sobretot i el més important, he posat fi al cercle repetitiu de casa meva. I tot això ho he aconseguit perquè he deixat que els educadors i les educadores, la psicòloga i molta altra gent m'estimin i m'ensenyin com són les persones sanes i fortes de veritat.

Amb quinze anys, i encara menys amb onze, no m'hauria imaginat mai ser on soc ara. Tenia tan poca autoestima que només em veia les coses dolentes i em pensava que només servia per estar a disposició dels altres. Ara estic aprenent a no ser la "mare" de tothom, cada dia m'agrada més i estic més satisfeta en la mena de persona que soc i, tot i que la Natàlia m'hagi dit sovint que ho he aconseguit gràcies a mi, penso que no és del tot cert. Sí que hi he posat totes les meves forces i ganes, però soc una barreja de valors i ensenyaments de totes les persones que han passat per la meua vida, des de la Paula i la Daniela fins a la Lydia, l'Esther i la Natàlia, i tots els que ja no hi són i també els que s'han quedat.

I, tot i que em queden moltes coses per aprendre, estic molt orgullosa de mi mateixa i això encara em fa més feliç, perquè mai no m'hauria pogut arribar a imaginar on soc ara.

Imatge 15. Activitat feta a la sessió amb la psicòloga: El meu objectiu principal. Font: pròpia.

FAMÍLIA DISFUNCIONAL

Mentre estava al pis, casa meva, el funcionament era semblant al que he explicat del CRAE. Feia visites a la tia Isa i l'àvia i, quan visitava l'àvia, també aprofitava per veure els meus cosins i la Zaida, la germana de la meva mare.

A la mare no la veia des de molt abans del confinament, però l'estiu del 2021 vaig decidir tornar a tenir-hi visites. Ho vaig decidir un dia, de sobte; no és que fes temps que hi pensava. Ja estava acostumada a viure sense la mare. Però, d'un dia a l'altre, vaig pensar que sí que trobava a faltar la meva mare de veritat, la que potser no feia gens bé les coses, però almenys ho intentava; la que jo m'estimava, i no aquesta en què s'ha convertit ara. Però no deu haver estat fàcil haver de suportar tot el que ha hagut de passar i segur que almenys li han quedat més de deu traumes, a més dels que ja tenia.

Era la primera vegada que la veia després de "l'accident" del balcó. En veure-la, em va costar una mica dissimular el meu estat de xoc. Anava amb el caminador que fan servir els avis i tenia la cara una mica desfigurada. L'Esther, la meva tutora del pis, ens va acompanyar en la visita per donar-me suport i perquè, si en algun moment jo no hi estava a gust, poguéssim marxar de seguida. Però no va caldre, després de fer un cafè se'n va anar per deixar-nos el nostre espai.

Quan ens vam quedar a soles, li vaig explicar unes quantes coses que no sabia de mi, ja que almenys feia dos anys que no ens vèiem, però, al final, vam acabar parlant de l'accident i del que va passar amb l'àvia. Ella va explicar la seva versió dels fets, que òbviament era molt diferent de la de l'àvia. Entre les moltes coses que em va explicar, recordo que em va dir que ella no va pegar a l'àvia en cap moment, que no ho podia haver fet perquè no es podia moure. I que, al contrari, era l'àvia qui li pegava. I és clar, a qui havia de creure?: a la mare?, a l'àvia? Aquell dia vaig quedar saturada amb tanta informació.

Ni tan sols ara, dos anys després d'aquella xerrada, sabia dir a qui em crec: a cap de les dues, a totes dues... El meu treball de recerca es titula *La meva veritat*, perquè cadascú viu les coses de maneres molt diferents als altres. Vaig decidir aquest nom pensant, sobretot, en aquest moment de la història i sent conscient que, de tot el que hi ha escrit en aquests fulls, la meva família no n'acceptarà ni la

meitat, perquè no és la seva veritat, és la meua. Reconèixer veritats alienes en què un no queda gaire bé pot arribar a ser molt complicat.

La mare, un any després de l'accident, encara continuava amb l'Antonio. Segons ella, continuava amb la mateixa relació només perquè no tenia cap lloc on anar. Volia fer-ho millor i continuar endavant sense ell, però no sabia com desfer-se'n. El que és cert és que aquest home estava obsessionat amb la meua mare. A la mare, l'EIA li va oferir molts cops ajuda professional, però no la va acceptar. Així que, l'un per estar boig i l'altra per deixar-se fer i no acceptar ajuda, tots dos són molt culpables de tot.

Després d'aquesta visita no la vaig tornar a veure fins per Nadal. Les meves ganes de tenir una mare se'n van anar en orris quan vaig veure la que tenia i que no m'agradava gens, però, com que és qui m'ha creat i això no ho podem canviar, de tant en tant ens veiem.

De l'àvia, no n'he parlat gaire. Cal ressaltar que és la persona més important de la meua vida després dels meus germans. Es mereix un deu com a àvia, però, pel que fa a la resta... Tots exercim diferents papers a la vida —podem ser amics, germans...—, i ella era moltes coses.

Em va costar molt deixar d'idealitzar-la, perquè en realitat és el que feia. Tal com jo pensava abans, tot el que feia l'àvia sempre estava ben fet i sempre tenia algun motiu per fer-ho. Però, i ara?

Ara soc capaç de veure que hi ha moltes coses que fa que no estan ben fetes i té pensaments que no són correctes, però no només ella, gairebé tots els meus familiars més propers són així. Són persones molt tòxiques, es creuen que sempre tenen la raó i a qui els porta la contrària, li declaren la guerra o li fan gestos de desaprovació. No són capaços d'acceptar tot el que han fet malament o el que els passa, i ho arrosseguen amb ells.

Obliguen la gent a prendre partit, com si fossin els Capuleto i els Montesco, però dins la mateixa família. Sempre se separen per bàndols, uns contra els altres, i fins i tot van canviant les posicions: la mare pot estar un dia amb l'àvia contra el padrí i,

l'endemà, està amb el padrí contra l'àvia i, tant si estan en un cantó com en l'altre, escampen coses dolentes del contrincant, perquè els altres s'uneixin al seu bàndol.

Aquí també es pot veure el trauma transgeneracional de què parlava abans. Segons la història de vida de la meva àvia, la meva mare intentava posar en contra seu els seus propis fills, és a dir, la meva mare i els seus germans contra la meva àvia, i ho aconseguia. Ara passa el mateix. Amb mi ho han intentat, es pensen que no ho han fet perquè realment actuen inconscientment, però el cert és que si li parles malament d'una persona a una altra que t'estima i que ho faria tot per tu, creurà el que li dius. Ho sé perquè quan la mare anava en contra del *tito* Lolo —el seu germà—, jo, encara que me l'estimés de tot cor, el mirava amb mals ulls i pensava malament d'ell, encara que jo fos petita.

A hores d'ara m'ho continuen fent: hi ha hagut uns quants conflictes en què els principals involucrats són la padrina, la Zaida i la Lucía. A mi només se'm va explicar una part de la història, però més endavant la Lucía em va acabar de fer saber el que realment va passar. Ho va fer perquè volia el meu punt de vista i que li donés suport i l'aconsellés. Però, és clar, jo no volia prendre partit per cap bàndol, ni el de la tita, que té el suport dels meus familiars més propers com, per exemple, l'àvia i el *tito* Lolo, ni el de la padrina, que té el suport de l'Andrea i la mare, entre molts d'altres més. Jo no volia formar-ne part, no volia convertir-me en una més. El cert és que m'inclinava més cap a un bàndol que l'altre, perquè és impossible no fer-ho quan empatitzes i veus que l'una ho fa per maldat i l'altra perquè és el que sent, i, a més, una intenta que prenguis partit inflant-te el cap durant hores i l'altra no. Tot i així, no hi vaig prendre partit i, encara que ho hagués fet, jo sé donar la meva opinió sense allunyar-me de qui no la comparteix.

L'àvia va ser l'única persona a qui vaig explicar el que pensava i sentia, perquè encara que jo no estigués tan involucrada com abans en els problemes familiars, m'afecta molt el mal que es poden arribar a fer els uns als altres i a si mateixos. Potser m'hi hauria d'haver repensat i recordar que les converses entre els meus familiars mai no són privades, sinó al contrari: com més gent ho sap, més satisfets estan.

No va passar ni un dia que ho digués tot a la tita. Que la tita sabés el que jo pensava m'era indiferent, perquè és el que penso i ningú ho pot canviar; a més, l'hi podia dir a la cara perquè no tinc res a amagar. Sovint evito dir el que penso o el que em passa per no fer-los mal, però aquest cop l'hi vaig explicar a l'àvia perquè necessitava que algú involucrat m'escoltés i la seva reacció va trencar la confiança que li tenia, no només pel fet que ho va explicar a la tita Zaida, sinó també perquè em va confirmar que és com tots i que ella també hi pren partit. Quan vaig ser-ne conscient, em va caure el món al damunt. Sé que les persones no som perfectes i cometem molts errors, i la meva àvia també. Però el fet que es posés fins i tot en contra meu, que expliqués la meva confiança a la tita i que tractés els meus pensaments i opinions com si fossin una malaltia, em va costar molt d'entendre i perdonar i em provoca molta tristesa.

Segons la versió de la mare —cal veure el que hi ha de cert—, la tita li va dir que si jo pensava inflar el cap a la seva filla Lucía, no calia que anés a casa seva.

Sento moltíssim que la meva família hagi passat per tantes coses dolentes, però encara sento més que no hagi sabut trencar el cercle i que, per tant, continuï així.

La meva cosina Andrea, filla de la meva padrina i, per tant, "germana" de la Lucía, estava molt preocupada per aquesta qüestió.

De tant en tant em demanava parlar per telèfon per explicar-me el que passava, a vegades esperant que jo li digués que s'ha de començar a preocupar per ella mateixa i deixar d'intentar salvar a qui no vol ser salvat, que fes com jo. Perquè, és cert que m'involucro molt en la família i amb les persones que estimo, però només quan m'ho demanen, només quan veig que estan en perill de destruir-se els uns als altres.

Si l'Andrea no m'hagués trucat molts dies preocupada per certs temes, hi ha coses que no les sabia, perquè arriba un moment en què ja no vull estar tot el dia pendent de persones que no em tenen en compte per res. Ningú no s'adona que cada dia penso en ells i de les ganes que tinc que el seu cap faci un *clic* i sàpiguen fer bé les coses.

Sé que quan l'Andrea em truca amb el seu bon humor i la seva alegria de cada dia és una manera de demanar ajuda, perquè sempre treu algun tema sobre la Lucía i, no ho diu en veu alta, però li preocupa molt i necessita algú com jo —no ho dic per tirar-me floretes— que li digui sense embuts el que pensa i l'aconselli com portar o intentar portar la situació.

La tia Isa continua cuidant les meves germanes, i la veritat és que és el millor que els ha pogut passar, perquè després d'estar un any amb les famílies d'acollida ves a saber on haurien anat a parar.

El primer any la tia s'ho va prendre amb diversió i amb molta il·lusió, però quan va passar un temps no sé si li va resultar gaire divertit haver de cuidar dues nenes que, tot i que sí que se les estima molt, no eren seves, dues nenes que requereixen atenció a temps complet i que no li deixen temps per a ella mateixa. Ella ja havia cuidat els seus dos fills i, a vegades, m'imagino que es deu plantejar per què es va oferir a cuidar les meves germanes. Tot i que deu tenir moments de cansament absolut i, per tant, moments de feblesa, ella continua endavant i ho intenta fer el millor possible, però el millor possible és el millor? És a dir, és cert que la tia dona tot el que pot i més per cuidar les nenes, però n'hi ha prou? Això significa que ho fa bé? Jo crec que no. Va arribar un moment que es feia evident que ja no les suportava més. Entenc que criar dues nenes mogudes cansa molt, però això no vol dir que hakis d'estar sempre parlant amb un to desagradable ni que et puguis tancar a l'habitació estona bona part del dia i no prestar-los atenció. És cert que les petites esgoten, però no és motiu per anar per la vida com una ànima en pena i estar tot el dia queixant-te. L'altre dia em va dir: "La vida de l'estudiant és més fàcil". Com? No sap quantes vegades he plorat perquè no m'he vist capaç d'escriure aquest treball, no ha vist quantes vegades m'he enfadat perquè només havia tret un cinc quan pensava que podia treure una nota millor, no ha vist les meves tardes de bogeria estudiant. Sí, treballar cansa, ho sé perquè també he treballat, però tant de bo canviés la seva perspectiva del món, perquè aquesta negativitat seva la paga amb les petites, més amb una que amb l'altra, i no m'agrada gens presenciar-ho.

Té molt de favoritisme per la Vero, es nota i es veu, tothom n'és conscient, fins i tot ella, encara que no ho vulgui acceptar. Un dia no va poder més i em va dir que

estava cansada de totes les nostres mirades, que li donaven a entendre que alguna cosa feia malament, però, és clar, no la puc mirar d'una altra manera si a una de les meves germanes la tracta tirant-li floretes i a l'altra li parla malament tot el dia i li diu coses molt desagradables.

Jo no sóc ningú per qüestionar com cries dues nenes que no són teves, però no puc dissimular les cares, i menys amb una cosa com aquesta, tan molesta per a mi i que acaba fent mal a una de les meves germanes, precisament la més sensible, la Laura, que amb el pas del temps ha anat acumulant molts de traumes que li han deixat seqüeles: quan algú alça la veu, s'espanta; quan vaig a fer-li una carícia a la cara o als cabells, es pensa que li pegaré, perquè la mare pegava tant al Dani com a la Laura quan eren petits. Suposo també que de veure com l'Antonio pegava a la mare ja li va quedar la por i, per tant, amb la Laura s'ha d'anar a poc a poc, perquè és molt delicada amb aquestes coses, igual com el Dani. Tots tenim les nostres coses, i sembla que d'això la tia se n'oblida.

Una vegada que estàvem parlant la Laura i jo, la tia es va posar enmig de la conversa fent servir un to que semblava que estigués enfadada, tot i que ella sempre té una manera de parlar que sembla que ho faci amb ràbia. I, és clar, la Laura, quan la va sentir parlar així, es va cohibir i no em responia a una pregunta que li havia fet. Llavors la tia, en veure que no em contestava, va començar a dir coses que no venien a tomb: "Si, ara fes-te la víctima i quedo jo com la dolenta", "Perquè, és clar, tinc favoritisme amb la Vero", i altres frases impertinents. Jo em vaig quedar en xoc, no només perquè no tenia res a veure amb el tema que estàvem tractant, sinó perquè encara que tot allò que deia tenia a veure amb la nena, ella no li ho havia retret mai. La Laura no és la culpable que la tia se senti malament per actuar d'aquella manera, però sí que és la persona amb qui més fàcil ho té per desfogar-se d'allò que sap que fa malament i que no vol admetre, però amb aquell numeret es va descobrir.

Jo, quan fa coses incoherents, no acostumo a qüestionar-la, encara menys si les petites són davant, perquè després, quan jo no hi soc, sembla que fan el mateix que faig jo. Però aquell dia no em vaig poder aguantar, perquè vaig veure la cara que va posar la meva germana, i sense pensar-m'ho li vaig preguntar a què venia tot allò, i ella va marxar remugant.

Amb tot això no vull dir pas en cap moment que la tia no sàpiga cuidar les nenes o ho faci malament sempre o no els doni amor. El que vull dir és que em sembla molt greu que hagin de viure coses com aquestes després de tot el que han passat per culpa de la mare.

I, amb la mare, aquest últim any 2022, anàvem quedant de tant en tant. J no avisava ni l'EAlA, ni l'educadora. Simplement quan em venia de gust li deia de quedar per esmorzar una estona. I la veritat és que ens hem vist més i hem parlat més així, però sorprenentment m'he adonat que no la necessito. Hi ha dies que em parla i em fa tanta mandra contestar-li que puc no fer-ho durant dues setmanes. No sé ni tan sols perquè continuo quedant amb ella, suposo que perquè és la meva mare. Per això i perquè a finals del 2021 i principis del 2022 per fi va començar a moure's per alliberar-se de l'Antonio, i com que aquest li feia la vida impossible la mare va estar durant un temps en un pis per a dones maltractades. Ningú no havia de saber on era aquest pis; d'aquesta manera, aquestes dones i la meva mare estaven més segures, fins que li van trobar un pis compartit que la mare podia pagar amb la paga d'ajuda que tenia. Un cop va sortir del "centre" d'ajuda a les dones maltractades, va trobar l'Antonio un dia pel carrer i aquest la va obligar a anar amb ell. Quan la mare va poder, va trucar a la policia i aquests van col·locar una polsera al turmell d'aquest home perquè quan estigués a prop de la mare ella pogués prémer el control que tenia i els policies la podien anar a ajudar; tenia una ordre d'allunyament. Però l'Antonio la va incomplir perquè va estar deambulant gairebé una setmana sencera pel pis de la mare i aleshores el van condemnar a sis mesos de presó, que finalitzen el 20 de gener del 2023.

Com que va ser capaç de fer fora aquest home de la seva vida, vaig considerar tornar-la a incloure una mica més de debò en la meva.

Fa res la vaig veure pel meu aniversari, el 8 de gener del 2023, i em va explicar que el més segur i el que esperava era poder tenir visites amb les meves germanes ben aviat. Jo no em vaig poder aguantar i, com normalment faig quan parlo amb ella, no li vaig posar bona cara i li vaig dir molt seriosament que si tornava a veure-les, que complís amb els dies de visites i que no parlés malament de cap familiar per posar les dues nenes en contra de ningú. Estava segura que els parlaria malament de l'àvia, que ha fet molt més per les nenes del que la mare ha fet mai. També li

vaig demanar que parlés amb un llenguatge correcte, ja que d'ençà que tenia de parella aquell home que la maltractava feia servir males paraules i un castellà molt mal parlat i barroer.

Li vaig explicar a la tia Isa que la mare em va dir que tornaria a tenir visites aviat; a mi no m'importava gens que les nenes poguessin tenir un mínim contacte amb la seva mare, però sí que em preocupava com actuaria la mare, i li vaig explicar a la tia que la Lydia m'havia comentat que les nenes, si volen i ho necessiten, poden anar a Psicointegra, com jo, i fer teràpia. I és clar que ho necessiten: la Vero no sap ni qui és la seva mare; algú l'haurà d'ajudar a afrontar la situació quan l'hagi de tornar a veure i explicar-li per què no l'havia conegut fins aquell moment, ja que els de casa meva són molt evitatius i mai diuen la paraula "mare" davant les petites. A més, la Laura s'espanta només de veure que algú aixeca la mà davant seu, es continua fent pipí a la nit, es cohibeix quan alces una mica la veu... I si la mare vol tornar a veure-les, haurien de rebre suport psicològic perquè estiguin preparades quan les torni a abandonar, perquè ho tornarà a fer, això ho tinc clar.

Mai pots descansar amb la meva família i, en part, està bé, és entretingut. Per moltes coses dolentes que hagin fet o que ens hagin passat, els segueixo estimant. No sabeu que difícil ha estat escriure tot aquest paràgraf llarguíssim, perquè, tot i que soc capaç de veure-ho tot d'una manera bastant objectiva, tot i que mai acaba de ser-ho del tot, són la meva família i mai els acabo de mirar amb mals ulls ni tampoc els ho retrec tot, perquè tampoc és del tot culpa seva, senzillament és així com han après a comportar-se.

Són el més important que tinc i, malgrat que a vegades m'agradaria ser com molts d'ells i desaparèixer i que no em tornin a veure mai més, perquè m'esgoten i no puc més, no ho faig. Perquè també hi ha moltes coses bones, també ens estimem i tenim records preciosos i moments inoblidables, amb tots i cadascun d'ells: l'àvia, la tia Isa, la tita Zaida, el Lolo i l'Andrea hi han estat sempre. Fins i tot quan els meus pares no hi eren, ells han estat incondicionals, i s'han equivocat, però equivocar-se és de persona. Només els queda adonar-se dels errors i aprendre'n; potser no ho aconseguiran mai, però tant de bo els que venen després de nosaltres ho puguin fer millor i facin com jo: posar fi al trauma transgeneracional.

Continuarà. Sempre continua.

Marc teòric en funcionament

QUÈ ÉS UN PIS D'AUTONOMIA?

Un pis d'autonomia és un servei d'habitatge de caràcter assistencial i educatiu per a joves d'entre setze i divuit anys amb mesura d'acolliment simple en una institució. Està pensat per als joves que es considera que necessiten iniciar un procés de desinternament progressiu per assolir la majoria d'edat amb la capacitat suficient per obtenir la integració social, tot i que l'entitat pública de protecció de menors en manté la tutela i el control.

OBJECTIU DEL PIS D'AUTONOMIA

L'objectiu del pis d'autonomia és donar resposta a situacions i necessitats que requereixen una especialització tècnica alternativa a la família d'origen oferint guarda, educació i preparació per a la vida autònoma. Per tant, s'hi treballa aquesta autonomia i es deixa que els adolescents cuinin, netegin, siguin capaços de trucar ells a gimnasos, per exemple, puguin anar sols al metge a l'edat corresponent, etc.

FUNCIONS DEL PIS D'AUTONOMIA

Les funcions del pis d'autonomia són les següents:

- Promoure, establir i aplicar mesures d'inserció social, laboral, educativa i familiar.
- Coordinar-se amb els serveis socials bàsics, amb els equips professionals dels altres sistemes de benestar social, amb les entitats associatives i amb les que actuen en l'àmbit dels serveis especialitzats.
- Proporcionar als menors atesos tota la cobertura inherent a l'exercici de la guarda i l'educació.
- Preparar el desinternament dels menors atesos de manera gradual i progressiva.

- Qualsevol altra funció que estableixi l'ordenament jurídic vigent.

AUTONOMIA

L'autonomia, en termes generals, és la condició, l'estat o la capacitat d'autogovern o de cert grau d'independència.

Així, l'autonomia d'una persona és la capacitat o la condició de desenvolupar tasques d'una manera independent.

L'autonomia personal és un concepte propi de disciplines com ara la filosofia, la pedagogia i la psicologia. Es pot definir de manera genèrica com la capacitat de prendre decisions i actuar en qüestions relatives a un mateix.

En aquest recurs s'intenta treballar l'autonomia; hi ha persones que ho aconsegueixen i hi ha d'altres no, però els educadors, individualment amb la seva tutoria, intenten fer-ho el millor possible perquè un cop aquesta persona hagi de marxar marxi del pis es pugui valdre per si mateix. En conclusió, s'inicia un procés per assolir un nivell d'independència personal suficient per desplegar amb garanties d'èxit el seu projecte vital a partir de la majoria d'edat.

TRAUMA TRANSGENERACIONAL

És relativament freqüent veure en consulta casos de trauma heretat dels antecessors. Normalment es presenta de manera confusa; la majoria de les persones no relacionen els símptomes que estan patint amb situacions dels seus ascendents, generalment es creu que el passat ja ha passat i que no té res a veure amb un mateix en el present. Costa d'entendre que no estem separats de la història familiar, de les repercussions que poden tenir els esdeveniments traumàtics en el desenvolupament familiar i com els seus efectes es traspassen de generació en generació.

Quan en les circumstàncies actuals no apareixen indicadors externs de malestar, o situacions estressants, cal mirar enrere i esbrinar què va passar en els primers temps, què es va aprendre, què es va contagiar, quins patrons continuem repetint de generació en generació. No és fàcil a simple vista, ja que aquests traumes solen estar fortament protegits pel secret; no se'n parla, no s'esmenta, se sol dir que no

tenen a veure amb el present. En el cas de la meua família, però, tothom que conegui la meua besàvia i tots els successos durant la infància i l'adolescència de la meua àvia i els seus germans tindrà clar que és com un copiar i enganxar d'una vida a l'altra, però ells no ho volen veure.

Actualment—segons la pàgina web en la qual em baso i que afegiré a la bibliografia web— els estudis científics avalen àmpliament aquest plantejament. Se sap com el malestar, per exemple, d'un pare que pateix per les pròpies vivències es traspassa involuntàriament als seus fills, que solen no comprendre el que passa. Es forma una mena de cadena, en què cada membre de la família és una baula en el patiment. Per poder-ho suportar, es creen innombrables defenses, que tot i que en la infància són necessàries per sobreviure al dolor i la incertesa, en l'edat adulta representen un fort llast per poder tirar endavant. Per tant, aquest dolor que es traspassa d'uns membres de la família als altres va generant creences disfuncionals en cadascun d'ells, i n'afecta considerablement l'autoestima, ja que es percep un ambient de rebuig, desconcert, inseguretats o abandonament emocional, en el millor dels casos, ja que les conductes desajustades poden esdevenir d'una violència extrema, tant física com emocional.

El trauma transgeneracional no és incurable, res no ho és. Jo he aconseguit no seguir els passos dels meus familiars, però molt d'ells no han estat capaços de fer-ho pel simple fet que no n'eren conscients ni tenien gent al seu voltant que els ajudés.

SUARA

És una cooperativa d'iniciativa social i sense ànim de lucre amb gairebé quaranta anys d'experiència acumulada en el sector de l'atenció a les persones, que dona resposta a la globalitat del cicle vital de les persones.

Amb més de 4.000 professionals, Suara gestiona un ampli ventall de serveis i equipaments, i desenvolupa la seva activitat en els àmbits de serveis socials, atenció a la dependència, infància i famílies, benestar i salut, tercera edat, educació i formació, i ocupació i feina, entre d'altres. Cadascun dels seus serveis o projectes és al centre de l'activitat.

Gràcies al seu model organitzatiu en xarxa i al seu sistema de gestió, basat en la responsabilitat social i el treball col·laboratiu, poden adaptar la resposta a les necessitats concretes.

La seva estructura organitzativa es regeix per l'Assemblea de Sòcies i Socis de la cooperativa, que és el màxim òrgan decisor. Aquesta forma organitzativa afavoreix l'apoderament de totes les persones des del seu lloc de treball mitjançant un model de governança que fomenta la participació directa en la presa de decisions del dia a dia.

Objectiu de Suara

La missió de Suara és transformar l'entorn social i millorar la realitat de les persones mitjançant serveis de qualitat arrelats al territori, que en promoguin el benestar i el creixement, gràcies a un projecte empresarial cooperatiu.

Valors de Suara

Innovadora: la transformació d'idees en projectes i la incorporació de la tecnologia en la seva activitat garanteixen la màxima eficiència i són eixos clau del futur.

Propera: l'activitat de la cooperativa gira al voltant de les persones: professionals, persones ateses, clients i col·laboradors.

Participativa: consisteix en la gestió democràtica de la cooperativa, el treball en xarxa amb els agents externs i la potenciació de l'empoderament de totes les persones vinculades a Suara.

Socialment responsable: compromesa amb el medi ambient, el desenvolupament territorial, la generació d'ocupació i la reinversió dels excedents societaris.

TEORIA DE MASLOW

Finalment, però no menys important, arribem al cinquè i últim nivell de la piràmide de Maslow, un nivell que he pogut assolir després d'un llarg recorregut.

Les necessitats d'autorealització se situen en el nivell més alt i únicament es poden satisfer un cop s'han aconseguit els nivells anteriors. En aquesta etapa és quan

l'ésser humà busca el seu creixement personal i poder desenvolupar tot el seu potencial per assolir l'èxit. Són persones autorealitzades aquelles que són conscients de si mateixes i que es preocupen per les opinions dels altres — moralitat, creativitat, èxit, etc. Aquest cinquè nivell és el més racional i el que ens diferenciaria dels animals, ja que la resta són necessitats de carència.

Tot i que crec que em falten moltes coses per aconseguir, tinc clar que sóc una persona realitzada d'acord amb els exemples següents que estableix el mateix A.

Maslow:

- Tinc una percepció clara i eficient de la realitat.
- Sóc autònoma i independent.
- Sóc creativa, original i capaç de resoldre problemes.
- Tinc un bon sentit de l'humor, capacitat amorosa...
- Distingeixo el bé del mal.
- No sóc rebel contra una autoritat raonable.

DESPRÉS DELS DIVUIT

Aquest any 2023, he fet els divuit, que em feien, i em fan, molta por, per ser sincera. Recordeu que per res del món volia viure al pis? Què era el pitjor que em podia haver passat? Que no era casa meva si no hi havia el Kevin?

Doncs qui m'ho havia de dir, ara no en vull marxar, i no té res a veure ni amb el Kevin ni amb la por a la vida adulta —la qual realment sempre he desitjat amb totes les meves forces—, sinó novament perquè és casa meva, més que cap altre centre. Aquí he après tot el que em faltava per acabar de ser la persona que volia ser, aquí he decidit tantes coses: qui val la pena i qui no, on vull treballar per primera vegada...

El pis d'autonomia ha estat el millor que m'ha pogut passar. Òbviament, no n'he estat conscient fins ara, que estic a punt de pàgina girar full, i la veritat és que no canviaria res del meu camí fins aquí, encara que hagi tingut mil problemes a casa, encara que m'hagi passat molts dies plorant sense poder tirar ni cap endavant ni cap enrere, perquè em sentia estancada; encara que recordo dies, inclús mesos que van ser els pitjors de la meva vida, mai canviaria res. Perquè al CRAE em van ensenyar que l'estima per mitjà de la paraula és molt important, però al pis d'autonomia he crescut com a persona, del pis en sortirà la Sol que tant desitjava quan era petita.

I cap a on anirà aquesta Sol? És el que em pregunta tothom ara que tinc divuit anys, jo també m'ho preguntava molt abans de fer-los...

Finalitzaré segon de batxillerat al pis i, a l'estiu, cap a finals de juliol aproximadament hauré de marxar, tot i que no està decidit quina mena de servei faré servir (el més conegut són els pisos de 18 a 21, en què viuen com a màxim quatre persones i hi ha un educador o educadora que hi va una hora o dues per veure si necessiten alguna cosa o per ajudar papers amb la paperassa...). Jo moltes vegades he dit a l'Esther que ja estic cansada d'haver de dependre d'un educador o d'un servei que ofereixen per a nens tutelats o extutelats; és clar que és el que soc,

però vull començar a emprendre el meu camí una mica separat del fet que soc nena tutelada. I, per aquest motiu, li he dit que no voldria anar a un pis de 18 fins a 21, tot i que possiblement és el que acabaré fent, per rebre l'ajuda que necessito i perquè, com que de vegades la paga que tenim els menors tutelats arribar més tard que d'hora per pagar el lloguer, és més fàcil estar en aquest pis que en un altre amb algú que li és igual si reps una paga o no la reps. Vagi al pis que vagi serà a Girona, i amb cap familiar, perquè ja ho he dit: adeu al trauma transgeneracional.

Marc teòric en funcionament

INSTITUCIONALITZACIÓ

Si parlem de l'impacte d'estar intern en una institució, cal tenir en compte el concepte d'institucionalització.

Es tracta d'un terme que va començar a estudiar el filòsof Michel Foucault en la seva obra *Vigilar i castigar* (1975). En aquesta obra, Foucault examina els mecanismes socials i teòrics que expliquen els canvis en els sistemes penals occidentals. I en aquest examen presta especial atenció a les institucions disciplinàries que apareixen a partir de finals del segle XVII amb la revolució industrial i liberal. La presó moderna és el model que pren com a referència per a les institucions disciplinàries, perquè ell pensa que els mecanismes i els efectes sobre els interns en aquesta institució serien aplicables a d'altres com l'escola, els hospitals —especialment els psiquiàtrics—, els orfenats —és a dir, el sistema d'acolliment dels menors—, els cartells militars o, en aquest cas, els centres d'acollida per a joves tutelats.

Però abans de detallar què és la institucionalització, cal aprofundir en el concepte d'institució disciplinària. En què consisteix segons Foucault? Doncs és una institució caracteritzada per quatre elements bàsics:

- **Disciplina:** tota institució disciplinària programa la conducta dels subjectes institucionalitzats d'acord amb un ordre que els imposa. Per això, les

institucions disciplinàries formen el seu propi sistema reglamentari i de sancions.

- Vigilància: els individus institucionalitzats estan sotmesos a vigilància a fi de detectar les desviacions del reglament i, sobretot, prevenir-les.

En aquest sentit de prevenció, un element important que destaca Foucault és l'observació que ja havia fet anteriorment el filòsof Bentham, segons la qual els individus adapten la conducta a les lleis quan se senten vigilats (desacceleren un vehicle quan detecten la presència d'un radar).

- L'ús del càstig i el premi com a elements d'evitació de les desviacions de la conducta disciplinària i de foment de la seva adequació.

L'objectiu, en definitiva, de la institució disciplinària, segons Foucault, acaba sent obtenir una homogeneïtzació de la conducta dels interns i diluint qualsevol forma de resposta alternativa o divergent.

Ara ja es pot respondre a la pregunta: en què consisteix, segons Foucault, la institucionalització. És el procés pel qual el subjecte s'acaba fent completament dependent de la institució en què se l'ha tractat. Aquest impacte s'avantposa a la finalitat teòrica de la institució disciplinària: l'educació, la reinserció, la curació, la rehabilitació, etc., és a dir, l'impacte de la institucionalització seria la incapacitat parcial o total de viure en llibertat. Aquest impacte és especialment visible, segons Foucault, en presons i en infants institucionalitzats en orfenats després de llargues estades.

La qüestió és: fins a quin punt aquest impacte també es veu en les diferents formes d'acolliment com el CRAE, el CATE, etc. Perquè, malgrat els beneficis evidents que suposa la protecció del menor, no està clar que n'aconsegueixin fomentar l'autonomia (d'aquí els pisos d'autonomia) i altres necessitats bàsiques perquè sàpiguen dur a terme la seva vida fora de la institució. I és cert que hi ha menors que desitgen tant sortir dels centres, que els és igual tot el que els educadors o professionals els intenten ensenyar. Quan fan divuit anys tornen amb els pares o els familiars dels quals els van separar pel seu bé i, per tant, no avancen, sinó que es queden estancats, i quan s'adonen que els seus familiars no els poden donar o

ensenyar el que podien haver après al centre, ja és massa tard. Per tant, Foucault tenia raó: hi ha gent que viuria sempre de la institucionalització de la qual tenia ganes de marxar.

Però també depèn de cada persona, ja que no tots som així. I és clar que en un dia de nostàlgia es pot trobar a faltar la institucionalització, però de la mateixa manera que un nen que ha viscut tota la vida amb els seus pares, els trobarà a faltar quan marxi de casa.

PREJUDICIS I ESTEREOTIPS

Aquest capítol tracta els dos conceptes fonamentals de la sociologia: els estereotips i els prejudicis.

L'estereotip, positiu o negatiu, és una generalització no fonamentada i acceptada per un col·lectiu.

El prejudici, en canvi, arrenca d'un estereotip negatiu a partir del qual es valora emocionalment, es jutja socialment i s'orienta la conducta. La discriminació és el resultat de la conducta condicionada pel prejudici.

Totes aquestes "descripcions" de les persones no les faig perquè sí; es tracta de persones molt destacades que han format part de mi i moltes en continuen formant part. També són persones que formen part d'un grup col·lectiu, com ho som els nens i les nenes que vivim en un centre, als quals molta gent ens veu d'una manera molt generalitzada. Però per analitzar fins a quin punt això és així m'ajudo d'una enquesta sobre aquesta qüestió, que incloc més endavant, i de l'anàlisi que he fet dels resultats.

Enquesta

L'objectiu d'aquesta enquesta feta a 231 persones era fer visibles, a través de les respostes, els prejudicis i estereotips que jo sempre he sentit en primera persona.

Les preguntes que inclou són les següents:

- Indica la teva edat
- Saps què significa ser un nen tutelat?
- Si la resposta a la pregunta anterior és negativa, apareix l'explicació de qui són els nens tutelats.

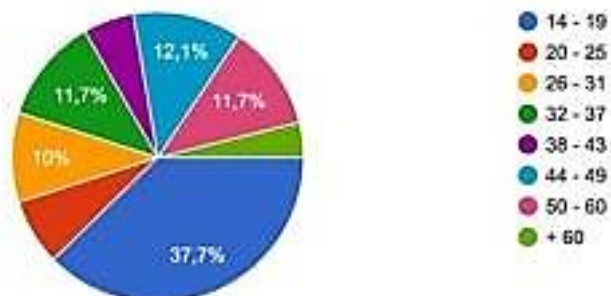
- Coneixes algú que visqui o hagi viscut en un centre?
- Creus que tots els nens que viuen en un centre són iguals?
- Creus que són acceptats per la societat?
- Quins adjectius creus que corresponen als nens tutelats?
- Sabries reconèixer un nen tutelat pel carrer?
- Creus que els nens tutelats són una mala influència per a la resta de joves?
- A la pregunta anterior heu assenyalat que NO tots els nens tutelats són iguals. Per què?

Però tot i que aquestes preguntes estan pensades per contrastar-les amb la meua hipòtesi que, com deia, he vist demostrada en les meves vivències a l'escola, al carrer i a l'institut, els resultats obtinguts a primer cop d'ull han estat diferents. Ara bé, si anem una mica més al fons de la qüestió, penso que els prejudicis i els estereotips apareixen clarament, tot i que no exactament de la manera que jo esperava.

A continuació exposo els resultats de l'enquesta, no pregunta per pregunta, sinó que he fet una selecció de les preguntes i respostes que entenc més significatives. Però cal deixar clar d'entrada que l'anàlisi que en faig està condicionat pel fet que jo mateixa soc una menor tutelada i que això, evidentment, influeix en la meua interpretació de l'enquesta. Algú creu que és possible l'observació neutra en aquesta qüestió o en tantes d'altres?

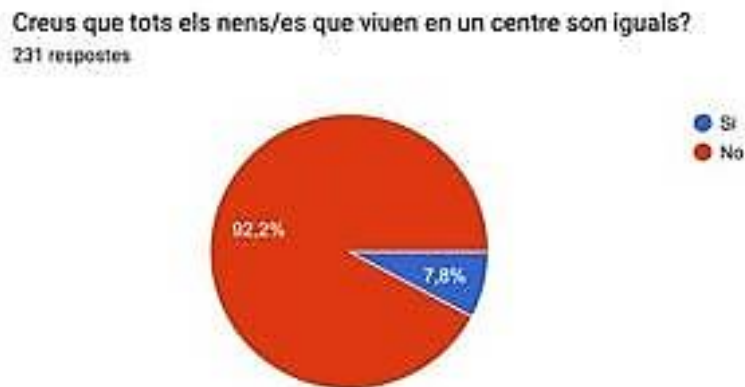
Indica la teua edat:

231 respostes

Imatge 16. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Aquesta era la primera pregunta de l'enquesta. L'objectiu principal era que "gent gran", és a dir, persones de més de vint-i-cinc anys, fossin les que més votessin, ja que la majoria d'adolescents d'avui dia accepten i entenen els nens i les nenes tutelats, perquè són el grup amb el qual més conviuen. Tot i així, com que els meus contactes propers són gent de la meua edat, aquesta ha acabat sent la franja d'edat que més ha participat en aquest formulari, però més de la meitat són persones de més de dinou anys, per tant, no són només adolescents els qui han donat el seu punt de vista.

Imatge 17. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

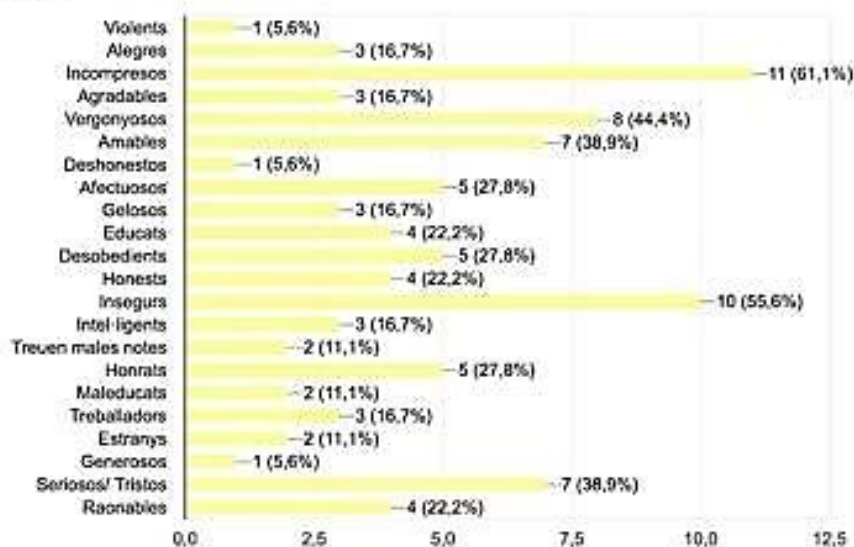
A partir d'aquesta pregunta és on es comença a marcar la diferència. Les persones que van votar que sí, és a dir, que tots som iguals —un 7,8%—, es van redirigir a la pregunta següent: Quins adjectius creus que corresponen als nens tutelats? Quan vaig fer aquestes preguntes i aquesta redirecció, ho vaig fer pensant en el fet que si una persona vota que tots els nens tutelats són iguals és perquè té pensaments negatius vers aquests i, per tant, molts dels adjectius negatius que hi ha en aquesta llista els semblarien correctes, però no és així.

Tot i que els adjectius més negatius no han estat els més votats —com jo esperava—, els més escollits també donen peu a opinar:

Incompresos, insegurs i seriosos/tristos:

Quins adjectiu creus que corresponen als nens/es tutelats?

18 respostes

Imatge 18. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

És possible que molts infants de centre compleixin aquestes qualitats, però no tots. Hi pot haver influït el fet que jo mateixa podria ser caracteritzada com a tal i potser per aquest motiu les persones enquestades que em coneixien han fet una generalització. En tot cas, com es veia abans a la descripció dels meus companys i companyes, hi ha menors de centre amb diferents personalitats i estats d'ànim. Tot i així, és evident que les circumstàncies que et porten a un centre d'acollida no són, per regla general, les millors per fomentar l'alegria d'un menor. Però aquí em sembla que és important dir que no són d'una manera o d'una altra, sinó que "estan" així no perquè viuen en un centre; "estan" així de tristos o insegurs pel que han viscut anteriorment, és a dir, no perquè són tutelats.

En últim lloc, un percentatge en principi inferior, però igualment rellevant, de les persones que han votat que tots els nens tutelats són iguals tenen dues últimes preguntes en comú amb els que pensen que no tots els nens tutelats són iguals.

Respostes de les persones que pensen que els nens tutelats són iguals:

Sabries reconèixer un/a nen/a tutelat pel carrer?

18 respostes

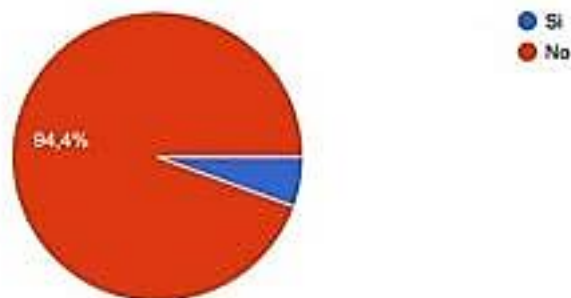

Imatge 19. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Imatge 20. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Creus que els nens/es tutelats són una mala influència per a la resta de joves?

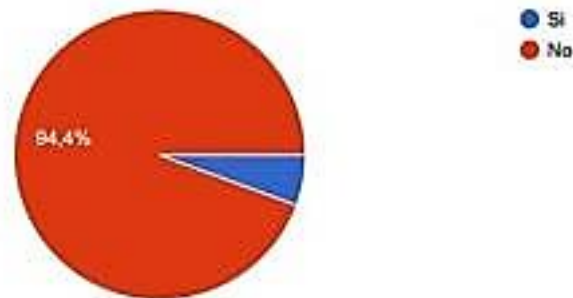
18 respostes

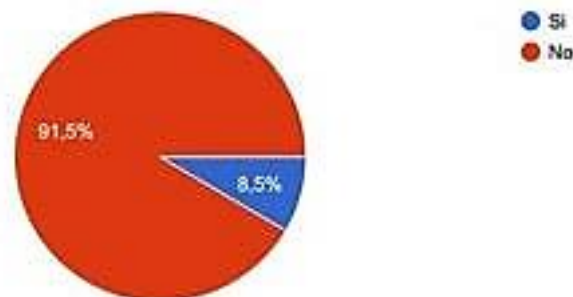
Respostes de les persones que pensen que els nens tutelats no són iguals:

Encara així pots creure que són una mala influència per a la resta de joves, ho creus?
213 respostes

Imatge 21. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Sabries reconèixer un/a nen/a tutelat pel carrer?
212 respostes

Imatge 22. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Com podeu observar a les imatges, el 7,8% de les persones que creuen que els nens tutelats són iguals tenen un grup molt reduït que han votat "negativament" respecte als nens tutelats; del 100% d'aquells, només el 5,4% pensa que els reconeixerien pel carrer o que són una mala influència.

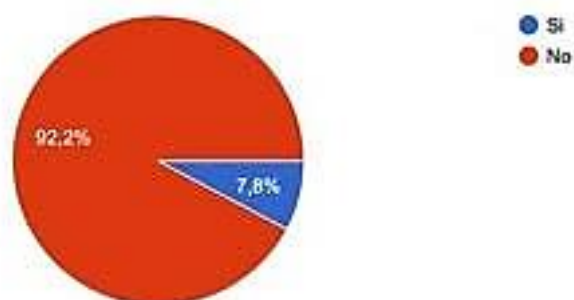
El més curiós —i per això deia abans que s'havia de gratar una mica— és que quan vaig repetir aquestes preguntes a les persones que inicialment havien votat que els menors tutelats no són iguals, un percentatge molt més alt —un 8,5%— va dir que són capaços d'identificar-los a simple vista, i això és força irònic, tenint en compte que aquest segon grup semblava que entenia que tots els menors tenim uns sentiments i unes condicions de vida diferents, però al final generalitzen molt més. Segons ells aquest segon grup, si veiessin un nen tutelat pel carrer, el reconeixerien com a tal, i si una persona es creu capaç de fer-ho, és perquè segueix uns

estereotips, i aquests s'acostumen a convertir en prejudicis. I són precisament aquestes persones les que després també creuen que les persones diferents és millor tenir-les lluny o no barrejar-s'hi.

Parlen bé dels nens tutelats, no els veuen amb mals ulls, però a l'hora de la veritat no voldrien que aquests nens s'apropessin a ells o als seus fills, perquè són una mala influència.

Creus que tots els nens/es que viuen en un centre són iguals?

231 respostes

Imatge 23. Respostes a la pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Unes contradiccions que també es veuen clarament són les de les justificacions que demano a aquest 92,2% de persones en teoria sense prejudicis respecte a les persones menors tutelades, amb la pregunta següent:

A la pregunta anterior heu assenyalat que NO tots els nens/es tutelats són iguals. Perquè?

Text d'una resposta breu

Imatge 24. Pregunta de l'enquesta. Font: pròpia.

Per comentar aquesta pregunta i les seves respostes he triat les més estranyes i les més repetides, ja que analitzar-les una a una ocuparia massa espai i entenc que aquí és més adient un mètode qualitatiu que quantitatiu.

D'una banda, tenim les respostes, en principi, coherents, és a dir, les que estan d'acord amb l'enunciat general de la diversitat dels menors:

"Perquè cada nen està sota la tutela de l'Estat per diferents raons i cadascú té un motiu per ser-hi. Cada nen té una història darrere diferent, i per això penso que no

són iguals, ja que cadascú, segons el seu passat i el que ha viscut, serà atès amb més atenció o menys."

Tot i que he dit que la considero coherent, en moltes respostes surt la paraula "atenció", per exemple: "... alguns poden arribar a fer coses dolentes per atraure l'atenció..." i quan la fan servir em donen a entendre que els nens tutelats necessiten una atenció que, per exemple, els nens que tenen els seus pares o familiars no necessiten, i no crec que hagi de ser així. A més, sempre que algú fa servir la frase típica: "ho fa per cridar l'atenció", sembla que sigui una cosa dolenta voler que algú et faci cas perquè no has rebut mai prou atenció o perquè tu creus que no n'has rebut prou, això no és dolent.

"Perquè cadascú té unes vivències i una vida diferent. Igual que els nens que viuen amb la seva família, no tots són iguals."

Aquesta és una de les meves frases preferides, gairebé l'única que he marcat com a totalment correcta (per mi):

"Cada persona és diferent, viu situacions diferents, no podem dir que tots són iguals perquè són nens tutelats. Això és l'únic que tenen en comú, després cada nen tindrà la seva història."

I també hi ha les **no coherents**, és a dir, les que tot i que partien de la diversitat de menors, al final queda clar que sí que entenen que hi ha punts en comú, la qual cosa confirmaria l'existència d'estereotips i prejudicis. Moltes d'aquestes respostes tenen a veure amb la religió o amb el país del qual es prové, és a dir, molta gent que ha respost l'enquesta entén per "nen tutelat" només els MENES:

"Perquè depèn de la cultura que tinguin."

"Hi ha prejudicis per a tothom, tant si són tutelats com si no... sobretot pel lloc d'origen."

"Per discriminació de raça o religió."

"Perquè tenen famílies diferents, i també n'hi ha d'altres que són estrangers."

"Perquè no hi té res a veure el fet que els nens vinguin del mateix lloc, cadascú surt d'una manera, tot depèn del caràcter de cadascú, depèn de la vida que hagin tingut

al seu país. Cadascú té la seva història, n'hi ha que han tingut una vida més normala i d'altres que els seus pares els enviaven a robar per falta de menjar i no els deixaven entrar a casa si no en portaven... Amb mi en treballen uns quants que han estat tutelats i són molt bons xiquets. Hi ha de tot, com en la nostra societat."

"Perquè si és musulmà està mal vist per la societat." "Porque la sociedad es muy mala y discrimina mucho."

Hi ha unes quantes frases amb "societat"; "tot és culpa de la societat", o almenys això és el que transmet aquesta petita part de l'enquesta, perquè recordem que els individus són els qui formen la societat. Això potser ho haurien de recordar aquestes persones enquestades, que la "societat" són ells, nosaltres, i que amb aquestes frases només fan que assumir que estan mal vistos per la majoria de població i que això no canviarà, que no ho canviaran; per tant, els estereotips els creem els individus acceptant-los, no només la societat creant-los.

"Perquè n'hi ha que es comporten millor i n'hi ha que no."

"Perquè cada nen té la seva història i la seva manera d'estar en un centre."

"Hi ha nens que fan les tasques que els demanen i es porten correctament, tot i que alguns tenen un comportament inadequat."

"Perquè n'hi ha que se centren i d'altres que engeguen la seva vida a rodar i van pel mal camí."

"Porque me imagino que algunos niños se adaptarán e integrarán en el sistema y lucharán por sus sueños, aunque sean tutelados."

Veieu com aquestes persones tenen clar que els nens tutelats es comporten malament? Que al principi no s'adapten al sistema, però que després suposen i esperen que sí que ho facin?

Després hi ha gent que relaciona el comportament dels nens tutelats amb el que els pares els han fet passar i amb les condicions de vida a casa, i només justifiquen que no són iguals perquè no tots han viscut el mateix:

"Casos diferents... Uns per pares conflictius, d'altres per separacions conflictives, etc."

"Perquè uns arriben amb unes carències que altres no tenen."

"No, cadascú té la seva història."

"Perquè hi ha molts factors que influeixen en la conducta de l'infant, tota una sèrie de precedents que el marquen."

"Perquè cada persona és un món, té uns problemes i un passat diferent; per tant, no són iguals, necessiten atencions diferents..."

Jo tinc clar que aquest és un factor fonamental en moltes persones, en el seu caràcter, en la seva manera de tractar els altres... Però jo, per exemple, no segueixo els mateixos passos que els meus pares, ni soc molt agressiva o conflictiva per tot el que he passat, i com jo hi ha molts nens més. Tot i que, d'una altra banda, sí que és cert que hi ha persones que han patit molt i no ho han sabut portar (perquè, òbviament, aquestes coses senzillament no s'han de saber portar, perquè no haurien de passar) i, al final, la seva manera de "sobreviure" és actuar d'acord amb la conducta general que s'espera d'un nen tutelat, perquè l'aspecte negatiu té molt més poder que l'aspecte positiu. Però un cop més, no s'ha de generalitzar.

I, finalment, he destacat individualment unes respostes:

"Perquè, com totes les persones, tenen personalitats i conductes diferents, tot i que òbviament viure en un centre pot arribar a ser traumàtic."

"Perquè cadascú ha viscut una vida i és allà per raons diferents, evidentment són nens i se'ls ha de tractar a tots igual."

No, a ningú se l'ha de tractar igual que a ningú, independentment de si són tutelats o "normals", adults o menors, cada persona necessita individualment unes coses que potser una altra no necessita.

Les persones que han respost: "per què estan tutelats de diferents maneres" i "per ideologia o per raons d'identitat de gènere", no tenen gaire coneixement del tema que estem tractant, ja que no sé a què es refereixen quan diuen: "estan tutelats de maneres diferents", és a dir, el motiu pel qual no tots els nens tutelats som iguals és que ens van tutelar persones diferents en dies i hores diferents? I prefereixo no comentar la resposta sobre la identitat de gènere, ja que crec que aquesta última persona es va equivocar d'enquesta de TDR. No hauria destacat aquestes dues respostes si les persones que han respost l'enquesta no sabessin què és un nen de centre, però el tema és que, en teoria, sí que ho saben.

"Cadascú té la seva experiència de vida i cada individu viu les vivències d'una manera diferent. Venen de llocs molt difícils, estan sols."

Aquesta última resposta és de les que més odio.

Jo no estic sola, i la persona que arriba al centre sense cap familiar o amic està sola, perquè en el moment en què entra per la porta del centre ja forma part de la petita família que acabem formant, encara que de 30 persones que érem al CATE quan jo

hi era només 5 continuem juntes. Sempre serem família, i no només entre nosaltres, sinó també amb els professionals que treballen al centre, per què van deixar de ser professionals el dia en què ens van abraçar perquè no podíem més; van deixar de ser professionals quan ens van començar a dir "t'estimo"; van deixar de ser professionals per passar a ser família, família de cor, d'aquesta que has triat tu i que no oblides mai. Nosaltres no estem sols, perquè ens tenim els uns als altres.

CONCLUSIÓ

En nom de la veritat s'han dit moltes mentides, però el que pot ser una mentida per a alguns pot ser la veritat més gran per a un mateix, i aquest treball ha arribat molt més enllà. Ja no representa només la meva veritat. Ara, en finalitzar-lo, m'he adonat que les lletres, paraules i frases que en formen part poden anar més enllà: són aprenentatge, són sentiments, no només per a mi, sinó per a tothom qui el llegeixi. Jo pensava que ho feia per mi, que era un acte egoista del qual estava molt orgullosa, però m'he adonat que cada cop que escrivia no només ho feia per a mi, sinó per a totes les persones que han estat presents en la meva història en algun moment i també per a les que ni tan sols conec. La finalitat d'aquest treball de recerca és ajudar.

Val a dir que, tot i que havia decidit que volia fer aquest treball, n'he anat canviant l'estructura a mesura que l'anava escrivint, i ho he fet tantes vegades que arribava un punt en què em perdia i no sabia què estava fent ni per què, però el més bonic de perdre's és trobar-se al final del camí, i ho he fet. Fa menys d'un dia que he finalitzat el treball més important que he fet mai fins ara i m'he adonat que he aconseguit l'objectiu de la introducció, i per a mi és molt important haver-ho aconseguit. M'he pogut entendre i expressar-me, i he dit moltes coses que no havia dit mai per por de la reacció de la gent. Espero i desitjo que, en un futur, es continuïn complint els altres objectius expressats, com ara que es visibilitzin els nens tutelats i que la gent sigui més conscient del fet que el que ens ensenyen a les aules és real, les teories psicològiques i els drets dels infants i adolescents són reals, i s'apliquen en més d'una persona.

Tot i que no puc dir si algunes de les finalitats del treball s'han assolit o no, perquè no depenen de mi, com ara que la gent deixi d'atribuir estereotips als nens tutelats i de tenir-hi prejudicis en contra, estic segura que tothom que llegeixi el treball ho aconseguirà.

He aplicat l'estratègia metodològica a partir de la meva experiència, però com que en alguns moments de la història que explico jo era molt petita, he anat preguntant a familiars com la meva àvia o la meva mare per acabar de corroborar si ho estava explicant bé o no.

Us heu parat a pensar si la història continua? O si la vull continuar? Jo sí, i és clar que la meva vida continua, però ja no com a nena tutelada, hauria de buscar una altra "excusa" per detallar tot el que em fan viure els meus familiars, perquè estic segura que sorgiran coses noves amb les quals em facin tornar boja.

De moment, però, aquest treball finalitza amb aquesta última reflexió:

Sangres esclavizantes, de Lorena Pronsky

Hay sangres esclavizantes.

Uno siente que lo que se trae no se cuestiona.

Agacha la cabeza y se convierte en víctima inmodificable de un bolso que no decidió traer auestas y que, encima, pesa.

[...]

Uno también puede cuestionar y hacerse libre de esos vínculos que, aun compartiendo el mismo líquido, lastiman.

No toda familia contiene. No toda familia hace bien.

[...]

También puedes elegir retirarte y dejar de insistir.

[...]

Hay sangre que también nos quiebra en pedazos.

Hay sangre que hiere.

[...]

Y uno tiene el as en la manga sin saberlo.

Irte de un destino incuestionable, te libera.

Te hace libre. Te permite volver a armar la familia que quieres.

[...]

Si te duele, ese es el límite.

Hay cosas que no se negocian.

La sangre que nos rompe, tampoco.

Un dels temes que més m'ha agradat tractar ha estat el trauma transgeneracional, i aquest relat de l'escriptora i psicòloga Lorena Pronsky en parla. Ella ens explica que no totes les famílies s'estimen, que no totes les famílies ho saben fer bé, i prova d'això som els nens tutelats. Ser conscients del fet que els nostres familiars no saben fer-ho bé ja és un pas per trencar amb aquest trauma transgeneracional al qual estem destinats. M'agradaria puntualitzar que, encara que no se sigui un nen tutelat, també es té dret a ser conscient que alguna cosa no va bé dins de casa seva. I tant els uns com els altres, si es volen separar d'aquest nucli de toxicitat o distanciar-se'n durant un temps, no només ho han de poder fer, sinó que ho han de fer. Jo vaig decidir marxar de casa per anar a viure a un centre, i gràcies a això vaig posar fi al trauma transgeneracional que em perseguia i ara soc més feliç del que ho podria haver estat mai i puc ser aquí recordant els nens i les nenes, tutelats o no, que els petits no som els dolents per haver de marxar de casa o per no sentir-nos-hi a gust, sinó que són els adults els que no estan capacitats per cuidar d'una manera bonica la gent tan especial com nosaltres. I encara que tots els prejudicis siguin injustament en contra nostra perquè som els que vivim en un centre, això no vol dir que sigui així. Espero haver aconseguit que tothom ho entengui i que es tingui en compte tot el que ens ha passat.

FONTS D'INFORMACIÓ

Bibliografia

- Pronsky, L. (2022). *Cúrame*, pàgina 56 (Primera edició, 299 pàgines). Argentina: Editorial Penguin Random House Group Editorial del Sur S.R.L. [Llibre]. [12 de gener de 2023]

Webgrafia

- Ajuntament de l'Hospitalet. "Equipo de Atención a la Infancia y la Adolescencia (EAIA) (EAIA)" [Article en línia]. [17 d'octubre de 2022]
<https://seuelectronica.l-h.cat/detallEquipament_2.aspx?2P56YZBBzRzLLnMdgsRqazAXJcl2bqazAKzDjC2>
- Amnistia Internacional Catalunya, Grup d'educació. "Estereotips, prejudicis i discriminació" [Article en línia]. [12 de desembre de 2022]
<<https://www.amnistiacatalunya.org/edu/humor/edu/cat/prop-estereotips1.html>>
- Cel obert. "Famílies col·laboradores" [Article en línia]. [3 de novembre de 2022]<<https://www.cel-obert.org/families-colaboradores/>>
- Clínica Universidad de Navarra (2014). "La influencia de la familia en nuestras conductas". *Hacer Familia* [Article en línia]. [8 d'octubre de 2022]
<<https://www.cun.es/chequeos-salud/vida-sana/mente-salud/influencia-familia-nuestras-conductas>>
- Cortès, Maria del Mar. "Funcions de l'educador al CRAE com a figura referent". [Article en línia]. [10 d'agost de 2022]
<<https://sites.google.com/site/projectamariadelmarcortes/funcions-de-l-educador-al-crae-com-a-figura-referent>>

- Departament de Drets Socials. "Servei de pis assistit per a joves de setze a divuit anys" [Article en línia]. [11 de gener de 2022]

<https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/serveis_socials/servei_socials_especialitzats/infancia_adolescencia_i_joventut/servei_de_pis_assistit_per_a_joves_de_16_a_18_anys/index.html>

- Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya (8.09.2014). "Equips de valoració de maltractaments infantils (EVAMI)" [Article en línia]. [25 d'octubre de 2022]

<https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/infancia_i_adolescencia/proteccio_a_la_infancia_i_adolescencia/maltractaments_dinfants_i_adolescents/equips_de_valoracio_de_maltractaments_infantils_evami/index.html>

- Educaweb. "Educador social" [Article en línia]. [5 d'agost de 2022]

<<https://www.educaweb.com/profesion/educador-social-918/>>

- Equipo Pedagógico Ágora. "Los tutores de resiliencia" [Article en línia]. [14 de desembre de 2022]

<<https://www.equipoagora.es/Los-tutores-de-resiliencia-Sub58.html>>

- Fernández, Montserrat (1.12.2022). "La teoría del apego de Bowlby. Etapas y características" [Article en línia]. [6 de novembre de 2022]

<<https://awenpsicologia.com/teoria-del-apego/>>

- Fuente, Maria Pilar (4.12.2021). "El trauma transgeneracional" [Article en línia]. [3 de gener de 2023]

<https://www.psicologamariapilarfuente.es/el-trauma-transgeneracional_fb49592.html>

- Fundació persona i valors. "Què és un CRAE?" [Article en línia]. [6 de novembre de 2022]

<<https://personaivalors.org/crae>>

- Generalitat de Catalunya. "Dades de la prestació". *Gencat.cat* [Article en línia]. [5 de gener de 2022]

<<https://dps.gencat.cat/ccs/prestacio.do?Prestacio=1376>>

- Generalitat de Catalunya (2010) "Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència" [Article en línia]. [9 de juliol de 2022]

<<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=553898>>

- Juan Carlos Barcelo. "¿Qué es y para qué sirve la Pirámide de Maslow? *Blog de Recursos Humanos IMF*". [Article en línia]. [20 d'agost de 2022]

<<https://blogs.imf-formacion.com/blog/recursos-humanos/capital-humano/para-que-sirve-piramide-de-maslow/>>

- Marisa Espina (2019). "Resiliencia: la elaboración de un trauma" [Article en línia]. [21 de desembre de 2022]

<<https://marisaespina.com/resiliencia-elaboracion-del-trauma-y-crecimiento-desde-la-adversidad/>>

- Més Ebre (29.05.2009). "Obre portes el nou Centre d'Acollida de les Terres de l'Ebre, a Amposta". *Diari més Ebre* [Article en línia]. [25 de juny 2022]

<http://www.mesebre.cat/noticies/82_obre-portes-nou-centre-dacollida-les-terres-lebre-amposta.php>

- Significados. "Significado de autonomía" [Article en línia]. [10 de gener de 2022]

<<https://www.significados.com/autonomia/>>

- Social.cat (1.04.2020) "El Govern ja treu dels centres els infants tutelats de menys de sis anys i els porta amb famílies d'acollida". *Social.cat*. [Article en línia]. [13 de setembre de 2022]

<<https://www.social.cat/noticia/11779/el-govern-ja-treu-dels-centres-els-infants-tutelats-de-menys-de-sis-anys-i-els-porta-amb-f>>

- Suara Cooperativa. "Qui som?" [Article en línia]. [27 de desembre de 2022]

<<https://www.suara.coop/ca/qui-som>>

- Suara Cooperativa (12.07.2022). "Suara inaugura en Amposta el nuevo servicio PsicoIntegra para ofrecer acompañamiento psicológico y formación" [Article en línia]. [4 de gener de 2022]

<<https://www.suara.coop/es/noticias/suara-inaugura-amposta-nuevo-servicio-psicointegra-ofrecer-acompanamiento-psicologico-y>>

ANNEXOS

Annex 1. Enquesta primera opció

Chrome Anàlisi Editor Ver Història Marcadors Perfils Preferències Veure Ajuda

docs.google.com/forms/d/1YyUQ.../viewform

Nens/henes tutelats.

Aquest formulari està realitzat amb l'objectiu de poder veure la percepció de la gent cap als nens/henes que viuen en centres per a menors.

T'hegués guanyat un premi perquè estàs (no compartit) [Cambia de compte](#) [Crea un nou compte](#)

* Obligatori

Indica la teva edat: *

- 14 - 19
- 20 - 25
- 26 - 31
- 32 - 37
- 38 - 43
- 44 - 49
- 50 - 60
- + 60

Saps que significa ser un nen/a tutelat? *

- Sí
- No

[Següent](#) [Esborra el formulari](#)

No s'ha estat compartint a través de Formularis de Google.

Aquest formulari s'ha creat amb el disseny d'interfície d'usuari de Google. [Ajuda](#) [Informació](#) [Política de privacitat](#)

Google Formularis

Contesteu amb total sinceritat.

Coneixes a algú que visqui o hagi viscut en un centre? *

Sí
 No

Creus que tots els nens/es que viuen en un centre són iguals? *

Sí
 No

Creus que són acceptats per la societat? *

Sí
 No

Enrere Següent Esborra el formulari

No es pot crear contingut a través de Formularis de Google.

Aquest formulari està vinculat al domini [www.iesborja.org](#) - [Ajuda](#) - [Informació de privacitat](#)

Google Formularis

Estereotips i prejudicis

La societat tendeix a generalitzar les condicions i la forma de ser d'un grup que ve del mateix lloc, en aquest cas els nens/es tutelats.

A la pregunta anterior heu assenyalat que NO tots els nens/es tutelats són iguals. Perquè?

La vostra resposta

Encara així pots creure que són una mala influència per a la resta de *
joves, ho creus?

Sí
 No

Sabries reconèixer un/a nen/a tutelat pel carrer?

Sí
 No

Enrere Següent Esborra el formulari

Annex 2. Enquesta segona opció

Chrome Archiu Editar Ver Història Marcadors Pàgines Pestanya Ventana Ajuda

14 mesos enrere x Nens/neses s... x Nens/neses s... x TDR, LA W... x Presentació... x Connector... x arbor general... x

docs.google.com/forms/d/e/1FAgcL3Fmgz2hC6u6A7b..._p492DMao2wka89T94j9fme00P70A/viewform

Nens/neses tutelats.

Aquest formulari està realitzat amb l'objectiu de poder veure la percepció de la gent cap als nens/neses que viuen en centres per a menors.

E'lrequel.guar@iesramonbarreugar.cat (no compartit)
Canvia de compte

* Obligatori

Indica la teva edat: *

- 14 - 19
- 20 - 25
- 26 - 31
- 32 - 37
- 38 - 43
- 44 - 49
- 50 - 60
- + 60

Saps que significa ser un nen/a tutelat? *

- Sí
- No

Següent Edita el formulari

No envia dades sensibles a través de Formularis de Google

Aquest formulari s'ha creat amb el disseny d'interfície Personatges IV - Amposta | IES Ramon Barreugar

Google Formularis

